A
ADVOKATBLADET
NR. 9 2020 100. ÅRGANG

Retts-Norge er på hjemmekontor

KORONA-ÅRET 2020

HVA HAR VI LÆRT?

BESTILL TILGANG PÅ JURIDIKA.NO

Nye bøker på Juridika

På Juridika finner du Universitetsforlagets jusstidsskrifter, fagbøker og ajourførte lovkommentarer samlet på ett sted.

Juridika

en tjeneste fra Universitetsforlaget

INNHOLD

Nr. 9 2020

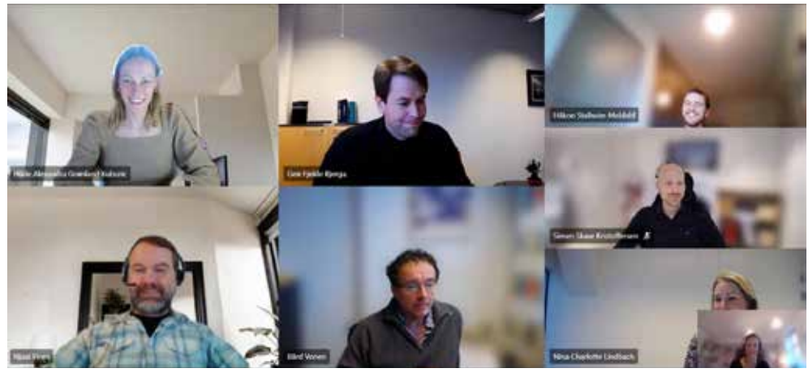

PANDEMIEN BLE EN GAME-CHANGER

Midlertidige lover og forskrifter, digitale møter og hjemmekontor er den nye normen. Og nye muligheter oppstår. I Equinor har advokatene felles lunsj på Teams hver torsdag.

TEMA SIDE 14

FASTE SPALTER:

Bøker
SIDE 41

Lederens kommentar
SIDE 49

Debatt
SIDE 50

Advokatansvar
SIDE 57

Medlemsnytt
SIDE 58

Nytt om navn
SIDE 60

Sosiale medier
SIDE 67

Partneropprykk

Wikborg Rein har utnevnt tre nye kvinnelige partnere fra nyttår: Gry Hvidsten (bildet), Hanna Beyer Olaussen og Hanne Zimmer.

SIDE 9

Hurtigspor i voldgift

Verdens mest brukte voldgiftsinstitutt får nye regler fra nyttår som gir færre dommere og hurtigere saksbehandling, sier Mikal Brøndmo.

SIDE 10

Håndbok for ferske forsvarere

Yngre forsvarere med gode råd om praktiske småting som prinsipalen glemmer å informere om. Her er styremedlem Marthine Høhrbye.

SIDE 54

SAGT I DETTE BLADET

– Da var det en overraskelse for meg at han så raskt og rosenrødt hoppet over de rettsstatsutfordringene som pandemien har vist frem.

Harald Stanghelle, kommentator i Aftenposten, SIDE 45

– Som forvalter er man ikke advokatens motstander, og mange opplever det som en lettelse at noen kommer inn og tar ansvar.

Audun Lillestølen, advokat og forvalter, SIDE 61

– Noen sier at «da skal jeg snakke med mammaen din». Da spør jeg gjerne: «Skal du snakke med min kollega Arnhild Skretting?»

Solveig Skretting, advokat SIDE 62

VELKOMMEN TIL JULEUTSTILLINGEN 2020

SØLVESEN MYHRE BERNTSEN · KUNST ANTIKVITETER INTERIØR ·

GALLERI SØLVESEN MYHRE BERNTSEN
FROGNERVEIEN 31. 0261 OSLO
www.smbantikviteter.no TIF: 40 40 20 29

SMBANTIKVITETER

— ADVOKATBLADET —

REDAKTØR
Nina Schmidt
nina@advokatbladet.no
Mobil: 915 59 602

JOURNALISTER
Henrik Skjevestad
henrik@advokatbladet.no
Mobil: 482 28 776
Thea N. Dahl
thea@advokatbladet.no
Mobil: 482 58 420

REDAKSJONSRÅD
Halvard Helle (leder)
Ina Lindahl-Nyrud
Emanuel Feinberg
Jens Johan Hjort
Ragnhild Lunner

Advokatbladet betinger seg rett til å arkivere og utgi stoff i elektronisk form. Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere og forkorte innlegg.

SEKRETARIATET
Den Norske Advokatforening
Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo
post@advokatforeningen.no
www.advokatforeningen.no
Telefon: 22 03 50 50

Merete Smith,
generalsekretær,
ms@advokatforeningen.no
Baard Amundsen,
kommunikasjonssjef,
ba@advokatforeningen.no

GRAFISK FORMGIVER
Mediamania.no

FORSIDEFOTO
Robert Eik, Geir Egil Skog og Privat

TRYKKERI
07 Media – 07.no
Telefon: 63 86 44 00

TIPS REDAKSJONEN
tips@advokatbladet.no
Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo

Fagpressen
OPPLAGSKONTROLLERT
TRYKT I NORGE NO-145

Forbuds-året

«Ni mennesker var i går samlet til en fest i Bergen da politiet brøt inn»

Slike rare nyhetsmeldinger er i dette spesielle korona-året blitt hverdagskost.

Det normale er blitt forbudt, og det utstedes stive bøter for brudd på smittevernreglene. Mange er sendt i karantene på ufrivillig hotell-opphold.

Helt vanlig menneskelig atferd — som å stå som sild i tønne på en bar, eller svinge begrene på julebord — er ikke tillatt. Når jeg ser på serier nå på kveldene, etter å ha sittet mukk alene på hjemmekontoret hele dagen, så legger jeg mest merke til folkemengdene. Tenk, folk er på konsert! De håndhilser og klemmer! Hvilket savn.

Korona-året har kostet, men noen har betalt en mye høyere og langt alvorligere pris enn andre. Hva blir konsekvensene for samfunnet og for den enkelte? Og hva ville ha skjedd, om tiltakene ikke var blitt satt i verk? Og hva har vi lært?

Her er det mat for forskning og diskusjon i årevis fremover. Sikkert er det i alle fall at befolkningen i stor grad er blitt forskånet fra sykdommen. Få er innlagt og få er døde, sammenlignet med andre land.

I Justis- og beredskapsdepartementet jobber juristene på speed. Midlertidige lovforslag kjøres ut i rekordfart, for eksempel om de nevnte karantene-hotellene. I sitt høringssvar brukte Advokatforeningen ord som «internering», «svært inngripende» og «unødvendig» og ba regjeringen om å trekke forslaget og innstille praksisen.

Regjeringen snudde, til sist. Og noe av kritikken ble lyttet til. Nå er det å leie bolig likestilt med det å eie, slik at også de som leier bolig i Norge slipper karantenehotell.

Advokatenes advarsler ble lagt merke til og referert i riksmedier, både i denne høringen og i flere andre.

Tillitsvalgte i Advokatforeningens lovutvalg har jobbet med 110 høringsuttalelser fra mars og frem til og med første uken i desember. De har spilt en viktig rolle i utformingen av nye og midlertidige regler.

De fortjener ros for å ha brukt av sin tid til å bringe viktige argumenter til torgs om alt fra store temaer som demokrati og rettssikkerhet til mindre samfunnsområder som digitale avstemninger i generalforsamlinger. Og for å ta til orde mot isolasjon og besøksnekt for innsatte i fengslene.

Korona-året 2020 er en «game-changer», rapporterer advokater. Digitale møter er blitt noe alle vet hvordan de skal arrangere eller delta i.

I Bergen opplever advokatfirmaet Harris at det digitale rommet inviterer folk inn fra hele landet; nå kommer plutselig klientene ikke bare fra nærområdene, men fra så langt unna som Finnmark. De bryr seg ikke lenger like mye om hvor advokatene hører hjemme rent geografisk, bare de får den tjenesten de vil ha til den prisen de vil betale.

Domstolene har fått millioner til digitalisering, og fra å kløne rundt med teknikken innledningsvis, er gjennomføringen blitt god. Klima-saken i Høyesterett er for eksempel tilgjengelig på ulike video-plattformer. Du kan velge hvilken del du vil se, akkurat når det passer deg. Ganske praktisk.

Også hjemmekontor er trolig kommet for å bli, forhåpentligvis ikke så utbredt som nå. Det begynner å bli tungt for enkelte. Kreativiteten hemmes, trivselen går ned, hverdagsmosjonen fordufter og vekten går opp. Vi kan ikke leve livene våre som einstøinger i evigheter. Da kommer mange til å bli syke av andre ting enn Covid-19.

NHO spår tre mørke år i økonomien. For de fleste advokater ser det heldigvis lysere ut.

NINA SCHMIDT

REDAKTØR
nina@advokatbladet.no
mobil: 915 59 602

Forsvarere vil ha automatisk varsel når en sak henlegges

I et brev til Politidirektoratet ber Forsvarergruppen om at advokater skal varsles automatisk når politiet henlegger en sak.

Ifølge Forsvarergruppen kan det være «problematisk når en sak henlegges uten at forsvarer blir underrettet, men kun siktede. Forsvarer står da i fare for å fortsette å arbeide med saken i all den tid den er henlagt, uten å kunne dekke pådratte utgifter etter henleggelsestidspunktet. Samtidig vil advokaten komme i fare for å oversitte fristen i strpl. § 441 for å fremsette krav om saksomkostninger etter uberettiget forfølging etter strpl. § 438», heter det i brevet.

Gruppen viser samtidig til at «utgifter pådratt etter henleggelsestidspunktet ikke er erstatningsberettigede, med mindre de knytter seg til selve begjæringen om erstatning».

Brevet ble sendt til Politidirektoratet i slutten av juni, men foreløpig har svar latt vente på seg. Heller ikke Advokatbladet har fått svar på sin henvendelse.

NYTT OM FOLK

Oslos kommuneadvokat, Camilla Selman, skal lede den nyoppnevnte nemnda for klager på Koronakommisjonens avslag i innsynssaker. Nemnda skal behandle klager i alle saker hvor Koronakommisjonen har avslått krav om innsyn, helt elles delvis. Øvrige medlemmer er Lars Marius Heggberget, kommuneadvokat i Trondheim, og Gunnar Ove Hæreid, assisterende fylkesmann i Vestland. Varamedlemmer er advokatene Marianne Olssøn og Rajvinder Singh Bains.

Camilla Selman.

89

Totalt 64 ansatte i Kriminalomsorgen og 25 innsatte har fått påvist koronasmitte per 7. desember 2020. Flest smittetilfeller ble registrert i november da 21 ansatte og sju domfelte ble bekreftet syke. I starten av november innførte Kriminalomsorgen nye koronatiltak for å begrense smitte.

Advokatbladet fikk heder for koronadekning

Da Fagpressen offentliggjorde vinnerne av årets Fagpressepriser, fikk Advokatbladet som én av to redaksjoner hederlig omtale i spesialkategorien Årets koronadekning.

«Dette fagpressebladet har gjennom en rekke velskrevne saker og gode bilder beskrevet rettsapparatet da Norge måtte stenge ned 12. mars. Store deler av den tredje statsmakten stanset opp», skriver blant annet juryen i begrunnelsen og viser til Advokatbladets dekning av da domstolene stengte ned.

— At Advokatbladet rapporterte løpende om de midlertidige forslagene til lovendringer, førte til at forslagene ble kjent, debattert og forbedret. Små fagmedier som Advokatbladet viste seg å ha en viktig rolle å spille i den hurtigarbeidende lovgivningsprosessen som kjennetegnet de første månedene etter korona-nedstengningen. Vi setter stor pris på denne anerkjennelsen, sier redaktør Nina Schmidt.

Bildet av Frode Sulland som prosederer for Høyesterett fra eget hjem preget Advokatbladets førsteside i nr 4/20. Foto: Cathrine Grøndahl

VISSTE DU AT…

Kun sju av landets hundre best betalte advokater er kvinner? I gjennomsnitt hadde den best betalte partneren i hvert av landets 15 største privateide advokatfirmaer 12,9 millioner kroner i inntekt i 2019, ifølge tall fra Dagens Næringsliv. På inntektstoppen finner vi Erling Ueland, managing partner i Schjødt, med sine 31,4 millioner kroner i fjor.

Advokatforeningens leder, Jon Wessel-Aas. Foto: Henrik Evertsson

Advarer mot å gjennomføre barnevernssaker på én rettsdag

I slutten av november utløp fristen for å inngi høringssvar til forslaget til ny rettshjelpslov. Advokatforeningen stiller seg i hovedsak bak anbefalingene, men har flere kritiske merknader. Særlig advarer foreningen mot effektiviseringspress og standardprosesser i barnevernssaker.

TEKST: **NINA SCHMIDT**

Rettshjelpsutvalgets forslag om at disse som hovedregel skal gjennomføres på én rettsdag har vært gjenstand for debatt.

«Det er mulig å avvikle saker på kortere tid enn i dag, men det bør i så fall skje etter en konkret vurdering og i form av aktiv prosessledelse fra nemndleder/dommer. En forhåndsfastsatt tidsramme er ikke egnet til å styrke tilliten til en forsvarlig behandling, og kan i seg selv virke prosessdrivende ved at det etterlater inntrykk av en hastverksbehandling», skriver Advokatforeningen.

Én dags-regelen vil begrense bevisførselen, mener foreningen, og påpeker at det vil være uheldig å sette et timetak for hvor mye advokater kan forberede seg til en sak for Fylkesnemnden. Det kan sette taushetsplikten i fare, advarer den.

«Advokatforeningen ser her for seg at man fort kan komme i etiske dilemma dersom man må argumentere for at saken har behov for mer forberedelse. Begrunnelse for økt dekning til saksforberedelse kan innebære at forhold, som samtidig er av betydning for avgjørelse av selve saken, kommer frem. Vi ser for oss at dette kan komme i konflikt med advokatens taushetsplikt.»

Les mer om Advokatforeningens og andre høringsinstansers uttalelser på våre nettsider. •

Jurister stoler mer på mennesker enn maskiner

Det viser en kartlegging Respons Analyse har gjort for Juristforbundet.

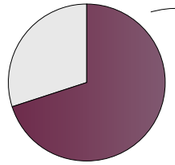

70 prosent mener skjønn og tolking av lovverket vil bli svekket dersom kunstig intelligens skal ta juridiske avgjørelser

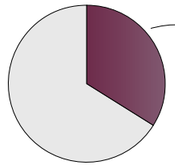

34 prosent mener kunstig intelligens vil kunne ta mer objektive juridiske avgjørelser enn jurister

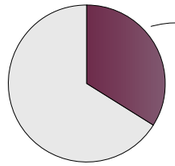

34 prosent mener dommere og advokater bør ta i bruk kunstig intelligens

KILDE: Juristforbundet

Rett på NETT

- Mener voldsofre vil måtte gå til sivilt søksmål mot skadevolder for å få full erstatning
- Kritisk til ny domstolreform: – Ofrer domstolene for billigere vin
- I disse europeiske landene tjener advokatene mest – og minst
- Wiersholm og Simonsen Vogt Wiig til topps i The Lawyer European Awards 2020

Les sakene på Advokatbladet.no nå!

NÅ TILGJENGELIG FOR 2021

ABONNEMENT – JUS DIGITAL

MARKEDETS STØRSTE DIGITALE PORTEFØLJE AV JURIDISKE KURS

Vårt digitale abonnement har vært så populært at vi nå velger å tilby dette også for 2021. Her har du din etterutdanning alltid tilgjengelig! Du kan ta kurs hjemmefra, underveis eller på jobben – når det passer deg.

Bli abonnent på jus.no nå!

DETTE FÅR DU SOM ABONNENT:

- Tilgang til over 50 e-kurs.
- 30 nye digitale kurs i 2021.
- To valgfrie livestreamer, f.eks. av årlige oppdateringskurs.
- Opptak av valgte livestreamer som du har deltatt på.
- Over 150 etterutdanningstimer.
- Timer registreres automatisk.

JUS JURISTENES UTDANNINGSSENTER

Les mer på **jus.no**.

– Det er hyggelig å kunne være tilbake på kontoret for en gangs skyld, sier (f.v.) Gry Hvidsten, Hanne Zimmer og Hanna Beyer Olaussen.

Tre kvinner rykker opp i Wikborg Rein

Gry Hvidsten, Hanna Beyer Olaussen og Hanne Zimmer er utnevnt til partnere i Wikborg Rein. De håper å kunne være forbilder for andre kvinnelige advokater.

TEKST OG FOTO: **HENRIK SKJEVESTAD**

Advokatene startet i firmaet i 2017 og 2018 etter å ha gjort karriere i andre deler av bransjen, og begynner som partnere 1. januar 2021.

— Det har allerede kommet hyggelige tilbakemeldinger fra yngre kvinner i firmaet om at de synes det er flott at vi ble utnevnt. At vi tre kommer utenfra er nok litt tilfeldig. Firmaet jobber hardt for å få frem egne talenter også, sier Hvidsten, som leder Wikborg Reins personvernpraksis og er tilknyttet firmaets team for teknologi og digitalisering.

Kollega Hanna Beyer Olaussen, som er spesialist innen IT, immaterialrett og markedsføringsrett, håper hun som kvinnelig partner kan være rollemodell og vise at det er fullt mulig for kvinner å bli partner i et av landets største advokatfirmaer.

— Da jeg begynte å jobbe for femten år siden må jeg innrømme at jeg tenkte at man måtte velge enten karriere eller familie. Det er helt feil. Jeg tror nok de som er unge nå tenker litt annerledes. At det blir flere kvinner i partnerskapene, er veldig positivt. Mangfold er et konkurransefortrinn, sier Olaussen.

VIL ØKE SYNLIGHETEN

Med de nye oppnevnelsene fra januar 2021, vil ni av firmaets 55 norske partnere være kvinner. Det gir en kvinneandel på 16,4 prosent.

Hanne Zimmer som er tilknyttet firmaets fagområde for konkurranse og anskaffelser og har spesialisert seg på blant annet EU og EØS-rett, er glad for at partnerskapet nå favner bredere enn det har gjort. Hun mener det er viktig at firmaet unngår å miste kvinner på et kritisk tidspunkt.

— Vi er i denne bransjen fordi vi trives med advokatrollen og synes det vi driver med er gøy. Samtidig bør man være åpne på at ting iblant er krevende, og at alle advokater også opplever bølgedaler. Ethvert lite nederlag gjør en ikke uegnet som partner. For min egen del tok det en stund å akseptere det, erkjenner Zimmer.

Som nyutnevnte partnere håper alle tre å oppnå en tydeligere profil.

— En viktig del av jobben som advokat er å bygge en ekstern profil og et godt nettverk. Som partner ser jeg frem til å fokusere mer på dette, og også ha en mer sentral rolle i klientarbeidet, sier Hvidsten, og får støtte av Olaussen og Zimmer. •

– Har jobbet hardt for å kvalifisere seg

TEKST: **THEA N. DAHL**

At nettopp disse tre blir partnere nå, er utelukkende på bakgrunn av deres kompetanse, og at de har jobbet hardt for å kvalifisere seg. De er modne for et opprykk, sier managing partner Finn Bjørnstad.

Han understreker at firmaet har et ønske om et balansert partnerskap, ikke bare en jevn kjønnsbalanse, men også mangfold generelt.

– Det betyr at vi må jobbe aktivt med talentpoolen. Vi har den siste tiden tatt grep for å forsøke å få flere inn, men også for å holde dem der. Vi har en målsetning om at minst førti prosent av begge kjønn er representert ved partnerutnevnelser over en rullerende periode, sier Bjørnstad.

På den sosiale kanalen Jodel, der brukerne opptrer anonymt, har noen hevdet at det på grunn av et økende mangfoldsfokus i de store advokatfirmaene vil bli svært vanskelig for majoritetsmenn å komme seg opp som partnere fremover.

– Jeg kan forsikre om at det ikke er riktig. Det er viktig å skjønne hva det innebærer å ta opp nye partnere. Man skal bygge et firma og ha balanse. Det avhenger av firmaets strategiske behov, vekstplaner, sammensetning, demografi, nye næringer som vokser til – og kompetanse, sier Bjørnstad.

– For veldig mange parter er det viktig å få avgjørelser raskere i voldgiftssaker enn det som har vært mulig til nå, sier Mikal Brøndmo.

Nytt hurtigspor i internasjonal voldgift

Det mest anerkjente voldgiftsinstituttet i verden, International Chamber of Commerce (ICC), speeder opp prosessen og innfører nye regler fra nyttår.

TEKST OG FOTO: **HENRIK SKJEVESTAD**

De nye voldgiftsreglene speiler utviklingen innen fagfeltet de siste årene, og er en etterlengtet endring, sier partner og voldgiftsekspert Mikal Brøndmo i Haavind.

Det nye er at tvister opp til tre millioner dollar nå skal gå i et såkalt fast track-spor og dermed avgjøres raskere.

Det mest anerkjente voldgiftsinstituttet i verden, International Chamber of Commerce (ICC) i Paris, får nye regler fra 1. januar 2021. Det skjer like etter at London Court of International Arbitration (LCIA) i London innførte nye regler fra 1. oktober 2020.

— I Norge har vi tradisjonelt benyttet ad hoc-voldgift i stedet for å la voldgiftssaken styres av et voldgiftsinstitutt, forteller Brøndmo.

— Her skiller vi oss fra resten av verden, der institusjonell voldgift er den desidert mest vanlige voldgiftsformen. I Haavind registrerer vi likevel en stadig økende trend med bruk av institusjonell voldgift. Dette skyldes blant annet en stigning i antall kontrakter over landegrensene, der utenlandske parter ønsker mer forutberegnelighet enn hva norsk ad hoc-tradisjon kan tilby med mindre tilgjengelige regler.

MER FAST TRACK

De nye reglene ved ICC trer i kraft for tvister som igangsettes etter 1. januar 2021. Ifølge Brøndmo er målet å sikre en mer effektiv og fleksibel prosess.

Haavind-partneren tror særlig to endringer vil bli sentrale.

— Hurtigsporet har frem til nå vært tilgjengelig for alle tvister med tvistesum under to millioner dollar. Nå heves terskelen til tre millioner dollar, sier Brøndmo.

Fordelen er at denne type tvister nå vil gå raskere gjennom systemet.

— Erfaringene vi har hatt med fast track-systemet er veldig gode. Mange av tvistene med disse tvistesummene egner seg godt for en rask avgjørelse. Dette er noe partene også setter pris på.

EN DOMMER, IKKE TRE

Forskjellen mellom fast track og ordinær behandling er at det i fast track-systemet er kortere tidsfrister og kun én dommer som avgjør sakene, ikke tre.

Stockholms voldgiftsinstitutt (SCC) har lenge har hatt et slikt fast track-system. Der avgjøres om lag tretti til førti prosent av sakene. Også oppnevnelsesprosessen av dommerne tar kortere tid under fast track-sporet, forteller Brøndmo.

— Tradisjonen i Norge er at partene prøver å bli enige om en voldgiftsdommer sammen. Dette fungerer godt for legitimiteten.

Reglene får også endringer om digital kommunikasjon.

— For eksempel blir elektronisk kommunikasjon standardløsningen, slik norske advokater har vært kjent med gjennom Aktørportalen i flere år. Det blir nå tydeliggjort i reglene at rettsmøter kan foregå virtuelt. Dette er i tråd med utviklingen internasjonalt, ikke minst etter at Covid-19 begrenset reising over landegrensene. Jeg tror disse endringene kan bidra til å gjøre voldgift enda mer populært, også i rene norske tvister.

ENDRINGER I LONDON

Tidligere i høst innførte også London Court of International Arbitration (LCIA) mindre endringer knyttet til konfidensialitet, teknologi, samt informasjonssikkerhet og personvern, forteller Brøndmo.

— Reglene om konfidensialitet for partene og voldgiftsretten er tydeliggjort. Hvis voldgiften skal ha sete i Norge, gjelder det som kjent konfidensialitet bare der partene har avtalt dette. Når parter skal innta klausuler om voldgift i avtaler, og skal velge mellom de ulike voldgiftsinstituttene, kan forskjellene i konfidensialitet være noe å vurdere.

— Mens altså voldgiftsinstituttet i London og også i Singapore har regler om konfidensialitet for partene, må partene ved ICC i Paris og SCC i Stockholm avtale dette spesifikt, sier Brøndmo.

Videre reflekteres teknologiutviklingen i de nye reglene; som ved LCIA i London, har nå ICC i Paris tydeliggjort at ulike typer rettsmøter kan foregå digitalt. Digitale høringer har vi også fått erfaring med i norske domstoler, konstaterer Brøndmo — som selv var voldgiftsdommer i en digital sak i Stockholm i vår.

— Det er nok lettere å si at det fungerer godt fra et dommerperspektiv der man skal lytte, enn fra et advokatperspektiv der man skal prosedere, medgir han.

BESKYTTER INFORMASJONEN

Regelendringene om informasjonssikkerhet og personvern gjenspeiler det økte behovet for å sikre at informasjon ikke kommer i hendene på uvedkommende, forteller Brøndmo. Han har erfaring som voldgiftsdommer fra blant annet Stockholm, Lausanne og London, og ser at dette er et tema som stadig oftere dukker opp internasjonalt.

— Og man må opptre i tråd med de personvernreglene som gjelder. LCIA i London ser ut til å være i front med å innta regler, ikke bare retningslinjer, om dette.

Advokatene i Haavind ser at partene i voldgiftsprosesser, ikke minst i internasjonale saker, er opptatt av at kommunikasjonen mellom partene og voldgiftsretten foregår på en trygg måte, opplyser han.

— For eksempel er det blitt vanlig å bruke datarom i stedet for å sende dokumenter på e-post, som lett kan komme på avveie. •

> **”De nye voldgiftsreglene er en etterlengtet endring**

Ad hoc voldgift vs institusjonell voldgift

Ved ad hoc voldgift etablerer partene selv voldgiftsretten, basert på voldgiftsklausulen, og den oppnevnte voldgiftsretten styrer prosessen. Rammen for prosessen er voldgiftsloven.

Ved institusjonell voldgift avtaler partene at prosessen skal gjennomføres etter et voldgiftsinstitutts vedtekter.

! International Chamber of Commerce (ICC)

Verdens ledende voldgiftsinstitutt, med hovedkontor i Paris og cirka 850 nye saker i året.

Ved slutten av 2019 var den totale verdien av alle løpende saker 230 milliarder dollar.

I et såkalt «Terms of reference»-dokument definerer partene sine rettslige posisjoner, krav og påstander i samarbeid med voldgiftsretten.

! London Court of International Arbitration (LCIA)

Holder til i London og mottar om lag fire hundre saker i året, hvorav cirka åtti prosent er uten engelske parter involvert.

LCIA-voldgift kjennetegnes blant annet av regler som tilsier et begrenset antall prosesskriv, at voldgiftsretten har rett til å pålegge parter å fremskaffe bevis (discovery), og vederlagsmodellen.

De aller fleste voldgiftsinstitusjoner, også Oslo Chamber of Commerce, har regler om vederlag basert på tvistesummen. LCIA skiller seg ut her med at både LCIAs administrasjon og voldgiftsretten får betalt per time, der timesatsen maksimalt kan være £ 500.

! Nordisk voldgift

Det nordiske voldgiftsinstituttet Noma / Nordic Arbitration retter seg spesielt mot offshore-sektoren og maritime næringer, og ble opprettet i november 2017, etter initiativ fra sjørettsforeningene i Sverige, Danmark, Finland og Norge.

Advokater fra Schjødt, BAHR, Wiersholm, Thommessen og Wikborg Rein bidro til opprettelsen av instituttet, som har styremedlemmer fra de fire landene. Fra Norge sitter tidligere justitiarius Tore Schei, og advokatene Harald Kobbe og George Scheel.

Wiersholm-partner Kai Thøgersen, HR-rådgiver Jenny Louise Meinich og Advokatforeningens leder Jon Wessel-Aas.

– HER KAN ALLE VÆRE SEG SELV

Wiersholm er vinner av Advokatforeningens talentpris for sitt målrettede arbeid med talentutvikling over flere år.

TEKST OG FOTO: **HENRIK SKJEVESTAD**

Juryen roser årets vinner for firmaets bredde i tiltak for talentutvikling, langvarig og målrettet arbeid fra innsiden av firmaet, og konkret statistikk som mål på tiltakene firmaet har gjort.

Prisen ble delt ut av Advokatforeningens leder Jon Wessel-Aas, etter at justisminister Monica Mæland hadde gitt sin begrunnelse.

— Tusen takk, dette er en stor ære! Som justisministeren sa, har vi jobbet veldig strategisk og målrettet med talentarbeid over flere år, og jeg føler det har satt seg sterkt i organisasjonen. Vi er veldig stolte av å få akkurat denne prisen med den begrunnelsen, sier rekrutteringsansvarlig partner Kai Thøgersen.

TRYGGE RAMMER

I juryens begrunnelse heter det at vinneren profilerer seg på mangfold som en måte å beholde talentene på, og kulturen i firmaet gjenspeiler dette, og at firmaet også har lagt vekt på å tiltrekke seg flere talenter med minoritetsbakgrunn. HR-rådgiver Jenny Louise Meinich er glad for at juryen trakk frem dette.

— Mangfold og likestilling er sentrale verdier for firmaet, og for hvordan vi jobber med rekruttering og talentutvikling. Vi har stor tro på en arbeidskultur der alle kan være seg selv på jobb, og at dette er med på å skape trygge rammer for personlig og faglig utvikling, sier hun.

Thøgersen legger til at nyansatte i firmaet får ansvar tidlig og mulighet til å bygge relasjoner og nettverk med klienter.

— Dette er med på å skape trygghet og selvsikkerhet i rollen, sier han.

NÅR FOLK ER HJEMME

Firmaet erkjenner at det er utfordrende å drive talentutvikling når de aller fleste ansatte jobber hjemmefra.

— Det krever ekstra ressurser for å sørge for at alle føler seg ivaretatt, men vi har gode strukturer for at alle skal bli sett og hørt, sier Meinich.

— Vi har tilpasset oss situasjonen veldig bra, synes jeg. Vi prøver å ha daglig kontakt med de ansatte og å gi dem spennende oppgaver, sier Thøgersen, og legger til at tilbakemeldingskulturen er den samme som den alltid har vært. •

Faksimile fra Advokatbladet nr. 8 2020.

– Talentene kan velge og vrake

Wiersholms konkrete resultater og systematiske arbeid ble utslagsgivende.

TEKST: **THEA N. DAHL**

Årets vinner har jobbet målrettet med talentutvikling gjennom mange år, noe som nå viser konkrete resultater, sa justis- og beredskapsminister Monica Mæland da hun delte ut prisen.

I sin tale, som ble holdt på video, la Mæland vekt på at dagens juridiske talenter kan velge og vrake mellom mange spennende jobbtilbud, både i og utenfor advokatbransjen. Når man skal velge arbeidsplass, betyr det mye hvem som legger best til rette for personlig vekst og faglig utvikling, understrekte hun.

HØYT NIVÅ

– Kompetanse og talentutvikling sikrer at flere kandidater lykkes i advokatbransjen – og det gir mer mangfold. Talentprisens jury vil derfor premiere det firmaet som viser at nettopp advokatfirmaer kan være blant de mest attraktive arbeidsgiverne for unge juridiske talenter, sa Mæland.

– Juryen fremhever at nivået på årets søknader var høyt. Etter juryens syn hadde alle søkerne fortjent å bli nominert til prisen. Det var derfor vanskelig å plukke ut fem nominerte. •

> **Mangfold og likestilling er sentrale verdier for firmaet, og for hvordan vi jobber med rekruttering og talentutvikling.**

Nominerte

De nominerte til Talentprisen 2020 var:

- Wiersholm
- Wikborg Rein
- Bull & Co
- Thommessen
- Riisa

KORONAÅRET 2020

– Det største økonomiske tilbakeslaget for Norge siden annen verdenskrig

- Da Norge stengte ned, fryktet advokatbransjen konsekvensene. Mange måtte permittere ansatte. Advokatkontorer drives fortsatt i stor grad fra hjemmekontor.
- Over halvparten av de førti største advokatfirmaene antok at de ville få betydelig redusert omsetning i år. Blant strafferettsfirmaene regnet over syv av ti med store tap.
- Domstoler over hele landet stoppet opp. Digitale rettssaker ble den nye normen.
- Regjeringens korona-lover økte presset på rettssikkerheten, og satte Advokatforeningens lovutvalg i høygir.

TEKST: NINA SCHMIDT OG THEA N. DAHL

Korona-året har preget advokatbransjen, som de fleste andre bransjer. Men den innledende pessimismen ser nå ut til å være erstattet av forsiktig optimisme, ifølge advokatfirmaene Advokatbladet har snakket med. Mye er fortsatt usikkert.

— Koronapandemien har gitt det sterkeste økonomiske tilbakeslaget i Norge siden annen verdenskrig. Etter tredje kvartal var det samlede globale tapet på seksti tusen milliarder kroner. Lavere investeringer reduserer vekstevnen i økonomien, og faren for at folk skyves ut av arbeidslivet øker.

Det sa NHOs sjeføkonom Øystein Dørum da han tidligere i høst — før Oslo stengte helt ned — innledet for toppene i landets største advokatfirmaer i et arrangement i regi av Advokatforeningen.

— Pandemien er ikke over, og det er uvisst hvor lang tid det vil ta. Vi legger til grunn i våre anslag at den vil vare i hvert fall frem til neste høst. Den vil prege den økonomiske aktiviteten gjennom 2021, sa Dørum.

18,8 MRD KR

Landets førti største advokatfirmaer har fra 2014 til 2019 vokst med 40,2 prosent, og hadde i fjor en markedsandel på 65,8 prosent. Den samlede veksten i bransjen var på 6,8 prosent, og omsetningen i bransjen var på 18,8 milliarder kroner, ifølge Advokatforeningens bransjeundersøkelse. Hvordan korona-året 2020 vil slå ut, vil vi først se til neste år.

Statistisk sentralbyrå forventer lavere økonomisk aktivitet i Norge i flere år fremover.

— Norsk økonomi vil fortsette innhentingen i tiden framover, men ettervirkningene av smitteverntiltakene og nedgangen i internasjonal økonomi vil trolig medføre at lavkonjunkturen her hjemme vedvarer i flere år, sier forsker Thomas von Brasch i SSB i en kommentar til byråets siste rapport om konjunkturtendensene i Norge.

NOEN FLERE AVVIKLER

Tall fra Tilsynsrådet viser at mellom 30 og 40 advokatfullmektig-forhold har blitt avsluttet som følge av Covid-19. Mange av disse ble autorisert på nytt etter relativt kort tid.

I tillegg har Tilsynsrådet behandlet 359 saker om opphør av advokatvirksomhet mellom 16. mars og frem til slutten av november 2020. Det er 45 flere saker enn i 2019. Totalt 273 saker i samme periode gjaldt opphør av autorisasjonsforhold, mot 243 saker året før.

— Dataene gir ingen klare indikatorer på vesentlige endringer i år sammenliknet med tidligere år. Det er en liten endring, men vi vet ikke hva det skyldes, og det kan være sammensatt. Det er flere advokater, det kan ha vært omorganiseringer og så videre, forklarer assisterende direktør Dag Eriksen.

Selv om dataene til en viss grad peker i en retning, er det ikke gitt at det har sammenheng med koronaviruset, presiserer han.

— Til tross for pandemien oppleves 2020 som relativt normalt.

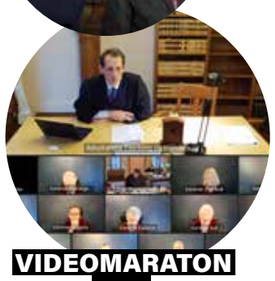

DIGITALE RETTSSAKER

Hvem kan bestemme å stenge domstolene i en krisesituasjon? Dette er ikke avklart i lovverket eller på annen måte, ifølge jusprofessor Eirik Holmøyvik ved UiB.

— Det jeg har merket meg mest med domstolenes håndtering av Covid-19, er den ulike praksisen når det gjaldt nedstengning og utsettelse av saker. Nitti prosent av sakene ble utsatt etter 12.mars, men det varierte hvor lenge nedstengningen varte, sa Holmøyvik på et arrangement i regi av Juristforbundet i høst.

Forsvarergruppens leder, Marius Dietrichson, gikk tidlig ut mot nedstengningen, og advarte om at den kunne være et brudd både på Grunnloven og EMK.

— Borgere lider rettstap hver dag de ikke får tilgang til rettsvesenet. Store verdier står på spill, enten økonomiske eller følelsesmessige. Da kan det ikke være slik at det er en domstolleders magefølelse som står bak beslutningen om å stenge ned, sa Dietrichson til Advokatbladet.

NOEN HAR LAGT NED

Advokatforeningen uttrykte bekymring for at mange advokater opplevde en brå inntektsstans, og gjennomførte i mars to medlemsundersøkelser for å kartlegge konsekvensene.

— Vi vil ikke få vite endelig hvordan det har gått med advokatene disse månedene før vi får se 2020-regnskapene, og våre inntrykk er derfor basert på henvendelser vi får fra advokatene. For de som går i retten, har vi inntrykk av at domstolene er i full sving etter en nesten død periode i mars og april. En del advokater jeg har snakket med har veldig hektiske dager i retten nå, sier generalsekretær Merete Smith.

— For de øvrige advokatene, har vi inntrykk av at det er ekstra mye å gjøre innenfor enkelte fagområder slik som arbeidsrett og restrukturering. Samtidig er det dessverre noen advokater som sliter. Enkelte har mindre å gjøre, mens andre har lagt ned eller planlegger å legge ned virksomheten som følge av korona. Det er et variert bilde, men samlet sett klarer advokatene seg bra, spesielt sammenliknet med en rekke andre bransjer i Norge, sier Smith. •

»

KORONA-ÅRET:
HJEMMEKONTOR

Forsker på advokaters hjemmekontor

Hvordan påvirker uklare grenser mellom jobb- og privatliv helsen og familielivet til advokater og lærere? Det skal en ny studie finne ut av.

TEKST: **HENRIK SKJEVESTAD**

I forskningsprosjektet Flex-IT undersøker seniorforsker Tanja Nordberg og kolleger ved OsloMet hvordan teknologi, fleksible arbeidsformer og grenser mellom jobb og hjem påvirker hverdagen.

I et av delprosjektene skal Nordberg intervjue mellom førti og femti advokater og lærere.

– Utgangspunktet var at vi ønsket å se på noen som i stor grad jobber fleksibelt, gjerne på tvers av den tradisjonelle jobb-privatsfæren. Advokater har gjerne fleksibilitet, er kjent for å jobbe mye, og å være tilgjengelige for klientene, sier Tanja Nordberg.

Hittil har hun snakket med ti advokater. Nå håper hun å komme i kontakt med flere som vil dele sine erfaringer om hvordan teknologi, fleksible arbeidsformer og grenser mellom jobb og hjem fungerer i advokatbransjen.

– Lange arbeidsdager der det forventes å være tilgjengelig for klientene kan i utgangspunktet være en utfordring for mange advokater. Med hjemmekontor flyter disse grensene i enda større grad. Vi har lite reguleringer av hjemmekontorhverdagen i Norge - og vet lite om hva konsekvensene blir på sikt.

Tidligere studier om teknologiens muligheter viser at om man trives med hjemmekontor eller ikke, avhenger av personlighet og preferanser.

– Noen ønsker et klart skille mellom jobb og privatliv, mens andre foretrekker at det flyter mer. Et av målene med prosjektet er å kunne komme tilbake med noen klare råd om sunn og usunn teknologibruk, slik at man kan finne en god balanse mellom jobb og fritid, sier Nordberg. •

– Hadde nettopp begynt å få kontroll

Advokatfullmektig Frøydis Patursson rakk bare å jobbe tre måneder på kontoret før alle ble sendt hjem og domstolene stengte ned.

TEKST: **HENRIK SKJEVESTAD**

Frøydis Patursson savner lærerike lunsjsamtaler med kolleger.

Frøydis Patursson er advokatfullmektig i Advokatfirmaet Sulland i Oslo, et firma som hovedsakelig arbeider med strafferett. Hun startet i firmaet i desember i fjor, og har hovedsakelig vært på hjemmekontor helt siden koronaen rammet Norge i mars.

— De første dagene etter nedstengningen var litt av et sjokk. Alt skjedde veldig fort, nærmest fra den ene dagen til den andre. Jeg hadde nettopp begynt å få kontroll på hvordan jeg skulle håndtere ulike oppgaver som fengslinger, fengselsbesøk, og oppfølging i straffesaker. Samtidig ble alt jeg hadde lært nærmest snudd på hodet da domstolene stengte, sier Patursson.

Men mye har gått seg til.

— Vi har funnet gode løsninger, og får den oppfølgingen vi trenger. De fleste rettsmøtene jeg har hatt har vært fysiske møter i fengslinger og hovedforhandlinger, men jeg har også deltatt i noen digitale rettsmøter.

Straffefeltet er ikke det fagfeltet som egner seg best for fjernmøter, mener hun.

— Det meste som involverer klienter bør skje fysisk, er min erfaring, sier Patursson, som tidligere var daglig leder i JURK.

I et møte i sentralarresten måtte Frøydis Patursson kle seg i fullt smittevernutstyr. – Det føltes forstyrrende for kommunikasjonen med klienten, sier hun.

VIL UTVIDE NETTVERKET

Hun forteller at det tok litt tid å finne gode kommunikasjonsmåter internt, men at dialogen i dag fungerer bra, både for firmaet, og med de ulike prinsipalene.

— Det er lett å få svar på småting på Teams, og større saker på telefon. Jeg savner likevel det vanlige i en kontorhverdag, der man gjerne kan ta en rettspolitisk diskusjon i lunsjen, for eksempel. Den læringen er det blitt mye mindre av på hjemmekontor.

Noe av det som er spennende med å gå inn i et nytt fagfelt er å bli kjent med andre som jobber med det samme, også de som ikke jobber på samme kontor, synes hun.

— Nå som det meste av seminarer og treff enten er avlyst eller gjennomføres digitalt, får jeg ikke truffet forsvarere i andre firmaer. Jeg gleder meg til å bli kjent med flere advokater, sier Patursson.•

! Advokatfullmektiger skal ifølge advokatforskriften jobbe på prinsipalens kontor, men Tilsynsrådet har bestemt at de ut året kan jobbe hjemmefra, under forutsetning av at prinsipalens veiledning og kontroll med fullmektigens arbeid ivaretas på forsvarlig vis.

Reddet ryggen med hjemkjørt kontorstol

Thommessen-fullmektig Ingrid Skjelmo synes det til tider er lettere å få veiledning av prinsipalen på Teams enn på kontoret.

TEKST: **HENRIK SKJEVESTAD** FOTO: **GEIR EGIL SKOG**

- Det er flere kolleger jeg ikke har truffet på nesten et år, sier Ingrid Skjelmo, som tidvis har hatt lange dager på hjemmekontoret i høst.

Høsten 2018 flyttet Ingrid Skjelmo fra Tromsø til Oslo for å starte som advokatfullmektig i Thommessen, der hun siden har jobbet i firmaets shipping-avdeling. De siste ukene har arbeidet igjen måttet skje fra stua i toromsleiligheten på Bislett.

— I starten var det mye usikkerhet, og vi visste ikke helt hvordan det ville bli. Denne andre perioden med hjemmekontor var vi mer klar over hva vi gikk til, og det har vært masse å gjøre. Da holder man seg i gang, så det er bra, sier Skjelmo.

Hun roser ledelsen i Thommessen for god kommunikasjon med de ansatte.

— Jeg er glad for at de i mars sa de skulle strekke seg langt for å ikke permittere noen ansatte, og at de holdt seg til det.

UVURDERLIG KONTORSTOL

For en stund siden dukket partner Pål Lieungh opp på døren med kontorstolen hennes.

— Jeg ble litt kjørt i ryggen av å sitte så mange timer på kjøkkenstolen, og merker stor forskjell nå, så det satte jeg stor pris på.

Fra hjemmekontoret holder hun tett kontakt med de nærmeste kollegene.

— Vi har avdelingsmøter hver mandag og torsdag. I tillegg snakker vi i teamet nesten daglig med hverandre.

– Hva savner du mest fra normaltilstanden?

— Selv om jeg er heldig og trives godt i eget selskap, savner jeg felleskapet. Det er alltid hyggelig å treffe kolleger, og ta en lunsj med noen av de man ikke prater med hver dag. Heldigvis hender det at vi får til å ringes bare for å slå av en prat også, og det er veldig hyggelig.

- LITT FOR KORT VEI

Oppfølgingen fra prinsipalen synes hun nesten går vel så bra digitalt som ellers.

— Jeg snakker med han jeg jobber mest for omtrent daglig, og via Teams deler vi dokumenter. Noen ganger oppleves det nesten enklere å diskutere på Teams enn å gå inn på kontoret og skulle spørre om noen detaljer i en kontrakt, fastslår Skjelmo. •

Skjelmo er en dyktig pianist, og når arbeidsdagen er over spiller hun gjerne litt keyboard.

»

– Vi er slitne og lei av å sitte på hjemmekontor

Selv om Finn Bjørnstad i Wikborg Rein er imponert over både advokatbransjen og de ansattes evne til korona-omstilling, erkjenner han at det er en utfordrende oppgave å holde motivasjonen og humøret oppe om situasjonen fortsetter som nå.

TEKST: **THEA N. DAHL**

– I starten kjente vi på et veldig samhold og en sterk identitet. Vi må nok tenke nytt for å opprettholde dette dersom situasjonen fortsetter som nå ut på nyåret, sier Finn Bjørnstad. Foto: Henrik Skjevestad

Til tross for at Wikborg Rein hadde erfaring med koronastenging på kontoret i Shanghai allerede i januar, minnes managing partner Finn Bjørnstad likevel midten av mars som et sjokk.

— Det var det nok for hele bransjen vil jeg tro. De første ukene var ganske kaotiske, men det var utrolig hvor fort folk kom seg hjem, fikk opp utstyr og var operative.

Han forteller at de raskt fikk etablert et regime med daglig oppfølging av medarbeiderne og de ulike teamene for å sikre at alle fant seg til rette og hadde tett kontakt med kollegene.

— Etter at spekulasjonene startet i bransjen, var vi også tidlig ute med å utelukke oppsigelser for å sikre opplevelsen av trygghet. Dette gjaldt ikke bare advokatene, men alle medarbeiderne, sier Bjørnstad.

IMPONERENDE KVANTESPRANG

De første månedene var det mye koronarelatert virksomhet før markedene begynte å røre på seg igjen. Allerede før sommeren så firmaet klare tegn på bedring og at det var på vei tilbake mot «business as usual», forteller MP-en.

— Det første halvåret gikk som et normalt godt år, faktisk noe bedre enn 2019. På høsten var vi tilbake på hjemmekontor igjen, men vi har hele veien vært travle og følt at vi har vært relevante for kundene våre. Vi har hatt riktig kompetanse og vært fleksible til å omstille oss. Børsene har kommet tilbake, finansmarkedene har vært aktive, kriser, restruktureringer og ikke minst har M&A-oppdragene kommet inn med ganske stort volum. I tillegg har rettssaker og voldgiftssaker etter hvert blitt gjennomført etter planen, mange digitalt, sier Bjørnstad.

— Hele bransjen har tilpasset seg på en imponerende måte, og dette har vært et kvantesprang i både digitalisering og måten vi jobber på.

– KREVENDE Å HOLDE MOTIVASONEN OPPE

Bjørnstad erkjenner samtidig at det er krevende å holde motivasjonen, humøret og «driven» oppe hos de ansatte frem mot juleferien.

— Vi er slitne og lei av å sitte på hjemmekontor. Folk begynner å merke det. Alle står på og det er veldig travelt akkurat nå, og jeg føler litt at det er vondt at det fremdeles er mange arbeidsdager igjen til jul. De ansatte imponerer meg og har vist en fantastisk innsatsvilje. Digital julefest vil neppe ha samme motiverende effekt som en vanlig, men vi gjør et forsøk på en liten oppmuntring.

Vi er privilegerte som har klart oss så bra i en vanskelig periode, fortsetter Bjørnstad og er klar på at han er ydmyk for at andre i bransjen opplever pandemien annerledes enn Wikborg Rein.

— Før sommeren gjennomførte vi en medarbeiderundersøkelse for å kartlegge hvordan korona har påvirket den enkelte medarbeider. Den fortalte oss at mange setter pris på grepene vi har tatt — særlig den tette oppfølging av den enkelte og for å sikre trygghet.

BEDRE LEDELSE

Selv om han tror de fleste ønsker seg tilbake til kontoret så snart som mulig, spår Bjørnstad likevel noen endringer i måten de kommer til å jobbe på i fremtiden.

— Jeg tror vi kan utnytte fleksibiliteten på en bedre måte enn før, og jeg tror vi kommer til å jobbe mer effektivt, ha mindre møter og færre reiser, sier han.

— Vi har også lært mye om hva vi kan få til med god ledelse, hvor viktig det er å prate med folk, at de blir sett og har nok å gjøre. Teamlederne våre har gjort en kjempejobb, og å følge opp medarbeiderne så tett som nå er også noe vi skal fortsette med. •

– Etter en hel dag med videomøter kan det være lett å tenke at man ikke orker mer Teams, men man bør faktisk prioritere å holde kontakten, sier Marte Røv.

Ler mindre på hjemmekontoret

Som internadvokat i Equinor ser Marte Røv flere fordeler med å jobbe hjemmefra, men savner humoren og det sosiale ved å arbeide sammen med gode kolleger.

TEKST OG FOTO: **HENRIK SKJEVESTAD**

De siste ukene har Equinor i praksis hatt en nedstenging av kontorene på Sandsli utenfor Bergen og på Fornebu rett utenfor Oslo-grensen, og alle de ansatte arbeider hjemmefra — med mindre de har noen helt nødvendige oppgaver som må gjøres fra kontoret.

Marte Røv, leder for ett av teamene i Equinors konsernjuridiske avdeling og medlem av Advokatforeningens utvalg for internadvokater, mener perioden på hjemmekontor nå går litt smidigere enn perioden i vår.

— Den store utfordringen for min del under den første nedstengningen var å kombinere jobb med å ha små barn hjemme. Det ble mange halvveisløsninger i den perioden, for å si det sånn. Samtidig var svært mange i Norge i den samme situasjonen, og det var stor aksept for at ikke alt kunne være på samme nivå som normalt. I dag når barna er på skole og i barnehagen igjen, opplever jeg hjemmekontor som helt greit, bare litt trist og ensformig i lengden. Og så savner jeg selvfølgelig kolleger og det sosiale. Samtidig har de arbeidet fra hjemmekontor mye lenger ved kontorene våre i USA, Brasil og Storbritannia. I det perspektivet er vi heldige, sier Røv.

Hun ser også flere fordeler med dagens tilværelse.

— Jeg sparer minst én time om dagen som vanligvis går bort til transport. Når man jobber hjemmefra, får man stor frihet til å sy sammen dagen selv. Ved å jobbe hjemmefra får jeg en ro og konsentrasjon til å jobbe, og er nok minst like effektiv som på kontoret, sier Røv.

TETTERE PÅ UTENBYS KOLLEGER

Likevel ser hun frem til den dagen hun igjen kan være tilbake på kontoret: — Jeg kjenner jeg blir mer sliten når jeg sitter foran en skjerm absolutt hele dagen. Samtidig opplever jeg at vi nesten har kommet tettere på kollegene våre i Oslo og Stavanger enn før. Det er ikke lenger i like stor grad en «Oslo-gjeng» eller «Bergen»-gjeng. Nå er vi alle like nært hver andre virtuelt, uansett om vi bor i ulike byer.

Selv har hun de siste årene hatt store deler av sin portefølje i Brasil, og har vært vant til å reise en del i jobben, særlig i Norge.

— Uten reising får vi ikke helt den samme relasjonen som man får ved fysiske møter. Samtidig oppleves det nå like nært å ha et videomøte med noen i Oslo som med noen i Rio eller London. Jeg tror ikke vi kommer til å slutte med jobbreiser, men for oss blir det nok betraktelig mindre enn tidligere.

En annen effekt av hjemmekontor er at alt blir veldig saklig.

— Et viktig fundament i et arbeidsmiljø er at man skal ha det morsomt på jobb. Det oppstår gjerne naturlig når man er sammen. Jeg merker at det er mindre tull og moro nå, og at jeg ler mindre nå når all kontakt foregår på video, enn når vi er på kontoret og har fysiske møter, sier Røv.

INVITERER TIL SAK-FRI SONE

Hver torsdag samles teamet til halvtimes digitale lunsjmøter der målet er å unngå mye fag-prat.

— Vi forsøker å finne tilbake til de uformelle samtalene, og gjøre det til en sak-fri sone — litt som om vi skulle spist lunsj sammen i kantinen.

Hun er glad for at Equinor har satt arbeidsmiljøet høyt på agendaen også under nedstengningen.

— Sikkerhet har øverste prioritet i selskapet, og vi er opptatt av hvordan situasjonen og ikke minst hjemmekontorlivet påvirker oss. Så det er satt i gang en rekke tiltak for å redusere risikoen knyttet til å jobbe hjemmefra over lengre perioder, blant annet økt søkelys på oppfølging av den enkelte, tilrettelegging av hjemmearbeidsplassen, virtuell pausegym for å nevne noe, sier Røv. •

> **Et viktig fundament i et arbeidsmiljø er at man skal ha det morsomt på jobb.**

KORONA-ÅRET:
PERMITTERINGER

Da domstolene stengte ned i mars, tørket oppdragsmengden ut over natten for mange advokatfirmaer. En undersøkelse Kantar gjorde for Advokatforeningen i mars fikk alarm-klokkene til å ringe:

- **5 prosent** av de 823 ansatte advokatene og advokatfullmektigene som svarte på undersøkelsen var allerede permittert.
- **15 prosent** hadde fått beskjed om at de kunne bli permittert i løpet av den nærmeste fremtid.
- **21 prosent** av eierne og partnerne, altså i overkant av en femtedel, meldte at de allerede hadde permittert en eller flere medarbeidere.
- **62 prosent** av enkeltmannsforetakene meldte om betydelig redusert omsetning.

Hva fasiten blir, vil først vises når omsetningstallene blir klare til neste år.

Alle medlemsbedrifter i NHO
GJENNOMFØRTE OG PLANLAGTE OPPSIGELSER

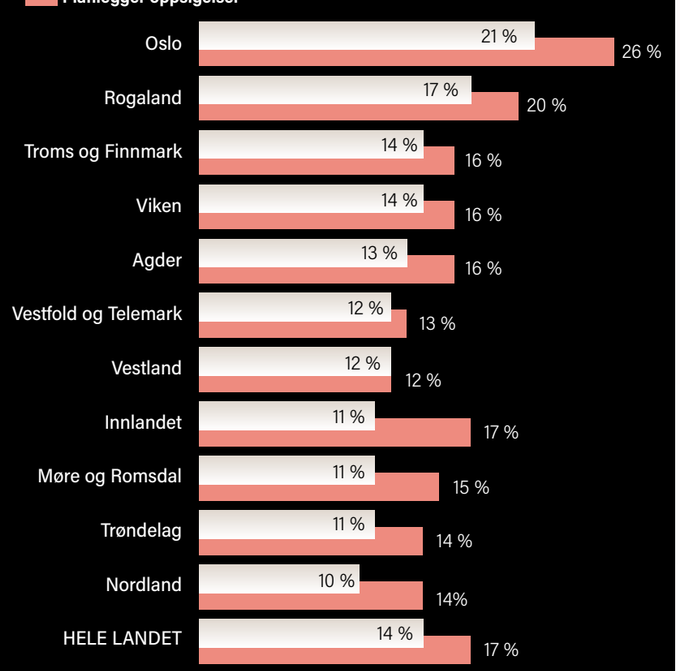

Kilde: NHOs medlemsundersøkelse.
NHO har 27.800 medlemsbedrifter.

HJORT:

– Tungt, men riktig å permittere ansatte

Advokatfirmaet Hjort erkjenner at de vil oppleve en omsetningsnedgang i år kontra fjoråret, men har nå økende oppdragsmengde og håper 2021 blir et bedre år.

TEKST: **HENRIK SKJEVESTAD**

– Tiden fremover er usikker, da vi ikke vet hvor lang tid det vil ta før smitteverntiltakene opphører og næringslivet igjen er tilbake til normalen, sier Anne Marie Due i Hjort. Foto: Krister Sørbø / NTB

Vi må medgi at 2020 har vært et krevende år, særlig fordi koronasituasjonen i starten skapte mye usikkerhet om hvilken innvirkning nedstengningen ville få for firmaet. Hjort er som kjent et prosedyrefirma, og har til enhver tid berammet mange rettssaker. Da domstolene var nedstengt, økte dette usikkerheten, sier managing partner Anne Marie Due.

Fra og med juni har det gått veldig bra, og firmaet har fra september opplevd en jevn økning av oppdragstilfanget, forteller Due.

— Da den nye smittebølgen kom i oktober med ny nedstengning, opplevde vi at det var en helt annen situasjon enn i vår. Vi var da tryggere på at oppdragstilfanget ikke ville stagnere.

STOR USIKKERHET

Hjort så seg nødt til å permittere rundt åtte av sine advokater og fullmektiger, enten helt eller delvis, pluss noen i administrasjonen.

— Å permittere medarbeidere var veldig tungt. Slik situasjonen var i mars og april, med stor usikkerhet knyttet til hvordan nedstengningen fikk innvirkning på firmaet, var det riktig å gjøre. De første kom tilbake rett før sommeren, og fra og med september har ingen vært permittert, sier Due.

Hun understreker at firmaet har gått stadig bedre etter sommeren og utover høsten, selv om nedgangen i oppdragsmengde i vår, og det faktum at firmaet har hatt noen færre årsverk i år, har medført at de kommer til å se en liten nedgang i omsetningen fra 2019 til 2020.

OPTIMISTISTISK FOR NESTE ÅR

— Arbeidsmengden har vært noe ulik på de ulike avdelingene. Avdelinger som arbeidsliv, fast eiendom, entreprise og familie, arv og skifte har hatt god tilgang på oppdrag og har til tider hatt veldig mye å gjøre. Vi har vært flinke til å benytte ressursene på hele huset, slik at alle har hatt mye å gjøre i høst, sier Due.

— Vi har tro på at 2021 blir et bedre år, og at flere av våre fagområder vil fortsette å øke i oppdragsmengde.•

> **Vi har vært flinke til å benytte ressursene på hele huset, slik at alle har hatt mye å gjøre i høst.**

ADVOKAT-GRÜNDER:

– Annus horribilis

Da landet stengte ned i mars stoppet oppdragsmengden for advokat Lars Erikssen nesten helt opp. Han permitterte seg selv åtti prosent.

TEKST: **HENRIK SKJEVESTAD**

Advokat Lars Erikssen spesialiserer seg i å bistå restauranter i hovedstaden.

Vi mistet nesten alle oppdragene. Det var en skikkelig smell, sa Lars Erikssen til Advokatbladet i starten av april.

I november stengte Oslo ned igjen da den andre smittebølgen rammet byen. Nok en gang fikk det konsekvenser for advokat Lars Erikssen, som har spesialisert seg i å bistå restauranter og næringsaktører med blant annet skjenkebevilling.

— Med nedstenging av restaurantene i Oslo stopper de normale oppdragene våre opp. Dessverre for bransjen — men heldigvis for meg — trenger mange nå bistand i forbindelse med oppsigelser og permitteringer, sier han.

Han er den eneste advokaten i firmaet Erikssen & Co, som tidligere het Fosse & Co, men har en advokatfullmektig.

— Nedbemanning og arbeidskonflikter er ikke noe jeg synes er koselig å holde på med, men en konsekvens av tidene.

MISTET KOLLEGAEN

I vår permitterte han seg selv åtti prosent i tre uker.

— Jeg oppdaget raskt at vi hadde for mye å gjøre til at jeg kunne forbli permittert. Selv om ikke det var lønnet arbeid, hadde jeg mye administrativt som måtte ordnes, sier Erikssen.

– Hvordan vil du karakterisere dette året?

— Et år vi gjerne skulle vært foruten - annus horribilis. Det startet med at jeg mistet min bestekompis og kollega Dag Christian Fosse, som hentet meg til dette firmaet. Så kom koronaen. Det har virkelig ikke vært noen dans på roser å være advokat-gründer i år, sier Erikssen.

Likevel ser han positivt på 2021.

— Vi har et stort kontaktnett og flere av de største restaurantgruppene på kundelisten, så jeg er ikke bekymret for oppdragsmengden. Nå får vi nye lokaler i Oslo sentrum der vi har plass til flere ansatte, hvis vi får behov for det, sier Erikssen.

FØLER MED KLIENTENE

Først og fremst har han medfølelse overfor klienter som sliter.

— Mange av de vi kjenner har lagt ned en kolossal innsats og nesten alle pengene de har i nye konsepter, og opplever at støtteordningene ikke treffer deres virksomhet.

Samtidig har advokat Erikssen selv fått oppleve hvor sårbar man kan være som spesialisert advokat innen en bransje som stenger helt ned.

Nå tror og håper han at oppdragene snart vil komme tilbake.

— Folk kommer snart til å gå ut for å spise og drikke igjen - og da vil det gå seg til. Vi har kompetansen og skal klare oss. Snart snur solen, og det blir skiføre igjen også, sier Erikssen optimistisk. •

»

Teknikken sviktet da Oslo tingrett i november behandlet et søksmål Per Danielsen anla mot Disiplinærnemnden. Lyden falt bort innimellom, og bildene «hang» og var uskarpe.

DIGITALE RETTSSAKER

– Stort rom for forbedringer

Nakne vitner på storskjerm. Advokater som ikke kan se om dommeren følger med eller ikke. Alvor og høytid som forsvinner, kroppsspråk som forstummes. Forvirring om hvem som er hvem. Dette er noen av utfordringene med digitale rettssaker.

TEKST OG FOTO: **NINA SCHMIDT**

Odd Magne Gjerde, Espen Bjerkvoll, Morten Goller og Kristin Bjella.

Domstolenes budsjett blir styrket med 170 millioner kroner til neste år. Millionene skal blant annet brukes på økt digitalisering. Korona-nedstengningen er allerede blitt en game-changer for domstolene, på godt og vondt.

Mange ser store fordeler med å slippe lange reiser, spare tid, og få utnyttet tiden mer effektivt. Men digitale rettsmøter har også sine nedsider.

Tidligere i høst – før Oslo stengte ned igjen - arrangerte Advokatforeningen debatten «Koronatiltak i retten; hva fungerer, og hva fungerer ikke» for inviterte gjester fra landets største advokatfirmaer.

To advokater og to domstolledere satt i panelet; managing partner Morten Goller i Wiersholm og partner Kristin Bjella i Hjort, samt sorenskriver i Øvre Romerike tingrett og Nedre Romerike tingrett Odd Magne Gjerde, og dommer og avdelingsleder i Oslo tingrett, Espen Bjerkvoll.

De fire trakk frem både positive og negative sider ved digitale rettsmøter

FÅR IKKE FULGT MED PÅ DOMMEREN

– Digitale rettssaker har fungert overraskende bra. Men likevel er det et nokså stort rom for forbedringer, mente Morten Goller.

– Vi som er prosedyreadvokater er veldig opptatt av å følge med på dommeren, for å se om man har retten med seg, og hvordan argumentene blir mottatt. På noen av videoløsningene som ble brukt i starten var dommeren bare en bitte liten figur bakerst i bildet, fordi kameraet står i den andre enden av rommet. Noen systemer er lyd-drevet; dersom for eksempel motpartens advokat hoster, vil man bare se denne advokaten til dommeren lager en lyd igjen.

Det samme skjer i Høyesterett, fortalte Goller; advokatene ønsker å ha øyekontakt med dommerne.

– Men dette klarer man gjerne ikke å få til med de små bildene. Dette er noe av det jeg mener man bør tenke litt mer på, sa Goller.

EN FLYING START

Korona-tiden har virkelig gitt digitale domstoler en flying start, mente Kristin Bjella i Hjort.

– Hensikten med digitale rettsmøter på lengre sikt må være å få effektivisert prosessen. Spare kostnader, forenkle og spare tid. Men en grunnleggende forutsetning er at sakens opplysning ikke svekkes på noe vis, sa Bjella.

Det tekniske må fungere, men det skjer ikke alltid, sa hun.

– Jeg hører at erfaringene er litt ymse. Det bør være felles retningslinjer for hvordan digitale saker skal avvikles, slik at man møter et samstemt apparat. Og det må være et system som viser alle i salen, så alle forstår at de sitter i en rettssal, og ikke bare i et vanlig Skype-møte. Det krever at dommeren har styringen, også av det digitale, mente Bjella.

Hun har erfart at vitnebevis og fjernavhør oppleves utfordrende.

– Det er litt klabb og babb med lite opplæring, og jeg har fått fortalt at noen har opplevd at et vitne har sittet der hele tiden og hørt på. Noen har også opplevd at vitnet sitter i det samme rommet som motparten.

INTERAKSJON FORSVINNER

– Man mister noe av det menneskelige samspillet som er viktig; øyekontakt, kroppsspråk, muligheten til å følge med på dommeren og vitner, om dommeren kjeder seg, er det noen signaler du må rette deg etter; denne interaksjonen blir vanskeliggjort.

Et annet moment er at digitale rettsmøter ikke gir det samme rommet for å tilpasse sakene underveis, mente hun.

– Kanskje du klarer å forlike på kammerset når du møter partene i en lunsj eller pause; den muligheten svekkes ved digitale møter.

Også tilliten til domstolen er utsatt, mente hun. Digitale rettsmøter oppleves mer uformelle og mindre høytidelige, og man kan miste noe av alvoret.

– For private parter som ikke har vært i en rettsak før, kan det være vanskelig å forstå hvem som er hvem. Det er viktig at rollene kommer tydelig frem.

VITNER FRA SACCOSEKKEN

Det har skjedd mer på den digitale fronten i domstolene siden mars enn de siste seks årene til sammen, mente sorenskriver Pål Magne Gjerde i Øvre Romerike tingrett.

– Fortsatt er det mest fysiske rettsmøter, men det virtuelle er blitt ekstra rettssaler for oss, sa han.

Hvor vellykket de digitale rettsmøtene er, har å gjøre med aktørene, fremholdt han.

– De unge advokatene tar det helt smooth, mens det oppleves vanskeligere for oss som er litt opp i årene.

Også Gjerde mente at digitale rettsmøter mister noe av høytiden, selv om han synes mye fungerer veldig bra.

– Satt på spissen blir det jo litt annerledes om siktede sitter i saccosekken sin hjemme i stua, fremfor i vitneboksen. Noe av utfordringene er at det kan bli litt vel uformelt.

– I mindre sivile tvister, der det er profesjonelle parter på begge sider, egner de digitale møtene »

KORONA-ÅRET: TILTAK I RETTEN

Savner retningslinjer

Lars Winsvold, leder av Østfold og Follo krets og partner i advokathuset Justisia

– Digitale rettsmøter har sin fordeler. Det er både mer effektivt og man slipper fravær i forbindelse med reiser. Men retten bør vær klar over at det høye fokuset på å unngå smitte i tingretten og lagmannsretten, skyver smittevernsproblematikken over på trange advokatkontorer.

– I min krets savner vi også noen retningslinjer for hvordan digitale rettssaker skal gjennomføres. Advokaten kunne eksempelvis fått informasjon om hvordan det tekniske fungerer, hvilke programmer som brukes, skal man vise vitnedokumenter digitalt, hvilke funksjoner finnes og hva møter deg. Det er mye ulik praksis rundt omkring – også når det kommer til hva som ligger til grunn for å beslutte digital hovedforhandling. Dette skaper litt stress.

> **”På noen av videoløsningene som ble brukt i starten var dommeren bare en bitte liten figur bakerst i bildet.**

> **I mindre sivile tvister, der det er profesjonelle parter på begge sider, egner de digitale møtene seg veldig godt.**

seg veldig godt. Vi har også med hell kjørt rettsmekling virtuelt, det tror jeg også er noe man vil fortsette med.

MACGYVER-LØSNINGER

Espen Bjerkvoll, dommer og avdelingsleder i Oslo tingrett, sa at han siden mars har følt seg mer som en IT-fyr enn en dommer. Pr. medio september hadde Oslo tingrett avviklet om lag femten hundre rettssaker på video, fortalte han.

— Dette er mange mindre straffesaker, og så har vi cirka tjue heldigitale rettsmøter i uken på sivilrett. Etter hvert er hybridmøter blitt mer vanlig, hvor noen er i rettssalen, og noen er på video, typisk noen av partene eller advokatene.

— Vi er kommet videre fra de «Reodor Felgen» og «MacGyver»-løsningene vi hadde innledningsvis. Nå fungerer det stort sett helt strålende, selv om ikke alle har opplevd alt som like bra. Nå kan man zoome inn på den som snakker, og dommerne har fått opplæring i hvordan de skal betjene utstyret, sa Bjerkvoll.

Han understrekte at man bør være klar over at man taper noe på heldigitale videomøter.

— Vi gjør det først og fremst hvis utsettelse er alternativet. Det går egentlig ikke an å svare på hva som fungerer og hva som ikke fungerer, for selv det aller enkleste kan feile, og det aller mest komplekse kan bli vellykket.

— Nøkkelen er gode forberedelser og at dommeren må ta styringen. Det overordnede målet er å søke godt kontakt mellom aktørene, det er utfordrende på video å få den gode kontakten, derfor skal vi ikke ha tiltalte på video og ikke ha meddommerne på video, de sentrale aktørene i straffesaker skal sitte samlet.

VITNER KAN PRESSES

Den største sårbarheten er knyttet til vitneførselen, mente han.

— I vitneavhør så kan det være noen som presser i bakgrunnen, for eksempel i saker om gjengkriminalitet.

Publikum har også vært et tema, ettersom det fort ble mulig både for publikum og media å følge rettssakene på video.

— Oslo tingrett er egentlig åpen for hele landet og hele verden. Dette skaper noen utfordringer. Vitner skal ikke være til stede, men kan lure seg inn. Dommeren klarer ikke alltid å fange opp dette. Vitner har en tendens til å forstyrre. Nylig dukket det opp to nakne personer på skjermene i Oslo tingrett, og da de ble klar over at de var synlige for de andre, klarte de ikke å skru av. Slike situasjoner blir rare, sa Bjerkvoll.

Merete Smith i Advokatforeningen fortalte at advokater ønsker seg felles retningslinjer.

— Vårt inntrykk er at noen dommere er strengere enn helsemyndighetene, og domstolledere har helt forskjellige holdninger. Noen bare utsetter saker langt frem i tid. Problemstillingen er ikke over, sa Smith.

Flere av advokatene i salen delte egne erfaringer, og mange skrøt av de digitale løsningene.

— Når kameraet kommer tett nok på i vitneutspørringer, blir mimikken nesten bedre enn i virkeligheten. Teknikker er nå blitt så bra at heldigitale forhandlinger lar seg gjennomføre på en god måte, sa en. •

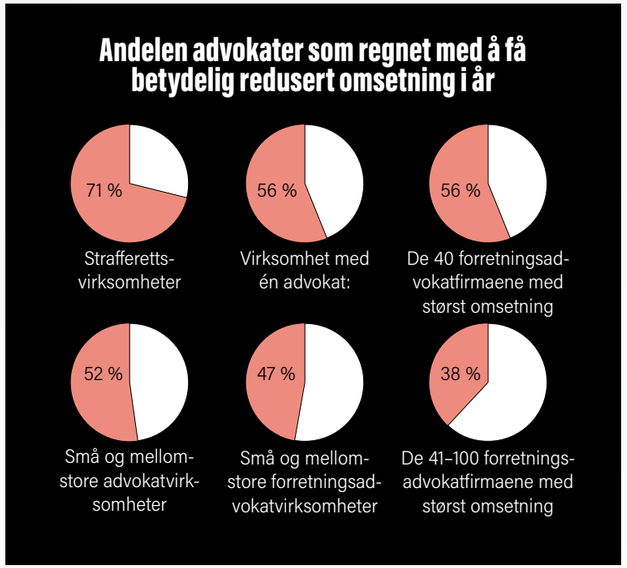

Kilde: Advokatforeningens medlemsundersøkelse gjennomført i slutten av mars 2020

Totalt har næringskategorien «Juridisk og regnskapsmessig tjenesteyting» fått utbetalt

kr 6.266.035

i støtte. Til sammen har 235 bedrifter i næringen mottatt støtte.

Av disse har **147 utbetalinger blitt gjort til advokatfirmaer.** Det er flere advokatfirmaer som har mottatt støtte mer enn én gang.

Kr 3.657.727

er den totale summen som er blitt utbetalt i koronakompensasjon til advokatfirmaer.

KILDE: E24/Skatteetaten (tall per 3. desember 2020)

Bekymret for at vitner ikke snakker sant på video

– Det er kortere vei til en alternativ forklaring når man sitter i sin egen stue enn når man møter fysisk i retten. Seriøsiteten blir en helt annen.

TEKST: **THEA N. DAHL**

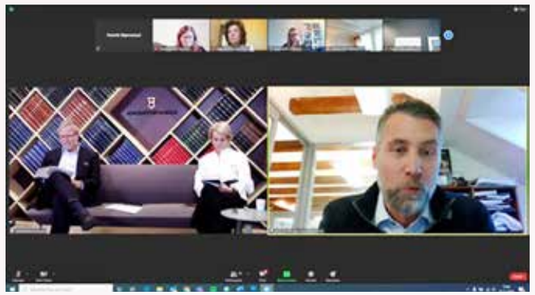

– Retten bør ha et fellesrom hvor den ringer opp alle menneskene som skal være til stede i saken, fremfor at de logger inn selv, sa Emil Tømmerdal Nordby under kretsledermøtet. Foto: Advokatbladet

Det sier Emil Tømmerdal Nordby, kretsleder i Hedmark.

Under Advokatforeningens kretsledermøte i slutten av november uttrykte flere av lederne bekymring for hvordan vitneførselen gjennomføres i digitale rettssaker.

— Man lurer på om det blir enklere å omgå sannheten. Det blir en spekulasjon, men det gjelder spesielt i straffesaker - at det blir lettere å være unøyaktig eller usann over digitale løsninger, sa Ingrid Maria Holm, leder av Helgeland og Salten krets.

Også Ann-Mari Risvoll Winterhus-Fjeld, leder av Sør-Rogaland krets, deler bekymringen.

— Jeg har diskutert med statsadvokat-kolleger, og de er også urolige for om viktige vitner forklarer seg sannferdig hjemme i sofaen, sa hun.

I Helgeland og Salten krets er de samtidig bekymret for at de ikke har kontroll på om vitner sitter alene eller sammen med andre under vitneførselen.

- MISTER ALVORET

Kretsleder Nordby i Hedmark forteller at man ser mye rart når alvoret i en rettssal byttes ut med sofaen hjemme.

— Når man går inn i et rettslokale, føler man med en gang på en seriøsitet. Det kan være litt skummelt, og mange gruer seg. Dommerbordet er hevet over partene og vitnene, man står midt i rommet og skal gi forsikring til dommere i svart kappe foran riksvåpenet. Denne opplevelsen gjør at de fleste skjerper seg. Seriøsiteten blir en helt annen når du må logge deg på og kan sitte ved din egen datamaskin hjemme, sier Nordby.

Selv opplevde han at et vitne ikke hadde på seg klær på overkroppen under utspørringen.

— Jeg tror ikke vitnet som satt i bar overkropp tenkte over at han ble vist på storskjerm foran alle rettens aktører. Min erfaring tilsier at vitnene tar vitneførselen mer avslappet når de kan gjøre det hjemmefra, fortsetter Nordby.

SAVNER INFO

Kretslederen mener informasjonsskrivet som sendes fra retten i forkant av en sak bør inneholde informasjon om oppførsel under digital avvikling, slik som vitneplikt, forsikring, om at man bør sitte alene, hvordan «mute» mikrofonen og liknende.

Selv opplever Nordby at det fungerer fint å spørre ut vitner på video så lenge det ikke er avgjørende for den bevismessige vurderingen.

— Man mister en del av det non-verbale på video. Kommunikasjonen via kroppsspråk blir i stor grad borte, men det er mye som er positivt også. Video er en bedre løsning enn telefonavhør. Det var nok en god ting at man ble tvunget til å kaste seg rundt. Nå er utstyret og kameraløsningene mye bedre.

VURDERER REGULERING

Vitneførsel på video er et tema i arbeidet med koronalovgivning, særlig i forbindelse med hva som skal gjøres permanent, sier leder av Dommerforeningen, Kirsten Aase Bleskestad.

— Man er klar over problemstillingen og det er relevante spørsmål.

Selv om Bleskestad selv ikke har så mye erfaring med vitneførsel på video, synes hun det fungerer bedre enn på telefon.

— Nå vurderes det om vitneførsel på video bør reguleres nærmere, eksempelvis ved at man må møte på et kommunalt kontor, hos politiet eller liknende, fremfor å sitte i sin egen stue, sier hun. •

Advokatene presset frem gjenåpning av tingretten

Ingelin Morken Gundersen, leder av Vestlandet krets og advokat i Advokatcompagniet

– Her hadde vi en situasjon innledningsvis med total nedstenging i tingretten. Det synes vi varte litt for lenge, så undertegnede og nestleder tok initiativ til et møte. Fra slutten av mai begynte de å åpne opp igjen, og siden har det gått mer og mer tilbake til normal drift.

»

Forventet flere konkurser

Bjarte Døssland,
Døssland advokatfirma, Uskedal i Kvinherad kommune, medlem i hovedstyret

Døssland driver advokatfirmaet sammen med sin kone og en ekstern advokat i det tidligere våningshuset på gården der han bor. Hovedområder for firmaet er kontraktsrett, eiendomsoppgjør, tingsrett og konkurs- og dødsboforhandlinger.

– Året i år ser ut som i fjor, både når det gjelder sakstyper, arbeidsomfang og omsetning. Vi har veldig lite strafferett, relativt få hovedforhandlinger, og ble dermed ble ikke rammet av stoppen i domstolene i vår. Vi hadde kanskje trodd vi skulle få flere konkurser, overraskelsen er kanskje at det ikke har skjedd ennå.

– Jeg går bare tolv meter fra kjøkkenet til kontoret til vanlig, så der er det ingen endring, bortsett fra at flere av møtene nå er på teams.

– Innvirket på transaksjonssiden

Per M. Ristvedt
Partner, Schjødt

– Vi har selvsagt merket den spesielle situasjonen som de fleste andre, men alt i alt har pandemien hittil ikke påvirket oss slik noen fryktet da landet stengte ned.

– Har dere endret porteføljen?

– I en periode fra «nedstengningen» i mars 2020 innvirket pandemien på transaksjonssiden, men dette har deretter så langt hentet seg godt inn igjen.

– Har hjemmekontor-løsninger fungert bra?

– Bedre enn forventet, tror jeg vi må kunne si.

– Forventer firmaet et visst omsetningsfall?

– Nei.

– Hva ser du som den største utfordringen for firmaet i 2021?

– Det hjelper ingen å bekymre seg for utfordringer. Vi er et veldrevet firma og tenker heller at det kan oppstå muligheter i 2021.

– Omsetningsøkning

Bjørnar Alterskjær
Managing partner, Kluge

– Det har i lys av omstendighetene vært et bra år for Kluge. Som mange andre ble vi påvirket i begynnelsen, men vi tok oss raskt inn igjen. Kluge har en portefølje med en god miks av private og offentlige selskaper som gjør oss robuste i både oppgangs- og nedgangstider. Det har blant annet vært mye arbeid knyttet til støttetiltak og annen koronarelatert bistand gjennom året.

– Vi ligger an til å få en omsetningsøkning året sett under ett. Vi retter blikket fremover, har rekruttert godt gjennom hele året og jobber mye med hvordan firmaet skal se ut i årene som kommer. Vi har blant annet jobbet med en strategiplan for årene 2021-2023, og ser lyst på fremtiden. Hjemmekontor-løsninger fungerer godt, men vi ser frem til å møtes på kontorene igjen.

Opphør av advokatvirksomhet

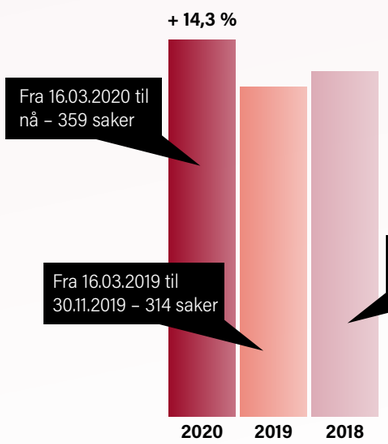

Kilde: Tilsynsrådet for advokatvirksomhet

Opphør av advokatfullmektigers autorisasjon

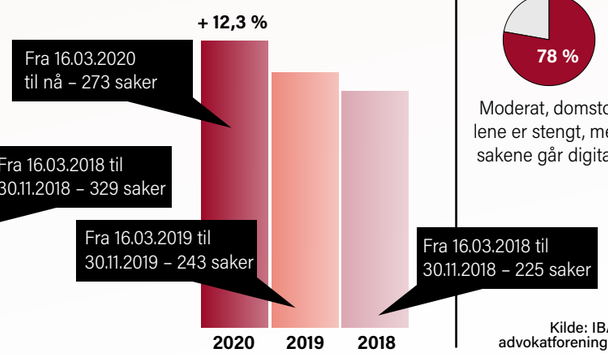

HVILKEN INNVIRKNING HAR KRISEN HATT FOR DOMSTOLENE?

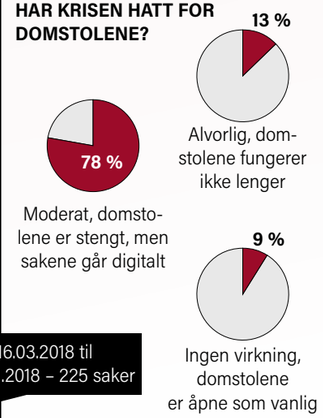

Kilde: IBAs undersøkelse av 50 advokatforeninger gjort i oktober 2020

– Krevende svingninger

Ingrid Maria Holm, Angell advokatfirma, kretsleder Helgeland og Salten

– Generelt tror jeg det var utbredt uro og bekymring de tre første månedene. Som selvstendig næringsdrivende fikk vi kjenne på utfordringene ved å være avhengige av andre aktører, slik som domstolene, politiet og næringslivet. Jeg tror at mange også bekymret seg for sine ansatte fordi man var nødt til å ty til permitteringer. Det har vært krevende for mange å takle hjemmekontor, og svingningene mellom det å ha lite og mye å gjøre.

– Dette har vært et spesielt år som vi i Angell advokatfirma AS kommer til å huske! Digitale rettsmøter og fylkesnemndssaker, hvem skulle trodd det for ett år siden? Vi opplevde en markant nedgang i sakstilfanget i vår, men nå kjører vi heldigvis for full maskin igjen. Faglig merker vi økt etterspørsel etter arbeidsrett. Nå i høst har mitt firma styrket kompetansen på konkurs og eiendom.

Klienter vil ha digitale arrangementer

Utadrettet klient-kontakt vil aldri bli det samme igjen, skriver Law.com. Hos advokatfirmaet Harris i Bergen erfarer de at geografi har fått mindre betydning, og at klienter setter pris på digitale møter.

TEKST: **NINA SCHMIDT**

Vi opplever en klar økning i forespørsler om vi kan arrangere webinarer. Det kan være temaer som oppdateringskurs for personalavdelingene i større firmaer, eller rådgivning i grupper. Vi bruker webinarer til markedsføring, men også som betalt rådgivning, forteller managing partner Børje L. Hoff i Harris.

Det amerikanske nettstedet Law.com skriver at pandemien har fått forretningsadvokater i USA til å ta i bruk nye og innovative metoder for å rekruttere klienter, som digitale events, innholdsmarkedsføring og salgskurs for ansatte advokater.

Harris er ett av de største advokatfirmaet i Norge med hovedkontor utenfor Oslo, og har totalt 43 advokater og fullmektiger, og kontorer i Bergen, Førde og i Norheimsund.

Firmaet har lagt mye vekt på å ha en god nettside med en aktiv chat-funksjon som betjenes av dedikerte advokater.

— Chat-trafikken har økt jevnt under koronaen, og også antall møter på Teams, som vi bruker veldig mye også mot privatmarkedet. Vi opplever at digitale møter og chat senker terskelen for å ta kontakt med oss, sier Hoff.

– Vi er spente på hvordan næringslivet vil klare seg, sier managing partner Børje L. Hoff.

FOLK ER MER PRESISE

— Potensielle klienter opplever at det er mindre arbeid med forberedelser, og setter pris på at de kan møte oss fra der de bor, så de slipper å reise. Det er mye som er positivt, forteller han.

Fysiske møter blir det færre av etter pandemien, tror han.

— Det er jo en gevinst både for klienter og advokater at man kan spare tid på reising. En annen fin ting med digitale møter, er at folk møter presis.

Han opplever også at firmaet nå i større grad får henvendelser fra hele Norge.

— Jeg tror at det vil bety mindre og mindre hvor advokaten sitter, rent fysisk, i alle fall i mange sakstyper. Om en er ute etter ekspertise til en fornuftig pris, så er man ikke så opptatt av geografisk nærhet som tidligere. Jeg tror dette kan være en fordel for mange advokatfirmaer rundt om i hele landet. Vi ser en tendens til at vi i større grad får henvendelser fra hele Norge, sier Hoff.

Harris er et fullservicefirma som hovedsakelig jobber mot næringslivet og det offentlige, men også mot privatmarkedet. Firmaet har hatt nok å gjøre under pandemien.

— Vi ligger godt an for 2020, og har hatt veldig stor aktivitet og ingen egentlig down-periode. Noen advokatfirmaer i Bergen permitterte, men vi har heldigvis sluppet det. Vi skal nå ansette to advokater innenfor plan- og bygningsrett og eiendomsutvikling, sier Hoff. •

– Vinterfiske har stor betydning

Knut Inge Myklebust,
Advokatkontoret 101, Leknes i Lofoten

– For mitt kontors vedkommende har ikke pandemien hatt noen betydning, men jeg vet at andre, som utelukkende jobber som bistands- eller barnevernsadvokat, har merket det. De saksområdene lå jo brakk i en lang periode.

– Når jeg har kontakt med banker, får jeg inntrykk av at mange av deres klienter merker nedgangstidene veldig hardt. Hele næringssiden er rammet. Det blir spennende å se hva som skjer nå med det kommende vinterfisket. Det har stor betydning for Lofoten, Vesterålen og Senja, og de har problemer med å skaffe folk. Og de har et marked ute i verden, som jo også er rammet, så at det kommer ettervirkninger i distriktene, det tror jeg. For egen del er det vanskelig å se ringvirkningene akkurat nå.

– For oss ute i distriktene, er det ikke bare å endre porteføljen, kundemassen er som den er, og vi kan ikke bare vri om.

Foto: Kai Nikolaisen, Lofotposten

Da Halvard Helle og Marius Dietrichson ble bedt om å oppsummere koronaåret 2020, svarte de kort: Det har vært mye møtevirksomhet. Særlig på Teams.

DE STOD MIDT I HØRINGS-RUSHET

– For tidlig å si om rettsstaten Norge fortjener rettssikkerhetsprisen

Advokatforeningens lovutvalg har arbeidet med 35 korona-høringer etter 12. mars, noen med bare få timers frist. – Nå gjelder det å vinne freden, sier Halvard Helle og Marius Dietrichson

TEKST: **THEA N. DAHL** FOTO: **GEIR EGIL SKOG**

Bare fredag 27. mars ble tre nye lover, deriblant koronaloven, og fire endringslover kunngjort, samt 41 forskrifter og fire vedtak.

Frem til 8. desember har regjeringen sendt ut 43 høringer om koronasituasjonen.

Med pandemien fulgte en slags unntakstilstand med korte høringsfrister, helt ned til under ett døgn. Ifølge Utredningsinstruksen heter det at høringsfrister ikke skal være kortere enn seks uker. Men det var før Covid-19.

VINNE FREDEN

— Nå er krigen snart over. Den har gått ganske bra uten store tap underveis, men nå gjelder det å vinne freden. Da må man tilbake til det normale. Man må ikke ta med seg unntakstilstanden, men så raskt som mulig forsøke å gjenetablere situasjonen slik den var forut for pandemien, sier Halvard Helle, partner i Schjødt.

Mens koronakaoset herjet i vår, ledet han Advokatforeningens lovutvalg for strafferett og straffeprosess gjennom ti høringsrunder — innimellom kun med noen timers frist.

— Noen ganger burde regjeringen ha tatt seg bedre tid og holdt hodet kaldt. Jeg tenker særlig på at det fra visse hold var en villighet til å gjøre om antall meddommere i lagmannsretten nærmest med et pennestrøk. Hovedgrunnen til at det ikke ble noe av, var at avstandskravet i retten ble redusert fra to til én meter. Uten dette kravet kunne man nå ha risikert at dommersammensetningen i lagmannsretten, som har vært gjenstand for årelang politisk debatt, hadde blitt endret nærmest over natten, basert på sviktende faktiske forutsetninger. Det ville vært veldig uheldig, sier han.

DIGITALE KVANTESPRANG

Nå er Helle opptatt av at vi må få med oss det beste fra pandemien, men samtidig komme oss videre.

— Det er klart at man kan trekke noen lærdommer av det som har skjedd. De siste ni månedene har retts-Norge gjort kvantesprang når det gjelder digitalisering. Utfordringen blir å ta med seg det beste fra dette på vei tilbake til normalen.

> **Betydningen av muntlighetsprinsippet og umiddelbar bevisføring må vi holde fast ved.**

— Hva er «det beste av dette», slik du ser det?

— Betydningen av muntlighetsprinsippet og umiddelbar bevisføring må vi holde fast ved. Det er veldig viktig at det ikke går tapt. Jeg ser heller ikke bort fra at enkelte vitner i fremtiden kan bli med på video fremfor telefon, så lenge man sørger for at rettssakens sentrale aktører befinner seg i retten.

— I noen sakstyper kan man vurdere økt bruk av digitale løsninger, men det må egne seg. Fortrinnsvis i de sivile sakene, ikke straffesakene.

BEKYMRET FOR DE SIKTEDE

Betydningen av å kunne møtes fysisk er blitt synlig for alle rettens aktører, men det er i kriser vi omstiller oss, mener Forsvarergruppens leder Marius Dietrichson.

— I 2009 ble det besluttet at det skulle tas lydopptak av forhandlingene i tingrett og lagmannsrett, og i alle år har domstolene meldt tilbake at de ikke klarer å gjennomføre dette. Da pandemien inntraff gikk det derimot ikke mer enn par uker før man klarte å gjennomføre digitale hovedforhandlinger med den største selvfølge. Vi ble tvunget til å ta noen grep. Det som ble sett på som umulig i over ti år, ble plutselig gjort i en håndvending, sier Dietrichson.

Straffeadvokatene ble slått hardt ut da smitten traff Norge, men deres største bekymring har hele tiden vært for de siktede, understreker han.

— Pandemien og nedstengningen har rammet alle yrkesgrupper. Her er ikke vi advokater i noen særstilling. Det er derimot de som er siktet eller fornærmet i en sak. Ta for eksempel den siktede som får utsatt saken sin som følge av pandemien, men likevel må forbli i varetekt under koronatiltak, som gjør fengslingsvilkårene strengere enn vanlig. Det er først og fremst denne gruppen vi jobber for.

VERNET MEDDOMMERORDNINGEN

Både Helle og Dietrichson mener Advokatforeningen har spilt en viktig rolle i det hurtige lovgivningsarbeidet som fulgte nedstengningen.

— Både fra sentralt holdt og i alle lovutvalg er det blitt jobbet bredt. I arbeidet med høringsuttalelsen til selve koronaloven ble det gjort et ekstremt viktig arbeid, som jeg tror har hatt stor betydning. Jeg hører til dem som kanskje synes det var litt tidlig å dele ut rettssikkerhetsprisen til den norske rettsstaten allerede etter første smittebølge. Jeg tror man burde ha ventet til både den andre og tredje smittebølgen hadde rullet over samfunnet før noen gullmedaljer ble delt ut. Det er fremdeles for tidlig å si om rettstaten Norge har fortjent rettssikkerhetsprisen, mener Helle.

Begge er enige om at arbeidet for å verne om meddommerordningen var spesielt viktig. I korte trekk foreslo Domstoladministrasjonen å droppe meddommere i tingretten, samt at antall meddommere i lagmannsretten skulle kuttes fra fem til tre.

— Det er et av de store, sentrale landemerkene. Hadde endringen blitt gjennomført, er det ikke gitt at den hadde blitt reversert når pandemien kom under kontroll. Hvis man da hadde hatt et straffesakregime uten meddommere som fungerte tilfredsstillende etter statens syn, hadde man brått blitt et av de få landene i den vestlige rettstradisjon uten meddommere involvert, tror Dietrichson.

— Vi er selvfølgelig nødt til å forholde oss til at smittesituasjonen har gjort det tvingende nødvendig å ta visse grep. I noen tilfeller hvor det har gått for langt, har det blitt justert underveis. Et eksempel er da Høyesterett på vårparten åpnet for skriftlig ankebehandling i alvorlige straffesaker. Den gikk heldigvis raskt over til digital behandling istedenfor, sier Helle. •

»

Cathrine Hambro og Emanuel Feinberg satt avskjermet i et rom i Høyesterett og prosederte digitalt i syv dager

– På en måte prøvesaken FRA HELVETE

Klimasaken i Høyesterett var tema i New York Times' morning brief midt under den amerikanske valgkampen, og ble dekket av BBC, av medier i Australia, Midt-Østen og Norden. For advokatene Cathrine Hambro og Emanuel Feinberg var den syv dager lange plenumssaken en prøvesak.

TEKST: **NINA SCHMIDT** FOTO: **ROBERT EIK**

Nå er vi kommet til slutten av det jeg skal si til Høyesterett i plenum, og jeg vil da, som en siste oppfordring, peke på etterslektenes helt grunnleggende behov for levelige livsvilkår. Det er helt sikkert at barnebarna våre må forholde seg til klimakrisen på en annen måte enn vi har gjort. Disse vil vite om de hadde en bestemor eller bestefar i Norges Høyesterett. Jeg vil oppfordre Høyesterett til å avsi en dom som barnebarna og oldebarna kan være stolte av.

Slik avsluttet Cathrine Hambro sitt aller siste innlegg i plenumssaken. Hun og Emanuel Feinberg satt avskjermet i et vakkert rom i Høyesterett, og hadde i syv dager prosedert saken digitalt.

— Å appellere direkte til dommerne er kanskje uvanlig , men det var gjennomtenkt. Jeg forsøkte å si det med et smil. Poenget er at vår felles etterslekt vil måtte bære byrden av omfattende klimakonsekvenser, og at dagens beslutningstagere kan påvirke hvor store disse byrdene blir, sier Hambro.

Hun er partner i Wahl-Larsen Advokatfirma, mens Emanuel Feinberg er partner i Glittertind. Plenumssaken var henholdsvis deres andre og første prøvesak, og begge bestod.

At saken var en prøvesak for dem begge, ble tatt opp av saksforberedende dommer i planmøtet.

—Høyesterett synes å fraråde å ha plenumssaker til prøve, og vi følte nok litt stress rundt dette. Men det følger også av advokatforskriften at man ikke uten videre kan fraskrive seg et påbegynt oppdrag, og vi har hatt saken både i tingretten og lagmannsretten. Da saken var i gang for Høyesterett, distanserte vi oss etter hvert fra at vi var til prøve, og var opptatt av å være grundige og gode, og prosedere saken på best mulig måte, sier de to.

PRØVESAKEN FRA HELVETE

Den digitale gjennomføringen gikk kjempebra, synes de.

— Det var mange funksjonærer i Høyesterett som bistod med å kontrollere teknikken, så vi slapp å gjøre det selv. Vi fikk kaffe bragt inn, og god service. Høyesterett hadde lagt vekt på at vi skulle få konsentrere oss om saken. Vi følte oss veldig godt ivaretatt, forteller Feinberg.

I løpet av de syv dagene saken varte, så de ikke dommerne annet enn på skjerm.

— Vi hadde storskjerm i rommet, og nærbilde av den som til enhver tid snakket, så vi synes at vi så dem ganske godt. Det fungerte fint å ha sitt eget rom, og var egentlig ganske avslappende, sier Hambro.

Å prosedere foran et kamera i stedet for i rettslokalet var likevel ikke helt det samme.

— Det tok nok vekk noe av nerven som kan være til stede i rommet under en hovedforhandling, men det var selvsagt nerve nok i denne saken, sier Feinberg.

Hele prosessen var krevende å gjennomføre, forteller de to.

— Det var jo på en måte prøvesaken fra helvete; plenumsbehandling av et stort tema, grunnlovsjuss, saksbehandlingsjuss, EMK og komparativ rett, sier Hambro.

Hambro har jobbet med saken siden 2015, mens Feinberg kom inn i 2016. De har underveis tilegnet seg et hav av kunnskap om alt fra olje- og gassindustrien til klimaødeleggelser, Parisavtalen og CO2-utslipp, og om § 112 i Grunnloven.

— I denne saken, som i andre saker, må man velge et narrativ og en måte å argumentere på. Innenfor det rommet lærer man seg ekstremt mye, men det er egentlig bare du selv som kjenner logikken og rammene. Utad kan det fremstå som du har kontroll på alt, men det har du ikke, og du går ikke rundt og husker alle tall innenfor dette sakskomplekset, sier Feinberg.

PASSER IKKE INN

De berømmer sine klienter — miljøorganisasjonene Greenpeace Norden og Natur og Ungdom — både for å bistå med balansert faktakunnskap, og for å ha en profesjonell tilnærming til saken.

Å forberede seg til en syv dager lang plenumssak er naturligvis krevende.

— Spesielt i høst har jeg følt at jeg har jobbet 24/7. Kollegaer har hjulpet meg med mine andre saker og oppgaver, sier Hambro.

— Dette er ikke en sak som passer inn i budsjettene til de store firmaene. Jeg føler meg privilegert som har fått jobbe med denne saken, sier Feinberg, som måtte utsette sin planlagte pappaperm i en måned for å komme i mål.

Høyesterett innvilget deres klienter fri sakførsel for Høyesterett, så Feinberg og Hambro vil få dekket sine timer for Høyesterett etter offentlig salærsats.

— Klimasaker er så langt ikke et stort rettsområde — i alle fall ikke i Norge. Men erfaringene vi har fått vil nok kunne ha overføringsverdi til deler av næringslivet, håper Feinberg.

De vil ikke kalle seg miljø-idealister.

— Idealist er et litt stort ord, særlig fordi vi har fått betalt hele tiden. Jeg har et faglig engasjement for miljø og juss, som jeg har hatt lenge. Det ville heller ikke ha vært meningsfylt å jobbe med denne saken i flere år, om jeg ikke følte at saken var viktig og motiverende, sier Hambro.

— Jeg jobber med saken som arbeidstaker og partner i Glittertind, det er firmaet som helhet som har båret søksmålet. Jeg opplever at jeg har fått god støtte internt, og det er ingen tvil om at saken har solid forankring i firmaet, sier Feinberg.

BLE IKKE OVERVELDET

De forteller at kolleger flest synes at spørsmålene saken reiser, er ekstremt spennende.

— Enhver jurist som er over middels faglig interessert, vil nok synes det. Det skjer ikke så ofte at Høyesterett skal tolke Grunnloven i plenum, sier Feinberg.

Men Hambro har også møtt jurister som synes sakens spørsmål bare er «tull».

De to synes det var givende å få bryne seg på regjeringsadvokat Fredrik Sejersted, som prosederte saken for staten.

— Han er utvilsomt veldig dyktig. Dette er også en sak som passer ham bra, ettersom han har skrevet doktoravhandling innenfor statsretten. I tillegg hadde han med seg to andre høyst kompetente advokater. De fikk frem sine poenger på en god måte. Samtidig var vi godt forberedt. Vi hadde

> **Det tok nok vekk noe av nerven som kan være til stede i rommet under en hovedforhandling, men det var selvsagt nerve nok i denne saken.**

Klimasaken

Hovedspørsmålet i klimasaken er om ti tillatelser for petroleumsutvinning nær iskanten i Barentshavet, i områder uten etablert infrastruktur, tildelt i 23. konsesjonsrunde, er i strid med Grunnloven § 112 og dermed ugyldige.

Saken reiser særlige spørsmål om tolkningen av Grunnloven § 112 knyttet til om og i hvilken grad bestemmelsen gir rettigheter, og hvordan bestemmelsen kan anvendes på utslipp av klimagasser. Saksøkerne gjør et poeng ut av at petroleum fra disse tillatelsene tidligst kan komme til markedet i 2030, i en tid da bruk av petroleum skal være i sterk utfasing.

I § 112 heter det blant annet at «Enhver har rett til et miljø som sikrer helsen, og til en natur der produksjonsevne og mangfold bevares.»

Det er Greenpeace Norden og Natur og Ungdom som har gått til sak mot Staten ved Olje- og energidepartementet. Partshjelpere i saken er Besteforeldrenes klimaaksjon og Naturvernforbundet.

I Oslo tingretts dom av januar 2018, samt i Borgarting lagmannsretts dom av januar i år, ble det slått fast at Grunnlovens § 112 er en rettighetsbestemmelse som kan prøves for domstolene. De to miljøorganisasjonene tapte likevel på den konkrete rettsanvendelsen.

»

Å være del av en sak som omtales som historisk øker stressnivået, men er også veldig motiverende, mener advokatene Cathrine Hambro og Emanuel Feinberg. – Det er gøy å bidra til rettsutviklingen, sier de to.

også mange gode støttespillere, og vi følte også at våre poenger kom godt frem, sier Feinberg.

DEBATT OM SEJERSTEDS RETORIKK

At Sejersted i sin prosedyre sa at Stortinget ikke ville ha vedtatt § 112 hvis den kunne begrense norsk oljepolitikk, skapte debatt. I en kronikk i Klassekampen skrev rettshistoriker Jørn Øyrehagen Sunde ved UiO og Silje Aambø Langvatn, postdoktor i politisk filosofi ved UiB, at Sejersted fremstod som en politisk aktør i retten, noe han selv tilbakeviste.

— Det er interessant at retorikken i retten blir en offentlig debatt. Sejersted har det samme kravet som andre advokater til ikke å bli identifisert med sin klient, dette presiserte også Øyrehagen Sunde.

Emanuel Feinberg gikk rett fra plenumssaken til pappa-permisjon.

Men hvis den utøvende makt fritt skal kunne tolke og karakterisere Stortingets vilje, og gå så langt som å mene at Stortinget har misforstått, da utfordrer den utøvende makt noe konstitusjonelt. Det er vel den debatten Sunde og Langvatn har ønsket å dra i gang, sier Feinberg.

En erfaring de begge gjorde seg i løpet av saken, var at mye tid gikk med til å lese dokumenter høyt.

— Selv om opplesing av juss er vanlig i norske domstoler, er det grunn til å spørre om det blir unødig mye høytlesning. Det føltes nesten litt dumt at vi leste lovforarbeider høyt for Høyesterett, og så leste regjeringsadvokaten de samme passusene et par dager senere, sier Hambro.

Det er mulig å tenke seg at det utarbeides oversikter over hva Høyesterett har lest på forhånd, og at den muntlige prosessen spisses til kommentering og eventuelle spørsmål, mener de.

— I en del internasjonale domstoler gjennomføres prosedyrer i løpet av én dag, også i store kompliserte saker. Det er flere som har reist spørsmål om det i Høyesterett bør være større innslag av skriftlighet. Erfaringene med denne saken gjør at jeg tenker det kan være fornuftig, sier Feinberg.

— Syv dager for Høyesterett i plenum er enormt ressurskrevende. Det er ingen grunn til å tro at rettssaker blir enklere. Det bør derfor vurderes hvordan gjennomføringen av omfattende saker kan rasjonaliseres, sier Hambro.

Det er uklart om Høyesteretts dom i saken kommer før eller etter jul. •

— JU§NYTT —

Nr. 9/2020

Fagsidene er skrevet av lagdommer i Borgarting lagmannsrett, **Per Racin Fosmark**. Han har over 25 års erfaring som advokat, og har møterett for Høyesterett. Fosmark er leder av Reklamasjonsnemnda for Eiendomsmeglingstjenester og redaktør av Lovdatas sivile flaggsaker. Han skriver også merknader i Lovdata.

E-post: per.racin.fosmark@domstol.no
Telefon: 21 55 85 56

Sivilprosess: Konkursunntaket i Luganokonvensjonen artikkel 1 nr. 2 bokstav b

Høyesterett avsa 11. november 2020 enstemmig kjennelse i avdeling - **HR-2020-2175-A** - som gjaldt et søksmål anlagt mot et dansk forsikringsselskaps konkursbo for å få fastslått at det er grunnlag for krav under yrkesskadeforsikring. Spørsmålet var om søksmålet kunne anlegges ved saksøkers (skadelidtes) alminnelige verneting i Norge (Bergen tingrett).

Høyesterett kom til at søksmål med sikte på anerkjennelse av fordringer i konkursbo faller inn under konkursunntaket i **Luganokonvensjonen artikkel 1 nr. 2 bokstav b,** jf. tvisteloven § 4-8. Det ble lagt avgjørende vekt på EU-domstolens avgjørelse 18. september 2019 i **sak C-47/18 Riel**. Saken gjaldt tolkning av Brüsselforordningen 1215/2012, som er en tungtveiende rettskilde ved tolkningen av Luganokonvensjonen.

Det at skadelidte ønsket å få fastslått at han har grunnlag for krav under yrkesskadeforsikringen, var et søksmål som falt utenfor Luganokonvensjonen. Saken ble avvist fra Bergen tingrett, og ingen norske domstoler hadde stedlig domsmyndighet i saken. Tidligere høyesterettsavgjørelser - Rt-1996-25 og HR-2017-1297-A - om konkursunntaket måtte forstås dithen at et slikt søksmål ikke hadde «tilstrekkelig tilknytning til Norge», jf. **tvisteloven § 4-3**.

Konsekvensen av at Luganokonvensjonen ikke fikk anvendelse, var at man må falle tilbake på nasjonale jurisdiksjonsregler. Søksmål må i slike tilfeller anlegges der konkursen er åpnet.

Dommere: Aage Thor Falkanger, Wenche Elizabeth Arntzen, Erik Thyness, Ingvald Falch og Jens Edvin A. Skoghøy.

Strafferett: Grensene for sjikanøse eller rasistiske ytringer

Høyesteretts enstemmige dom 5. november 2020 - **HR-2020-2133-A** - er et ytterligere bidrag om grensene for hvilke ytringer som rammes av straffeloven § 185. Tiltalte hadde uten foranledning i en kø utenfor et gatekjøkken blant annet sagt følgende til en gutt av afrikansk opprinnelse: «Kom deg tilbake til Afrika der du kommer fra, jævla utlending».

Høyesterett kom til at ytringene rammes av straffeloven § 185. Førstvoterende - dommer Kine Steinsvik - oppsummerte følgende med hensyn til terskelen for straffansvar for rent sjikanøse eller rasistiske ytringer (avsnitt 40-42):

«Ved fastleggelsen av terskelen for hvilke ytringer som skal lede til straffansvar etter straffeloven § 185, står ytringsfriheten sentralt, og den medfører etter omstendighetene at straffeloven § 185 må tolkes innskrenkende. Dette gjelder også ved ytringer som fremsettes offentlig mot utsatte enkeltpersoner eller grupper, men det vil her stå sentralt i hvilken grad de aktuelle ytringene nyter vern etter Grunnloven § 100 eller EMK artikkel 10.

Sjikanøse eller rasistiske ytringer, i form av rene personangrep på utsatte enkeltpersoner eller grupper, nyter et helt beskjedent grunnlovsvern – om noe vern overhodet – i avveiningen mot diskrimineringsvernet, som også er en viktig menneskerettighet. Ved at bare kvalifisert krenkende utsagn rammes av straffansvaret, gir likevel ikke enhver uttalelse som kan påvirke den utsatte enkeltpersonen eller gruppen i negativ retning, grunnlag for straffansvar. Avgjørende er om utsagnene innebærer en grov nedvurdering av den utsatte enkeltpersonens eller gruppens menneskeverd, på grunn av ett eller flere av diskrimineringsgrunnlagene § 185 andre ledd bokstav a til d.

Det kan innvendes at også «diskriminerende holdninger [bør] bekjempes ved at de uønskede ytringene kommer til uttrykk offentlig og imøtegås», jf. St. meld nr. 26 (2003–2004) side 72. Jeg kan imidlertid ikke se at dette hensynet gjør seg gjeldende med noen særlig tyngde for rent sjikanøse eller rasistiske personangrep. Ved slike ytringer tilsier tvert imot de hensyn som ligger til grunn for det rettslige vernet av utsatte enkeltpersoner og grupper, at terskelen for straffansvar i § 185 ikke må settes for høyt.»

De andre dommerne var: Noer, Matheson, Webster og Matningsdal.

»

NYHETS PORTALEN

Abonnementspris er 1 x rettsgebyr per år for tilgang til alle omtalte rettsfelt og funksjoner – prøv ut **gratis** frem til august 2021, ingen binding

LANSERING I JANUAR 2021, UKENE 2, 3 OG 4

Nyere rettspraksis og andre faglige oppdateringer
Praktisk vinklede nyhetsvideoer på livestream

12+ sentrale rettsområder
2 oppdateringer per rettsfelt per år
Alltid erfarne forelesere
Etterutdanning med kursbevis
Mulighet for spørsmål & svar
Blir liggende som redigerte filmer
Søkbar videodatabase (arkiv)
Prisvennlig

Info og påmelding: **lexiaeducation.no**

Lexia education i samarbeid med jussystemer LOVER OG REGLER SATT I SYSTEM

NYHETSPORTALEN
PROGRAM

Info og påmelding: **lexiaeducation.no**
Prøv ut **gratis** frem til august 2021, ingen binding

Tid	Fagområde	Foreleser
Mandag 11. januar kl. 15-17	Arbeidsrett: oppsummering av året 2020	Tron Løkken Sundet, nestleder i Arbeidsretten
Tirsdag 12. januar kl. 15-17	Helserett: oppsummering av året 2020	Førsteamanuensis Anne Kjersti Befring, Universitetet i Oslo
Onsdag 13. januar kl. 15-17	Fast eiendom og entreprise: oppsummering av året 2020	Advokat Ninja Roede og advokat Kitty Moss Sørensen, Codex Advokat, Oslo
Torsdag 14. januar kl. 15-17	Familie-, arve- og skifterett: oppsummering av året 2020	Advokat Randi Bull og advokat Anne-Sofie Rolfsjord, Bull & Co Advokatfirma
Mandag 18. januar kl. 15-17	Selskapsrett: oppsummering av året 2020	Advokat Nanette Arvesen og advokat Stig Berge, Advokatfirmaet Thommessen
Tirsdag 19. januar kl. 15-17	Asyl- og utlendingsrett: oppsummering av året 2020	Øyvind Dybvik Øyen, seniorrådgiver i Utlendingsnemnda
Onsdag 20. januar kl. 15-17	Sivilprosess: oppsummering av året 2020	Advokat Jørgen Vangsnes, Wikborg Rein Advokatfirma
Torsdag 21. januar kl. 15-17	Forsikringsrett: oppsummering av året 2020	Advokat Karoline Stenberg og advokat Erik Fjeldstad, Advokatfirma Kogstad Lunde & Co
Mandag 25. januar kl. 15-17	Konkursrett: oppsummering av året 2020	Advokat Anne Helsingeng og Kristoffer Aasebø, Bull & Co Advokatfirma
Tirsdag 26. januar kl. 15.15-17.15	Barnerett, med vekt på barnevern: oppsummering av året 2020	Høyesterettsdommer Cecilie Østensen Berglund
Onsdag 27. januar kl. 15-17	Skatte- og avgiftsrett: oppsummering av året 2020	Advokat Tone Kaarbø, Advokatfirmaet Ræder
Torsdag 28. januar kl. 15-17	Trygderett: oppsummering av året 2020	Advokat Imran Haider, LO
Torsdag 18. februar kl. 16.15-18.15	Strafferett/straffeprosess: nyere rettspraksis og andre nyheter	Advokat John Christian Elden og advokat Anders Brosveet, Advokatfirmaet Elden
Torsdag 4. mars kl. 15-17	Arbeidsrett: nyere rettspraksis og andre nyheter	Advokat Ole André Oftebro og adv.flm. Regine Rolfsen, Kluge Advokatfirma
Torsdag 1. april kl. 15-17	Barnerett/barnevern: nyere rettspraksis og andre nyheter	Advokat Anne Hazeland og advokat Ingrid Humerfelt Eckhoff, Matrix Advokater
Torsdag 6. mai kl. 15-17	Familie-, arve- og skifterett: nyere rettspraksis og andre nyheter	Advokat Randi Bull og advokat Anne-Sofie Rolfsjord, Bull & Co Advokatfirma
Torsdag 3. juni kl. 15-17	Forsikringsrett: nyere rettspraksis og andre nyheter	Advokat Linn Kvade Rannekleiv og adv.flm. Tobias Behncke, Arntzen de Besche

Lexia education i samarbeid med jussystemer LOVER OG REGLER SATT I SYSTEM

Lovendringer:

1. NOVEMBER 2020
Helse- og omsorgsdepartementet
LOV-2018-06-22-77 om endringer i tobakksskadeloven (ulovlig handel med tobakksvarer mv.), med unntak av nytt kapittel 3A (sporingssystem for og sikkerhetsmerking av tobakksvarer), § 36 a (overtredelsesgebyr) og § 37 (tilbakekall av registrering, godkjenning og omsetningsforbud).
Finansdepartementet
Følgende lover tilknyttet statsbudsjettet for 2020: **LOV-2019-12-20-86** om endring i lov 17. juli 1925 nr. 2 om avgift av kull, jordoljer og andre mineraler og bergarter som utføres fra Svalbard. **LOV-2019-12-20-87** om endring i vegtrafikkloven. **LOV-2019-12-20-88** om endringer i eiendomsskatteloven del I. **LOV-2019-12-20-89** om endring i fjelloven. **LOV-2019-12-20-91** om endring i rettsgebyrloven. (§ 14 tolvte ledd). **LOV-2019-12-20-93** om endringer i folketrygdloven. **LOV-2019-12-20-95** om endring i brann- og eksplosjonsvernloven. **LOV-2019-12-20-99** om endring i vass- og avløpsanleggsloven. **LOV-2019-12-20-100** om endring i a-opplysningsloven.

Lovendringer 1. januar 2021 (midlertidige lover på grunn av Covid-19 ikke medtatt)

Flere ikrafttredelser ventes.
Barne- og familiedepartementet
LOV-2020-06-23-97 om endringer i gravferdsloven mv. (urnevegg mv.). Det blir igjen tillatt med anlegging av og gravlegging i urnevegg. **LOV-2020-06-19-74** om endringer i barnevernloven (samtaleprosess, årlig tilstandsrapportering mv.), *delt ikraftsetting se del II.* **LOV-2020-06-19-72** om endringer i barneloven (digital erklæring av farskap), § 4 andre ledd.
Kommunal- og moderniseringsdepartementet
LOV-2020-06-23-114 om endringer i sameloven (endringer som følge av kommune- og regionreformen). **LOV-2020-06-19-89** om endringer av internkontrollregler i sektorlovgivningen (tilpasning til ny kommunelov). **LOV-2019-03-08-5** om endringer i plan- og bygningsloven m.m. (håndtering av overvann i arealplanleggingen mv.). **LOV-2018-06-22-83** om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven), *hele loven ikraft.* **LOV-2018-04-20-12** om endringer i matrikkelloven og plan- og bygningsloven, *hele loven ikraft.*
Kunnskapsdepartementet
LOV-2020-06-19-91 om endringer i folkehøyskoleloven, barnehageloven og voksenopplæringsloven m.m. (utfasing av tilskudd til kortkurs i folkehøyskolen, internkontroll for friskoler og barnehager, psykososialt barnehagemiljø, krav til og tilsyn med private barnehager, kommunal barnehagemyndighet, studieforbund m.m.), unntatt del IV endringene i barnehageloven ny § 56 flg. **LOV-2016-17-68** om endringer i fagskoleloven (om studentrettigheter m.m.), *hele loven ikraft.*
Justis- og beredskapsdepartementet
LOV-2020-05-26-46 om endringer i bilansvarsloven (virkeområde, ansvarsgrense mv.). Regelen for lovlig uregistrerte motorvogner i § 2 andre ledd første punktum oppheves, slik at virkeområdet for bilansvarsloven utvides og styrker det erstatningsrettslige vernet for skadelidte. § 2 første ledd bokstav c om motorsport er også endret. Reglene i § 5 første ledd bokstav c og § 10 andre ledd fjerde punktum om ansvar for skade på hund som går løs, oppheves. Dette vil likestille skade på hund med skade på andre dyr i bilansvarsloven, og det vil gi hundeeiere det samme erstatningsrettslige vernet etter loven som andre dyreeiere har. Ansvarsgrensen for tingsskader som oppstår i samme hendelse er øket fra 10 mill. kroner til 100 mill. kroner. Det er også enkelte endringer i §§ 10, 13 og 15. Formålet er å klargjøre og forenkle reglene om forsikringsplikt, Trafikkforsikringsforeningens ansvar for uforsikrede motorvogner og regressansvaret.
LOV-2019-06-14-21 om arv og dødsboskifte (arveloven) fører til at skifteloven 1930 oppheves. Felleseieskiftereglene inntas derfor i et **nytt kapittel 18** i ekteskapsloven.
Kunnskapsdepartementet
LOV-2020-05-20-43 om endringer i kringkastingsloven mv. (tiltak mot markedsføring av pengespill som ikke har tillatelse i Norge), **ny § 4-7** om pålegg om å hindre eller vanskeliggjøre tilgang til ulovlig markedsføring av pengespill mv.
Nærings- og fiskeridepartementet
LOV-2019-12-06-77 om endringer i aksjelovgivningen mv. (langsiktig eierskap i noterte selskaper mv.), *delt ikraftsetting.* **LOV-2018-12-14-95** om endringer i aksjelovgivningen mv. (oppløsning og avvikling, mellombalanser m.m.), *delt ikraftsetting.*
Finansdepartementet
LOV-2019-05-03-14 om endringer i innskuddspensjonsloven mv. (egen pensjonskonto), *delt ikrafttredelse.* Fra 1. januar 2021 får rundt 1,5 millioner arbeidstagere i privat sektor samlet sin pensjonsopptjening fra innskuddspensjonsordninger på en egen pensjonskonto. Pensjonskontoen skal følge arbeidstageren gjennom ulike arbeidsforhold og gi bedre oversikt over pensjonssparingen. Målet er også lavere kostnader og dermed mer pensjon for hver sparte krone. Departementet har fastsatt utfyllende forskrifter og overgangsregler.
Reglene om egen pensjonskonto sier at arbeidstagere i bedrifter som har innskuddspensjonsordning, skal få samlet sin pensjonsopptjening fra tidligere arbeidsforhold (pensjonskapitalbevis) og forvalte denne sammen med den pensjonskapital arbeidstager tjener opp hos sin nåværende arbeidsgiver, med mindre arbeidstageren reserverer seg mot slik samling.
Pensjonskapitalen skal i utgangspunktet samles og forvaltes i arbeidsgivers pensjonsordning. Arbeidstager kan i stedet velge å forvalte sin pensjonskonto hos en pensjonsleverandør som han eller hun velger selv (selvvalgt leverandør). Arbeidstager kan alternativt velge å ikke samle sine tidligere pensjonskapitalbevis, men beholde dem der de forvaltes i dag.
Olje- og energidepartementet
LOV-2016-05-27-18 om endringer i energiloven (skille mellom nettvirksomhet og annen virksomhet mv.), *hele loven ikraft.*

Nye lover 1. januar 2021

Kunnskapsdepartementet:
Integreringsloven - LOV-2020-11-6-127 - om integrering gjennom opplæring, utdanning og arbeid. Den nye integreringsloven har til hensikt å bidra til mer målrettet kvalifisering. Introduksjonsprogrammets varighet skal i større grad differensieres, og det legges til rette for at flere skal kunne gjennomføre videregående opplæring innenfor rammene av programmet. Kravet om å ha gjennomført et visst antall timer opplæring i norsk og samfunnskunnskap erstattes med et krav om at den enkelte skal oppnå et minimumsnivå i norsk. Videre reguleres fylkeskommunens ansvar på integreringsfeltet. Det innføres et krav om at kommunens opplæring og tjenester skal være forsvarlige, og et kompetansekrav for lærere som skal undervise i norsk og samfunnskunnskap etter loven. Introduksjonsloven 2003 oppheves.
Forsvarsdepartementet:
Etterretningstjenesteloven – LOV-2020-06-19-77 med unntak av kapittel 7 og 8, som omhandler tilrettelagt innhenting. Lov nr. 11/1998 oppheves.
Barne- og familiedepartementet:
Trossamfunnsloven – LOV-2020-04-24-31 om tros- og livssynssamfunn med unntak av § 6 andre ledd (grunnlag for å nekte tilskudd). Formålet med loven er å understøtte alle tros- og livssynssamfunn. **Forbrukerklageloven – LOV-2020-06-23-98** om behandling av forbrukerklager i Forbrukertilsynet og Forbrukerklageutvalget. Loven gjelder Forbrukertilsynets og Forbrukerklageutvalgets behandling av klager på kjøp av varer og tjenester, dersom avtalen er inngått mellom en forbruker og en næringsdrivende som er etablert i Norge eller retter sin virksomhet mot forbrukere i Norge. Lov nr. 7/2017 oppheves.
Justis- og beredskapsdepartementet:
Arveloven 2019 – LOV-2019-06-14-21 om arv og dødsboskifte. Se egen omtale. Arveloven 1972 og skifteloven 1930 oppheves.

Ny arvelov 1. januar 2021

Lov 14. juni 2019 nr. 21 om arv og dødsboskifte (arveloven) trer i kraft 1. januar 2021. I store trekk bevares status quo! Kort om de viktigste endringene:

Pliktdelen skal fortsatt være 2/3, men beløpsbegrensningen øker fra 1 mill. kroner til 15 G (vel 1,5 mill. kroner) pr. barn. Det gjenstandsmessige eller kvalitative pliktdelsvernet forsvinner. Større mulighet til å bestemme hvem som skal arve de ulike eiendelene. Arvelater kan bestemme at pliktdelen skal utbetales i kontanter. Pliktdelsarv kan båndlegges fra første krone til mottageren er 25 år.

Det absolutte forbudet mot å gi bort eller selge fast eiendom under markedspris i uskiftet bo oppheves. Gavedelen må heretter ikke stå i misforhold til nettoverdiene i boet. Ved uskifte blir det lettere for arvinger å kreve bevissikring utenfor rettssak. Ved opprettelsen av testament er samtidighetskravet for vitnene sløyfet. Tilbakekall av testament kan fortsatt også gjøres ved overstryking eller ødeleggelse, men det må gjelde hele testamentet.

Loven (§ 40) har en legaldefinisjon av dødsdisposisjon i samsvar med gjeldende rett. Ved forskudd på arv, må arvingen gjøres kjent med avkortningen på forhånd, slik at han/hun kan takke nei til en «ytelse av økonomisk verdi», hvis man ikke akseptere betingelsene.

Arvingenes rett til innsyn i avdødes bankkonti utvides til tre måneder før dødsfallet. Terminologien er endret, blant annet er avslag på arv og avkall på arv gitt fellesbetegnelsen avkall på arv. Skifteloven 1930 oppheves etter 90 år. Dødsboskiftereglene er inntatt i arveloven, og felleseieskiftereglene flyttes til ekteskapsloven. Viktige overgangsregler i arveloven § 180!

Strafferett: Forbudet mot bruk av mobiltelefon under kjøring

Høyesterett avsa 22. oktober 2020 to dommer (dissens 4-1) som gjaldt forbudet mot å benytte mobiltelefon «under kjøring», jf. forskrift om forbud mot førers bruk av håndholdt mobiltelefon under kjøring med motorvogn § 2 første ledd.

I den første saken - **HR-2020-2019-A** - var det spørsmål om § 2 første ledd får anvendelse når bilen står stille på grunn av kø. I den andre saken - **HR-2020-2020-A** - hadde bilen stanset for rødt lys. I begge sakene kom *flertallet* (Steinsvik, Bergh, Normann og Webster) til at bruken av mobiltelefonen hadde skjedd «under kjøring», og at forbudet var overtrådt. *Mindretallet* (Noer) mente at forskriftshjemmelen var uklar, og derfor ikke gav tilstrekkelig hjemmel for straffansvar.

I den første dommen (prinsippdommen) kom Høyesterett til at ordlyden «under kjøring» etter en naturlig språklig forståelse også omfattet de situasjonene som er nevnt over. Selv om bilen tidvis står stille av trafikale grunner, er den fremdeles en aktiv del av trafikken. Trafikal stans på grunn av vikeplikt, stoppskilt, rødt lys eller kødannelse er en integrert del av ethvert ordinært trafikkbilde, og det er naturlig å anse uttrykket «under kjøring» for å omfatte slike hendelser. Det har ingen betydning om bilen har en start/stopp-funksjon der motoren blir slått av når bilen står stille og bremsen blir holdt inne (avsnitt 28).

Etter flertallets syn ivaretok tolkningsresultatet også de krav som må stilles til klar lovhjemmel for straffansvar. Det var ikke snakk om å anvende straffebestemmelsen på et forhold utenfor rammene av ordlyden, og det var heller ikke snakk om noen utvidende tolkning. Hensynet til forutberegnelighet var også ivaretatt. Kravet til klar lovhjemmel for straffansvar i Grunnloven § 96 og EMK artikkel 7 var oppfylt. Mindretallet var på dette punkt uenig.

I begge sakene ble de tiltalte (sjåførene) dømt til en bot på 2000 kroner, subsidiært fengsel i fire dager, jf. vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 23 b, jf. ovennevnte forskrift § 2 første ledd. De ble i tillegg fradømt retten til å føre motorvogn i henholdsvis to og tre måneder.

»

Forvaltningsrett: Dekning av saksomkostninger etter forvaltningsloven § 36

Sivilombudsmannen uttalelse **SOM-2020-252** gjaldt dekning av saksomkostninger etter forvaltningsloven § 36 første ledd. Et lakseoppdrettsselskap søkte Mattilsynet om tillatelse til biomasseutvidelse for sitt akvakulturanlegg. Mattilsynet Region Nord avslo søknaden. Oppdrettsselskapet klaget på vedtaket. Mattilsynets hovedkontor opprettholdt avslaget.

Oppdrettsselskapet begjærte deretter hovedkontorets vedtak omgjort av Nærings- og fiskeridepartementet. Departementet kom til at det var «vesentlige forhold» som talte for at Mattilsynet burde gjøre en ny vurdering av saken, og opphevet derfor Mattilsynets vedtak. Hovedkontoret bestemte deretter «etter en totalvurdering» å sende saken tilbake til regionkontoret for ny behandling.

Etter en ny vurdering innvilget regionkontoret søknaden. Oppdrettsselskapet fremmet krav om dekning av sakskostnader etter forvaltningsloven § 36, for utgifter til advokat i forbindelse med klagen. Mattilsynets hovedkontor aksepterte ikke kravet.

Det følger av forarbeidene til forvaltningsloven § 36 at retten til dekning av saksomkostninger gjelder både i tilfeller hvor et vedtak blir endret som følge av klagebehandling og i tilfeller hvor endringen skjer utenfor klagesak, jf. Ot.prp. nr. 27 (1968-69) side 47. Retten til dekning gjelder videre uavhengig av om vedtaket endres av forvaltningsorganet som traff vedtaket, eller av overordnet forvaltningsorgan, jf. Graver, Alminnelig forvaltningsrett, 5. utg. 2019, side 530.

Ombudsmannen har i flere avgjørelser lagt til grunn at ikke bare en ny realitetsavgjørelse, men også en opphevelse av et vedtak kan anses som en endring, se for eksempel ombudsmannens årsmelding for 2007 side 272 (SOM-2007-77). Regionkontorets nye behandling av saken resulterte i at søknaden om biomasseutvidelse ble innvilget.

Ombudsmannen uttalte at uavhengig av når man mener at førsteinstansvedtaket i dette tilfellet ble endret, og hvilket synspunkt man legger til grunn i spørsmålet om en opphevelse kan anses som en endring til gunst for parten, er det klart at endringen av førsteinstansvedtaket i dette tilfellet var «til gunst» for oppdrettsselskapet. Oppdrettsselskapets utgifter til advokat for utarbeidelse av klagen var også «nødvendige» for at vedtaket ble endret. Ombudsmannen ba derfor Mattilsynets hovedkontor om å vurdere kostnadskravet på nytt.

Barnevernsrett: Hjemmel for å begrense telefon- og nettkontakt

Høyesterett avsa 15. oktober 2020 dom - **HR-2020-1967-A** - som blant annet tok stilling til om barnevernloven § 4-19 gir hjemmel for å begrense telefon- og nettkontakt (sosiale medier mv.) mellom fosterbarnet og den biologiske familie (avsnitt 40-54).

Myndighetene har etter § 4-19 andre og tredje ledd kompetanse til å regulere samværet mellom barnet og de biologiske foreldrene, samt andre som har hatt den daglige omsorgen for barnet i foreldrenes sted. Uttalt at når loven regulerer «samvær», kan det i våre dager mer presist forstås som det å ha kontakt. Begrepet samvær må tolkes i lys av samfunnsutviklingen, hvor møter mellom mennesker i stadig større grad også skjer digitalt.

Det er i dag vanskelig å skille mellom lyd-, tekst- og bildekontakt via telefon, sosiale medier, på Skype eller via SMS og lignede. Denne tolkningen har støtte i rettspraksis, se LH-2019-82981, LB-2019-74443, LE-2019-60649 og LF-2019-60544. Fosterforeldrene må også, som ledd i den daglige omsorgen for barnet, kunne sette grenser for bruken av sosiale medier og nettspill, og håndheve de aldersgrensene som gjelder for slik bruk (avsnitt 55-56).

Dommen er enstemmig når det gjelder disse rettslige utgangspunktene. Men én dommer (Webster) dissenterte vedrørende den konkrete vurderingen av om det burde oppstilles noen begrensninger for en grandtantes og farens adgang til å kontakte gutten saken gjaldt, på telefon, Skype og lignende.

Dommere: Ragnhild Noer, Borgar Høgetveit Berg, Espen Bergh, Bergljot Webster og Magnus Matningsdal.

Konkursrett: Tilleggsfristen i dekningsloven § 5-15 første ledd tredje punktum

Det fremgår av dekningsloven § 5-15 første ledd tredje punktum at tilleggsfristen på seks måneder løper fra det tidspunkt «boet eller gjeldsnemnda» fikk eller burde fått kjennskap til de omstendigheter som ligger til grunn for kravet om omstøtelse.

I Hålogaland lagmannsretts dom **LH-2020-71627** var spørsmålet om en borevisors kunnskap måtte identifiseres med boet i denne sammenheng. Lagmannsretten kom til at borevisors kjennskap til omstøtelseskravet ikke kunne tilegnes boet. Riktignok er borevisor etter konkursloven kapittel X å anse som et av boets organer. Men borevisor engasjeres ikke av bostyrer, men oppnevnes av retten. Borevisor får sitt mandat og sitt salær fastsatt av retten.

Det foreligger ikke et kontraktsforhold mellom bostyrer og borevisor. Selv om bostyrer har en grad av instruksjonsmyndighet overfor borevisor, har borevisor samtidig en selvstendig stilling. Oppnevnelse av borevisor kan rimeligvis ikke på generelt grunnlag anses som en måte for boet å organisere seg bort fra sitt ansvar på. Reelle hensyn tilsier at et aktsomt bo/bostyre/bostyrer ikke lider rettstap ved eventuell fortielse av opplysninger fra borevisors side. Rettens konklusjon ble at omstøtelseskravet ikke var foreldet.

Forvaltningsrett: Overprøving av sak etter psykisk helsevernloven

Etter psykisk helsevernloven § 7-1 er søksmålsadgangen etter tvisteloven kapittel 36 begrenset til enkelte av Kontrollkommisjonens vedtak. Etter forarbeidene til bestemmelsen begrenser prøvingsadgangen etter tvisteloven kapittel 36 seg «til der det er vedtatt overføring fra tvungent psykisk helsevern uten døgnopphold i institusjon, og til døgnopphold i institusjon», da det er «spesielt disse vedtakene som føles byrdefulle for pasienten», jf. Ot.prp. nr. 11 (1998–1999) punkt 11.4 side 139. Det er gjentatt i Helsedirektoratets kommentarer til bestemmelsen i rundskriv IS-2017-1.

Dette innebærer for eksempel at vedtak om overføring av en pasient fra tvungent psykisk helsevern i institusjon til institusjon i DPS uten pålegg om døgnopphold ikke kan overprøves av domstolene etter reglene i tvisteloven kap. 36, jf. psykisk helsevernloven § 4-10. Psykisk helsevernloven § 7-1 er imidlertid ikke til hinder for at andre vedtak av kontrollkommisjonen bringes inn for domstolene etter tvistelovens alminnelige regler, jf. **HR-2015-1196-U** og **LA-2020-144655.**

Arbeidsrett: Diskriminering

Diskrimineringsnemnda kom 24. september 2020 (sak 20/57) til at arbeidsgiveren hadde diskriminert en kvinne på grunn av graviditet og permisjon ved fødsel, jf. likestillings- og diskrimineringsloven § 6. Forbudet mot forskjellsbehandling på grunn av graviditet og permisjon ved fødsel i forbindelse med ansettelse og oppsigelse er absolutt, jf. § 10 tredje ledd. Graviditet og permisjon ved fødsel er gitt et særlig sterkt diskrimineringsvern etter loven. Vernet gjelder også ved midlertidige stillinger. Bakgrunnen for saken var at kvinnen ikke fikk tiltre tilbudt stilling som kosmetisk sykepleier ved en helseklinikk. Arbeidsgiveren ble pålagt å betale 50.000 kroner i oppreisning og 75.000 kroner i erstatning for inntektstap.

Selskapsrett: Lojalitetsforpliktelser mellom aksjeeiere

Høyesteretts dom 13. oktober 2020 (dissens 3-2) - **HR-2020-1947-A** - gjaldt spørsmål om en flertallsaksjeeier og en daglig leder i et selskap var erstatningsansvarlig overfor en mindretallsaksjeeier, jf. aksjeloven § 17-1. Flertallet kom til at morselskapets handlinger, sett i lys av de samlede disposisjonene i konsernet, medførte at morselskapet ikke hadde overholdt ulovfestede lojalitetsforpliktelser overfor minoritetsaksjonæren, jf. også prinsippet i aksjeloven § 3-9. Det var ikke grunnlag for ansvar for daglig leder.

Det er verdt å merke seg at Høyesterett enstemmig kom til at det finnes lojalitetsforpliktelser mellom aksjeeiere som går lenger enn aksjelovens bestemmelser (avsnitt 44-47). Når det gjelder det nærmere innholdet i lojalitetsplikten, vil generalklausulene og aksjelovens øvrige regler om minoritetsvern være et naturlig utgangspunkt. Men lojalitetsplikten innhold kan også påvirkes av de aksjerettslige grunnprinsippene. Uttalt at tilfeller som ligger nær aksjelovens misbruksbestemmelser, kan naturlig anses å være omfattet av lojalitetsplikten.

Dommere: *Flertallet* Bergljot Webster, Ingvald Falch og Hilde Indreberg. *Dissens* Borgar Høgetveit Berg og Ragnhild Noer.

Skatterett: Om salg av seksuelle tjenester (prostitusjon) er skatte- eller merverdiavgiftspliktig

I Skatteklagenemndas vedtak av 18. september 2019 - sak 2019/5007740 - ble det lagt til grunn at salg av seksuelle tjenester (prostitusjon) ikke var skatte- eller merverdiavgiftspliktig. Finansdepartementet har i tolkningsuttalelse 16. november 2020 - ref. 19/5363 - til Skattedirektoratet uttalt at nemndas vedtak er uriktig. Enhver fordel vunnet ved arbeid eller virksomhet er skattepliktig, jf. skatteloven § 5-1 første ledd. Enhver omsetning av tjenester er merverdiavgiftspliktig, jf. merverdiavgiftsloven § 3-1. Unntak fra dette krever hjemmel i lov. I dag er prostitusjonsvirksomhet ikke fritatt fra den generelle skatte- og avgiftsplikten. Finansdepartementet uttalte:

«Det tilligger skatteforvaltningen å til enhver tid prioritere hvilke typer virksomheter som velges ut for kontroll mv. Skatteforvaltningens kontrollprioriteringer kan ikke danne grunnlag for et generelt skatte- og avgiftsfritak for et virksomhetsområde, slik Skatteklagenemda legger til grunn. Vurderingen av om en virksomhetstype skal unntas fra den generelle skatte- og avgiftsplikten, er en lovgiveroppgave. Kun ved fast og ensartet praksis av regelverket i skattyters favør kan skatteforvaltningen lempe på skattyters plikter etter loven. Nemnda synes derfor uriktig å ha lagt til grunn at skatteforvaltningen kontrollprioriteringer vedrørende salg av seksuelle tjenester har dannet et skattefritak for slik virksomhet.»

Det å selge seksuelle tjenester er ikke ulovlig etter gjeldende norsk lovgivning, selv om prostitusjon kan reise vanskelige moralske og etiske spørsmål. Men det er ikke skatteforvaltningens oppgave å løse slike spørsmål ved å tilsidesette en lovfestet skatte- og avgiftsplikt. Det må følgelig være en lovgiveroppgave.

»

Strafferett: Grovt bedrageri overfor Stortinget

En stortingsrepresentant ble i Høyesteretts enstemmige dom 13. oktober 2020 – **HR-2020-1945-A** – dømt til fengsel i 11 måneder for grovt bedrageri overfor Stortinget, jf. straffeloven § 372, jf. § 371 bokstav a. I lagmannsretten fikk han fengsel i syv måneder. Bedrageriet bestod i 72 fiktive reiseregninger over omtrent tre år til et samlet beløp rett under 450.000 kroner.

I avsnitt 13-24 drøfter Høyesterett straffenivået for grovt bedrageri. Uttalt at det finnes flere avgjørelser fra Høyesterett der andre forhold enn beløpets størrelse er tillagt vesentlig vekt, og at straffen er blitt satt vesentlig høyere enn det beløpets størrelse isolert skulle tilsi, se Rt-1965-197 (overformynder) og Rt-1992-1463 (vekter).

Disse avgjørelsene er eksempler på at tillitsbrudd tillegges betydelig vekt i skjerpende retning. I den konkrete vurderingen kom Høyesterett til at utgangspunktet bør ligge omkring fengsel i ett år og tre måneder. Det var tale om et alvorlig tillitsbrudd begått i rollen som stortingsrepresentant. På grunn av domfeltes uforbeholdne tilståelse ble det gjort et fradrag i straffen med omkring 25 prosent. Det at beløpet var tilbakebetalt, kunne bare tillegges begrenset vekt i formildende retning. Domfeltes helsemessige forhold eller medieomtalen av saken, samt tidsforløpet tilsa ingen reduksjon i straffen.

Dommere: Espen Bergh, Wenche Elizabeth Arntzen, Wilhelm Matheson, Henrik Bull og Magnus Matningsdal.

> **Det var tale om et alvorlig tillitsbrudd begått i rollen som stortingsrepresentant.**

Arbeidsrett: Innleide arbeidstagere har rett til resultatbasert selskapsbonus på like linje med fast ansatte

Høyesteretts enstemmige dom 2. november 2020 - **HR-2020-2109-A (Aker BP)** - slo fast at innleide arbeidstagere har rett til resultatbasert selskapsbonus på linje med fast ansatte, jf. likebehandlingsregelen i arbeidsmiljøloven § 14-12 a første ledd bokstav f og begrepet «lønn». Kjernen i lønnsbegrepet i likebehandlingsregelen er om ytelsen er et vederlag for arbeid, eventuelt for et resultat eller en prestasjon som den ansatte selv har stått for.

Dette innebærer at bonusordninger vil være omfattet så lenge det dreier seg om vederlag for arbeid. Det er uten betydning om det dreier seg om individuelle bonusordninger eller ordninger på gruppe- eller virksomhetsnivå. Om det er kalt lønn, eller i hvilken form vederlaget ytes, er ikke avgjørende. Det er ikke noen forutsetning at vederlaget er fastsatt på grunnlag av formelt bindende regler.

Vederlag som er ensidig fastsatt av innleieforetaket, kan også være omfattet (avsnitt 82-83). Høyesterett har en grundig drøftelse av spørsmålet og vurderte: Lovens ordlyd, betydningen av EUs vikarbyrådirektiv, formålet som tolkningsmoment, lovforarbeidene, annen praksis som tolkningsmoment og reelle hensyn.

To innleide arbeidstagere som i en årrekke hadde vært utleid til en offshorebedrift, fikk medhold i at den aktuelle bonusordningen i BP var en form for resultatlønnsordning. Det var en del av innleieforetakets samlede system for vederlag for arbeid. Likebehandlingskravet førte derfor frem.

Dommere: Wilhelm Matheson, Kine Steinsvik, Henrik Bull, Jens Edvin A. Skoghøy og Toril Marie Øie.

Erstatningsrett: Erstatningskrav etter misbruk av BankID

Høyesterett avsa 22. oktober 2020 enstemmig dom – **HR-2020-2021-A** – som gjaldt spørsmål om en bank som hadde utbetalt et forbrukslån på 100.000 kroner etter misbruk av BankID, kunne kreve erstattet sitt tap av den som var utsatt for misbruket. Mannen som ble utsatt for misbruket, ble i motsetning til i lagmannsretten frifunnet. Dommen er viktig, og bidrar til å klargjøre de rettslige utgangspunktene som gjelder ved krav om erstatning etter misbruk av BankID (avsnitt 36-70).

Det var ukjent hvordan misbrukerne hadde fått tilgang til passordet. Høyesterett kom etter en konkret vurdering til at det ikke var sannsynlighetsovervekt for at dette hadde skjedd som følge av uforsiktig opptreden fra BankID-innehaverens side. Høyesterett kom til at mannen kunne bebreides for måten kodebrikken var oppbevart på. Han hadde hatt den i et ulåst skap på en kontorplass på arbeidsstedet gjennom en lengre periode, også mens han var fraværende på ferie. En av misbrukerne og flere andre hadde tilgang til kontorplassen.

Høyesterett la imidlertid vekt på at banken hadde valgt å inngå avtale om lån med et beløp som for en enkeltperson er betydelig, utelukkende basert på bruk av BankID. Banken hadde hatt mulighet til å foreta ytterligere kontrolltiltak før man utbetalte lånebeløpet. Holdt opp mot dette fant Høyesterett at det ikke var grunnlag for å anse mannens handlemåte som uaktsom med den virkning at han kunne ilegges erstatningsansvar.

Dommere: Espen Bergh, Wenche Elizabeth Arntzen, Bergljot Webster, Ragnhild Noer og Hilde Indreberg.

Forfattere: Lucy Smith, Peter Lødrup og Kirsten Sandberg
Forlag: Gyldendal 2020
Pris: 499 kroner
Sider: 260

Barn og foreldre, 8. utg.

Fjorten år er gått siden forrige utgave. På oppfordring fra de to avdøde forfatternes ektefeller, har Kirsten Sandberg, som fra 2011 til 2019 satt i FNs barnekomité, revidert og oppdatert boken med ny rettspraksis og regelendringer pr. 1.juni i år.

Boken har elleve kapitler; oversikt, hvordan lover utpeker foreldrene, endring av et etablert farskap, vilkårlighet for å avsi dom for farskap, foreldreansvaret, hvor barnet skal bo fast ved samlivsbrudd, samværsretten, tvangsmidler, foreldrenes underholdsplikt, innkreving og forskuttering av bidrag, og offentlige inngrep i forholdet mellom foreldre og barn.

Boken tar mål av seg til å gi en «oversiktlig innføring i barnerettens privatrettslige regler».

Forfattere: Tore Bråthen, Eivind Furuseth og Anders Mikelsen (red.)
Forlag: Cappelen Damm Akademisk 2020
Pris: 1499 kroner
Sider: 777

Hvor din skatt er, vil også ditt hjerte være

Boken er et festskrift med 33 artikler om skatte- og avgiftsrett, men også om temaer som menneskerettigheter, arbeidsrett og selskapsrett, utgitt i forbindelse med at skattepro fessor Ole Gjems-Onstad fylte sytti år i august.

Blant bidragsyterne er Mads Bryde Andersen («Menneskerettigheder som politisk argument og juridisk diciplin»), Inge Lorange Backer («Forenkling»), Benn Folkvord («Millimeterrettferdighet og unødvendige komplikasjoner i skatteretten»), Trude Nyberget («Internasjonal handel – dobbel eller ingen avgift, er lik ingen avgift») og Roy Kristensen («Kriminalisering av mindre alvorlige bokføringslovbrudd»), for å nevne et lite utvalg. Boken inneholder også en bibliografi over Gjems-Onstads allsidige forfatterskap.

Forfatter: Einar Bratteng
Forlag: Universitetsforlaget 2020
Pris: 899 kroner
Sider: 568

Avfallsrett
Håndtering og behandling av avfall

Forfatteren har i mange år jobbet som jurist i Miljøverndepartementet, og har også vært juridisk rådgiver i Norsk forening for farlig avfall, samt arbeidet som advokat. Boken er den første om avfallsrett. «Noe av det jeg hele tiden har savnet, har vært en bok eller et oppslagsverk hvor jeg raskt kan finne frem til relevante direktiver og rettspraksis. Det er dette jeg har forsøkt å skape; en bolk som gir oversikt, innhold og struktur i den norske avfallsretten gjennom regelverket fra EU og rettspraksis fra EU-domstolen», skriver Bratteng i forordet.

Boken er delt i 15 kapitler, og inneholder i tillegg lovspeil, litteraturliste, kildeoversikter, rettspraksis, rammedirektivet for avfall og forurensningsloven.

JUS – Juristenes utdanningssenter

Digi-lunsj, smittevern og e-kurs

Vårens etterutdanningstilbud kommer i ulike former; webinarer eller digilunsj, e-kurs, direktestrømming og fysiske kurs i trygge omgivelser.

FAGFORUM I ARBEIDSRETT
Dette er en møteplass for deg med erfaring innen arbeidsrett og som ønsker ytterligere faglig fordypning ved selv å bidra med din kunnskap i samtale og drøftelse med kollegaer.
Tid: 21. januar og 22. april **Sted:** Digitalt og Oslo **Pris:** 8450 kroner.

BØRSRETTSDAGENE
Gjennomgang av børsens, myndighetenes og domstolenes avgjørelser og uttalelser vil stå sentralt. På dagsorden i år vil du i tillegg finne temaer som ESG og bærekraft, hvitvasking, MAR, samt et foredrag om ny NOU fra Verdipapirlovutvalget.
Tid: 25. januar **Sted:** Oslo **Pris:** 4150 kroner.

ADVOKATKURSET
Vårens kurs vil i likhet med høstens være heldigitale. JUS har over 20 års erfaring med å utdanne advokater.
Tid: 17. feb–26. mar. **Pris:** 15.000 kroner.

WEBINAR: REKONSTRUKSJON
Hvordan fungerer egentlig rekonstruksjonsprosessen, eller det vi kan kalle en «norsk Chapter 11 light»? Hvordan forbereder man seg og hvilke virksomheter passer det for? Delta på webinar i januar.
Tid: 20. januar **Pris:** 2100 kroner.

Kvale-partner Stine Snertingdalen foreleser i rekonstruksjonsprosessen.

– Å holde tale til et kamera var ikke like inspirerende som å snakke til et tilstedeværende publikum, sier Jon Wessel-Aas. Foto: Baard Amundsen

– Trygdeskandalen kunne ikke ha skjedd på skatterettens område

Rettsstaten har vedlikeholdsbehov og er ikke for alle. Situasjonen krever en rettsstatsmelding fra regjeringen, mener Advokatforeningen.

TEKST: **NINA SCHMIDT**

!

Sett av 3000

I skrivende stund har nærmere tre tusen personer vært inne på nettsiden der årstalen ligger, mens filmsnuttene om talen i sosiale medier er sett av 52.000 personer.

Tiden er inne for å utarbeide en tilstandsrapport over den norske rettsstaten, der vedlikeholdsbehovet blir grundig analysert. Stortinget må kreve en rettsstatsmelding.

Dette var hovedbudskapet i Advokatforeningens årstale, som for første gang ble avholdt digitalt i slutten av november.

Stadig økt siling av anker, en fri rettshjelpsordning som mange mener er en vits og manglende domstolskontroll med forvaltningen er eksempler på at rettstaten trenger vedlikehold, mener Advokatforeningen.

— Alle vet hva justispolitikk er. Advokatforeningen mener Norge også trenger en rettsstatspolitikk. Så hva er en rettsstatspolitikk? Jo, det er å vurdere lovgivningsprosessene, domstolen og forvaltningen — for å se om alt fungerer så godt som det bør gjøre. Det er å undersøke om domstoler, påtalemyndighet, advokater og medier har godt nok vern for sin uavhengighet, og gode nok arbeidsvilkår hver for seg og samlet, sa Wessel-Aas.

DEMOKRATI I LOVGIVNINGEN

Foreningen tok opp en rekke saker som bør inngå i en rettsstatsmelding, og startet med den såkalte utredningsinstruksen.

Bak dette litt tørre, kjedelige navnet finner vi viktige kvaliteter ved det norske demokratiet, sa Wessel-Aas, og viste til at instruksen, der regjeringen lover å sende offentlige utredninger og forslag til lover på høring, samt å følge visse minstekrav i utredningsarbeidet, «bringer demokratiet helt inn i paragrafene».

— Utredningsinstruksen er en sentral del av vårt demokrati og vår rettsstat. Men instruksen er dessverre ikke selv sikret i lov. Dette bør gjøres, sa Wessel-Aas.

Konsekvensene av en dårlig lovgivningsprosess kan være alvorlige, nemlig dårlige lover, påpekte han.

— Resultatet har vi sett i NAV-skandalen. Utvalget som gransket NAV-saken trekker frem at manglende etterlevelse av utredningsinstruksen har bidratt til at det var vanskelig å avdekke feiltolkningen, og medvirket til at denne ble opprettholdt over så lang tid. Gjennomføringen av trygdeforordningen av 2012 skjedde uten grundige vurderinger av hvilke konsekvenser forordningens regler hadde for norsk rett.

37 PROSENT SILES BORT

Rettsstaten er ingen ting uten domstolene, og det er på høy tid ikke bare å snakke om saksbehandlingstid og lokalisering, men om reglene for hvordan rettssakene skal foregå; altså prosesslovgivningen, fremholdt Wessel-Aas.

— Er det tegn i tiden som tyder på at vi nå forsøker å redusere arbeidsbyrden i domstolene ved å senke kravene til dem? Det seneste grepet er lovendringer som gjør at det skal bli færre ankeforhandlinger, såkalt ankesiling. I år ble den ubetingede ankeretten man hadde i de alvorligste straffesakene fjernet. 37 prosent av sakene med strafferamme over seks år så langt i år er blitt silt bort, sa Wessel-Aas.

— Tallet er svært høyt, og det gjør meg bekymret. Virkningen av lovendringen er dramatisk, og må derfor analyseres nøye. Dette haster.

Det ville være bedre å gi flere adgang til en konsentrert prøving av om tingretten har begått feil, enn å gi full ny runde til færre, mener Advokatforeningen.

— Forslaget til økt ankesiling som nå er ute på høring, er feil medisin, sa Wessel-Aas.

FRI RETTSHJELP – EN VITS?

Forslaget til ny rettshjelpslov har nettopp vært på høring, men Advokatforeningen frykter at politikerne ikke kommer til å følge opp lovforslaget.

— Høyesterett uttalte i en avgjørelse nylig at «inntektsgrensene for å kvalifisere til fri rettshjelp etter rettshjelpsloven uansett er så lave at denne ordningen som regel ikke er et alternativ». Dette er sterke signaler fra vår øverste domstol. Aftenposten sa det litt mer direkte på lederplass forleden: «Fri rettshjelp er en vits», fortalte Wessel-Aas.

— Her kreves det handling umiddelbart. Inntektsgrensen må økes.

NAV-saken viser med all tydelighet at det er et klasseskille i tilgangen til rettshjelp, påpekte han.

— Det er min påstand at trygdeskandalen ikke kunne ha hatt sin like på skatterettens område — hvor ofrene ville hatt større ressurser. Da ville langt flere av disse sakene havnet i domstolen, med langt mer juridisk bistand, og feilpraksisen ville ha blitt stanset langt tidligere.

FORTROLIGHETSRETTEN

Neste tema i talen var advokaters taushetsplikt, som heller burde omtales som klientenes fortrolighetsrett, mener Advokatforeningen. For bare når klienten stoler på at advokaten holder alle opplysninger for seg selv, vil advokaten kunne gi korrekte råd, fremholdt Wessel-Aas.

— Fortrolighet styrker mulighetene for å kunne presentere alle relevante sider av en sak, slik at advokaten settes i stand til å ivareta klientens interesser, og bistå klienten i å følge rettsreglene. Det er dette som er kjernen i, og begrunnelsen for, advokaters taushetsplikt.

Våren 2021 er det ventet at forslaget til advokatlov legges frem for Stortinget.

— Da tar jeg for gitt at retten til fortrolig advokatbistand ikke foreslås innskrenket på noen måte. Uten taushetsplikt kan advokaten like gjerne gi myndighetene en stol ved bordet under klientsamtalene.

Den manglende domstolskontrollen med forvaltningen, og at publikum må forholde seg til et villniss av nemnder og klageorganer, var også tema i talen. En rettstatsmelding må undersøke hvorfor så få forvaltningsvedtak bringes inn for domstolene, mente Wessel-Aas.

DIGITALE UTVIKLERE

Advokatforeningen sier det er grunn til å tro at kunstig intelligens vil bli tatt i bruk på stadig flere områder i forvaltningen — også i rettspleien.

Vi må begynne å tenke «innebygd rettsstat» på rettsteknologiens område, mente Wessel-Aas.

— Det dreier seg om å ønske den velkommen, men på rettsstatens premisser — om å si: «Hei, kunstig intelligens! Du kan gjerne bli en aktør i rettsprosessene våre, men da må du tilpasse deg de krav som følger med. Vi må vite hva du bygger dine slutninger på, vi må kunne se hvordan du tenker og vi må kunne argumentere mot både grunnlaget for og resultatet av dine vurderinger. Og, beklager, du kan ikke bli dommer.»

— Vi må sørge for at rettssikkerhet, åpenhet, personvern og andre rettsstatsverdier blir med oss inn i de digitale løsningene. Det må stilles krav til at jurister alltid deltar i utviklingen av fremtidens rettsteknologi, i samarbeid med teknologene, sa han.•

”

Vi må sørge for at rettssikkerhet, åpenhet, personvern og andre rettsstatsverdier blir med oss inn i de digitale løsningene.

»

Vil ha norsk «rule of law»-indeks

– Advokatforeningen burde utarbeide en årlig tilstandsrapport over den norske rettsstaten. Det tror jeg ville kunne ha stor innflytelse og betydning for den justispolitiske situasjonen, som er preget av et utrolig sneversyn.

TEKST: NINA SCHMIDT

– En rettsstatsmelding ville ha tvunget frem et helhetlig syn på utviklingen, noe som er helt fraværende i dag, sier John Olav Egeland.

Det sier John Olav Egeland, politisk kommentator i Dagbladet. Han fulgte Advokatforeningens årstale på nett og skrev om den på lederplass i Dagbladet.

— Jeg er opptatt av talens hovedgrep; at vi har behov for en rettsstatspolitikk. Justispolitikken blir stadig smalere, og handler mest om høyere straffer, mer politi, flere inngripende politimetoder og ulike former for elektronisk overvåkning, som digitalt grenseforsvar. Det er derfor behov for faste meldinger om tilstanden i rettsstaten, sier Egeland.

Det er særlig tre ferske saker som bekrefter behovet for en rettsstatsmelding, mener han.

— Vi har NAV-saken, e-tjenesteloven om digitalt grenseforsvar og regjeringens korona-lover, som ble vesentlig forbedret fordi både sivilsamfunnet og opposisjonspolitikere reagerte. Dette er veldig typiske eksempler på hvorfor det er nødvendig å ta et overordnet grep, slik Advokatforeningen etterlyser, sier Egeland.

BLIKK PÅ HELHETEN

Dersom regjeringen ikke følger Advokatforeningens oppfordring om å legge frem en rettsstatsmelding, bør Advokatforeningen gjøre det selv, mener han.

— Jeg ser for meg at man parallelt med årstalen kunne ha laget en årlig rapport om utviklingen i rettsstaten. Det er nødvendig å ta et skritt tilbake og se på summen av alle tingene som foregår. Det er helheten i utviklingen man bør ha et blikk på, sier han.

Han er kritisk til at fokuset fra regjeringshold er rettet mot høyere straffer fremfor på tilbakefallsprosenten.

— Dette er jo en mye viktigere indikator på om straffesystemet virker. Å få en borger til å gå fra å være utgiftspost til inntektspost er noe av det mest lønnsomme samfunnet kan gjøre.

BURDE GÅTT LENGER

Når det gjelder fri rettshjelp-ordningen, burde Advokatforeningen gått lenger i årstalen, mener han.

— Rettsliggjøringen av samfunnet krever vesentlig mer rettshjelp enn tidligere. Det ville ha vært nyttig om Advokatforeningen hadde utarbeidet mer konkrete synspunkter på hvordan ordningen bør være. Det er ingen som er nærmere til å beskrive et alternativt system enn Advokatforeningen, som har det som sin kjerneoppgave å gi rettshjelp til alle typer borgere. Jeg etterlyser et mer konkret, helhetlig og gjennomført syn på hvordan dette skal gjøres, i stedet for den flikkingen som rettshjelpsutvalget foreslår, sier Egeland.

— Man rydder litt i krokene for å tilfredsstille internasjonale standarder, men det er ikke gjennomgripende nok. Det handler om mer enn bare å løfte nivået. Jeg mener at man trenger et vesentlig større perspektiv på rettshjelpen i et moderne samfunn.

Han synes også at årstalens punkt om digitalisering i rettspleien er «uhyre viktig».

— Dette er den neste, store justispolitiske saken som kommer, og faren for misbruk i rettsvesenet er meget stor, hvis det ikke gjøres på riktig måte. Dette bør danne opptakten til fordypning og bredere debatt. •

Uenig om ankesiling

MAGNI ELSHEIM
Førstelagmann i Gulating lagmannsrett

– Etter mitt syn overser Advokatforeningen at den såkalte «silingen» som gjennomføres i lagmannsrettene i dag nettopp er en skriftlig og konsentrert behandling av om tingretten har tatt feil. Vilkårene for å nekte å fremme en sak til muntlig behandling er i dag svært strenge både i straffesaker og i sivile saker, og avgjørelsen tas ved en grundig skriftlig beslutning som Høyesterett kan overprøve.

– Ellers er jeg helt enig i at behandlingen i lagmannsrettene må bli mer målrettet og konsentrert og ikke være en full ny behandling som i dag, men nye regler om konsentrasjon bør komme i tillegg til en utvidet adgang til å «sile» bort anker i sivile saker.

– Jeg er tilhenger av at alt domstolene driver med analyseres og drøftes bredt. Tilliten til domstolene er avhengig av det.

- Vanskelig å regulere kunstig intelligens

CHRISTOPHER HELGEBY
Administrerende direktør i Hjort

– Vi må skille mellom digitaliseringen som er avgjørende for at samfunnet skal fungere, og kunstig intelligens. Kunstig intelligens er en flyktig masse som utvikler seg selv. Nettopp derfor må den også underlegges særlig strenge begrensninger. Her er jeg helt enig med Advokatforeningen.

– Skal kunstig intelligens benyttes i rettspleien, er det åpenbart at man må ha en sterk verifisering og kontroll med underlag og vurderinger. Det er vel så viktig å diskutere hvilke områder eller temaer som er egnet for kunstig intelligens. Faktagrunnlaget og vurderingene i en skattesak er helt annerledes enn i en barnefordelingssak, sier han.

– Jeg tror at kunstig intelligens i større grad kan bli brukt av partene i en sak for å utarbeide god argumentasjon eller vinnende posisjoner. Eller satt på spissen - å lese eller påvirke dommeren. Dette er langt mer alvorlig, men også vanskeligere område å regulere.

- Savnet analyse av korona-loven

HARALD STANGHELLE
Kommentator, Aftenposten

– I talen sier Jon Wessel-Aas at talen holdes i et spesielt år, og er inspirert av den situasjonen vi er i. Da var det en overraskelse for meg at han så raskt og rosenrødt hoppet over de rettsstatsutfordringene som pandemien har vist frem.

– Jeg hadde forventet at Advokatforeningen ville ha problematisert en del av utfordringene, og Wessel-Aas pekte jo på det som skjedde under pandemien som det store, positive samarbeidsprosjektet når det gjelder maktfordeling, rettsstat og offentlighet, i motsetning til det som skjedde i trygdeskandalen. Selv er jeg nok mer kritisk til deler av det vi har sett fra regjeringens side.

– Regjeringen droppet normal prosedyre, og prøvde å finne frem til en ordning med opposisjonen bak lukkede dører. Den eneste grunnen til alt ikke foregikk i mørke, var at noen meget våkne jurister slo alarm. Det hadde jeg nok ventet at Advokatforeningens leder, i et så spesielt år, ville ha tatt opp og problematisert. Jeg savnet en skarp og kritisk analyse.

- Bør samarbeide med Riksrevisjonen

HANS STENBERG-NILSEN
Tidligere leder av Advokatforeningen

– Det var en poengtert årstale, men synd at den bare kunne holdes digitalt, noe som gjør den litt blodfattig. Den hadde fortjent en bedre skjebne. Ellers er det et poeng at rettsstaten er helt avhengig av en rettspleie med kvalitet, tempo og åpenhet.

– Allerede da jeg var fersk jurist på midten av 50-tallet ble rettspleien oppfattet som underfinansiert, og slik var det også på midten av 80-tallet, da jeg var leder av Advokatforeningen, og slik er det fremdeles. Foreningen bør etter min mening søke samarbeid med Riksrevisjonen, av alle, som jo blant annet skal passe på at de bestemmelsene de politiske organene har pålagt offentlige etater, har tilstrekkelige bevilgninger til å kunne etterkommes.

Heier på rettsstatsmelding

LENE VÅGSLID (AP)
Leder, Stortingets justiskomité

– Jeg mener det er helt nødvendig å se grundigere på rettstatspolitikken. Vi skal ta med oss alt inn i diskusjonene videre - og heier på ideen om en rettstatsmelding.

– Det trengs et løft for påtale i politiet, slik at ofre for kriminalitet og tiltalte i straffesaker ikke må vente i årevis på avklaringer. Også inntektsgrensen for fri rettshjelp er det behov for å gjøre noe med. Arbeiderpartiet mener vi trenger en ny rettshjelpsmodell som inkluderer flere – og har foreslått det flere ganger.

Må beskytte borgerne

ELSE-MARIE MERCKOLL
Leder, Oslo krets

– Det er viktig å beskytte borgerne mot overgrep fra offentlige myndigheter. Nemnder og klageorganer er vel og bra, men saksbehandlingstiden er ofte altfor lang. Som eksempel er saksbehandlingstiden i Pasientskadenemnda to til tre år. Mange har derfor gitt opp før de har mulighet til å bringe saken inn for domstolen.

- Det er ikke en rettsstat verdig at selv uføretrygdede i de fleste tilfeller har for høy inntekt. Det er også viktig å verne om advokaters taushetsplikt.

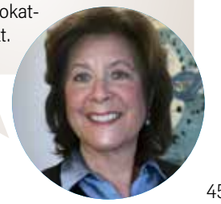

»

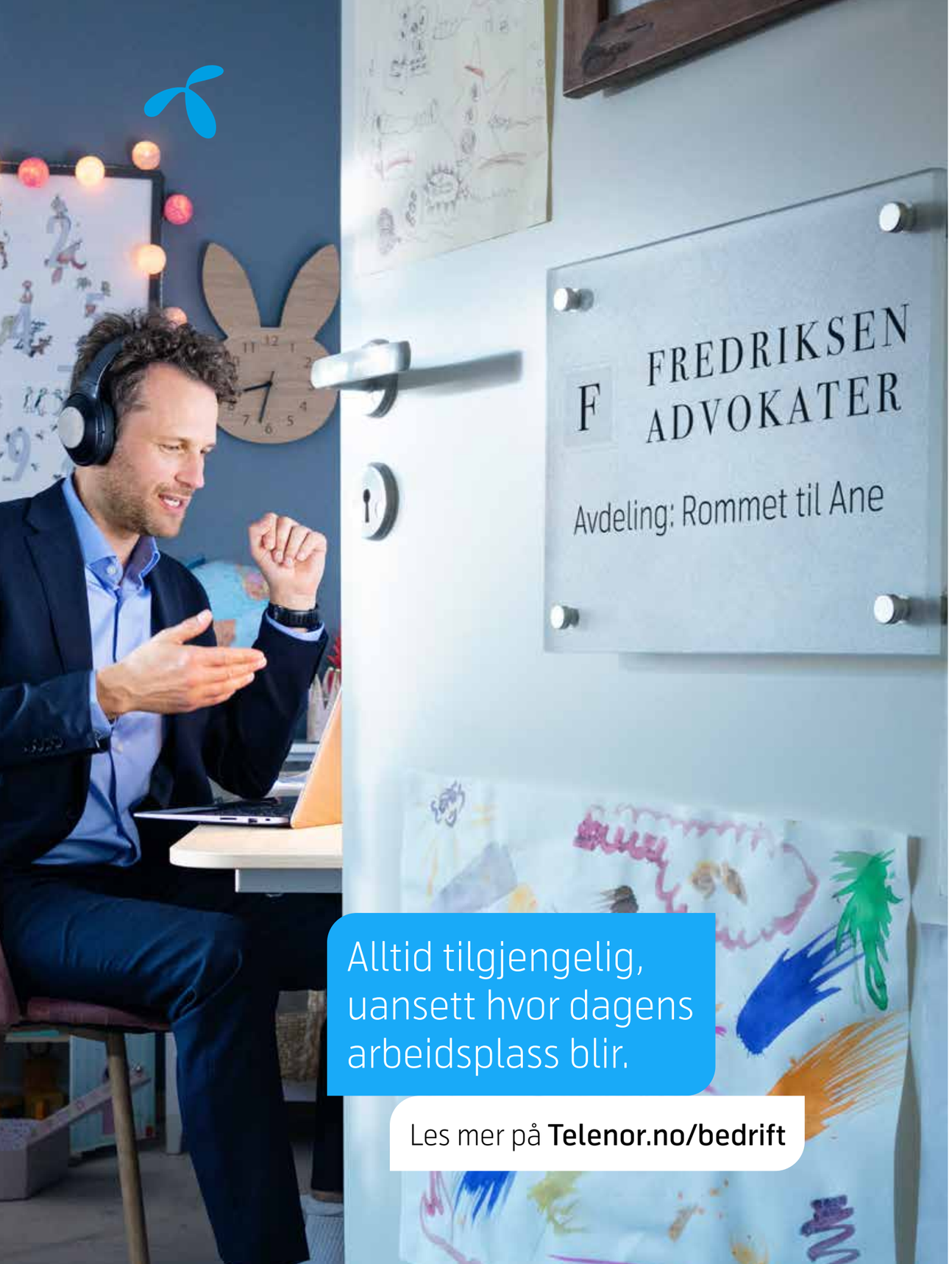

– Har rettsstatspolitikk

– Advokatforeningen etterlyser en rettstatspolitikk, ikke bare en justispolitikk, og ønsker en rettstatsmelding. Gjennomgangen i årstalen av alle utredninger og lovarbeider under denne regjeringen viser til fulle at vi allerede har en rettsstatspolitikk, sier statssekretær Lars Jacob Hiim (H) i Justis- og beredskaps-departementet

TEKST: **NINA SCHMIDT**

Statssekretær Lars Jacob Hiim (H). Foto: Torbjørn Tandberg

Regjeringen har nedsatt offentlige utvalg som Straffeprosesslovutvalget, Domstolkommisjonen og Rettshjelpsutvalget, påpeker Lars Jacob Hiim, og viser også til at Justisdepartementet til våren vil legge frem advokatloven for Stortinget.

— Om ikke dette er rettstatspolitikk, så vet ikke jeg, sier Hiim.

— Deler av straffeprosesslovutvalgets utredning er fulgt opp og andre deler er under oppfølgning. Det arbeides også med endringer i tvisteloven. Begge prosesslovene er altså under modernisering.

ORGANISERING AVGJØRENDE

Domstolkommisjonens første delutredning om domstolstruktur ligger til behandling i Stortinget, mens den andre delutredningen nylig er sendt på høring med seks måneders frist, minner han om.

— Organiseringen av domstolene er av stor betydning for hvordan domstolene fungerer. Ta for eksempel rettsmekling, som er et tilbud Riksrevisjonen kritiserer at publikum ikke har lik tilgang til. Det har sammenheng med måten domstolene er organisert på, og er en av mange grunner til at vi mener det er helt nødvendig å endre organiseringen. Hensynet til rettsstaten er for viktig til å ikke ta den politiske kampen dette krever, sier Hiim.

Han viser til at Wessel-Aas i årstalen sa at «rettsstaten er ingenting uten domstolene».

— Nettopp derfor må vi organisere domstolene på en måte som gjør at de kan virke effektivt, med høy kvalitet og med det samme tilbudet i hele landet, både nå og i fremtiden. Domstolenes kontroll med forvaltningen er ett av mange temaer vi vil se nærmere på når høringen er avsluttet.

I slutten av november gikk høringsfristen for rettshjelpsutvalgets utredning ut.

— I likhet med Advokatforeningen er jeg enig i at godt lovarbeid er viktig, og høringsuttalelsene må derfor gjennomgås grundig. Jeg kan da naturligvis ikke nå si noe om når en ny lov vil være klar. Departementet vil se oppfølgingen av utredningene fra Rettshjelpsutvalget og Domstolkommisjonen i sammenheng.

— Videre arbeides det i departementet ut fra en målsetning om å fremme forslag om en egen advokatlov til våren.

- FORNUFTIG RESSURSBRUK

Han viser også til at de nye ankesilingsreglene ble kritisert i årstalen.

— Det er lett å glemme at ankesiling er en betryggende og rettssikker behandling av saken. Det avgjørende for hvor mange saker som siles, er om vilkåret for nektelse — at anken klart ikke vil føre frem — er oppfylt eller ikke. Jeg tror de fleste vil være enig i at det ikke er en fornuftig ressursbruk at lagmannsretten gjennomfører ankeforhandlinger i saker hvor det på forhånd er klart at utfallet vil bli det samme som i tingretten, sier Hiim.

— Så skal vi naturligvis følge med på utviklingen, men de nye ankesilingsreglene har bare virket en kort stund og erfaringene og tallmaterialet er så langt begrenset.

Regjeringen foreslår en helhetlig satsing på rettsstaten i statsbudsjettet for neste år, påpeker han.

— Vi foreslår en varig økning som tilsvarer rundt tretti flere påtalejurister, ti årsverk hos statsadvokatene og førti dommere. I tillegg foreslår vi å utvide digitaliseringssatsingen i domstolene til alle dagens domstoler. Dette er en betydelig satsing på rettsstaten.

> **Vi må organisere domstolene på en måte som gjør at de kan virke effektivt, med høy kvalitet og med det samme tilbudet i hele landet.**

SA NEI TIL ADVOKATSAMFUNN

Han sier at han er glad for at Advokatforeningen skaper rettspolitiske debatter.

— Det trenger vi i en demokratisk rettsstat. Bevaring av Advokatforeningens sterke rolle som rettspolitisk aktør er en av grunnene til at departementet ikke har ønsket å opprette et Advokatsamfunn med offentlige tilsynsoppgaver, sier Hiim. •

LEXUS SELF-CHARGING *HYBRID*

NYE LEXUS RX

EN EGEN DRIVKRAFT

Den originale selvladende luksushybriden er nå bedre enn noensinne. Kjøreegenskapene er finslipt, en ny berøringsskjerm med smarttelefonintegrasjon via Apple CarPlay og Android Auto gir deg full kontroll, BladeScan™ smartlysteknologi sørger for oversikt uten sidestykke og siste generasjon av Lexus Safety System+ gjør dette til tidenes sikreste RX. Drivkraften vår er kontinuerlig forbedring. Kanskje det er derfor Norges mest fornøyde bileiere kjører Lexus.

Opplev RX 450 på lexus.no

RX 450h
Fra 820 100

Vinner av Autoindex-undersøkelsen ni år på rad.
Les mer på www.lexus.no/autoindex. Forbruk blandet kjøring (WLTP): 7,6-7,9 l/100 km, CO2 173-179 g/km. Bilen på bildet har ekstrautstyr. Pris er levert Oslo.

LEXUS
EXPERIENCE AMAZING

Advokaten må ikke «eies» av andre

I løpet av høsten har enkelte, blant andre Høyres justispolitiske talsperson og nestleder i Stortingets justiskomité, Peter Frølich, tatt til orde for å gjøre to endringer i dagens lovverk: At man åpner ytterligere opp for at andre dem med advokatbevilling skal kunne yte rettshjelp, og at advokatfirmaer skal kunne ha eksterne eiere.

Ifølge dem som har tatt til orde for dette, vil slike endringer blant annet gi rimeligere og mer innovative juridiske tjenester.

Jeg er med på det første forslaget, men sterkt uenig i det andre. Jeg mener også at det anførte og ellers gode målet best vil nås nettopp ved å si ja til det første og nei til det andre.

Først er det grunn til kort å kommentere henvisninger som av Frølich og andre er gjort til at den liberaliseringen av eierskapsreglene som er gjennomført i England har skapt en mengde fordeler. Dette er langt fra alle enig i. En fersk rapport fra Boston Consulting Group gir følgende beskrivelser av liberaliseringen i England:

- Den har ikke bidratt til økt konkurranse eller mer innovasjon.
- Markedsandelen til de 100 største advokatfirmaene er nær uendret, og tilveksten av nye firmaer har falt.
- Endringen har krevd etablering av nye regulerings- og tilsynsregimer.
- Klientene har verken fått lavere priser eller høyere kvalitet.

Ifølge Harvard-forsker Nick Robinson har liberaliseringen av eierskapsreglene dessuten medført nye typer av interessekonflikter mellom klienter og virksomheter. Samlet sett er effektene av liberaliseringen i England uklare, mener Robinson.

Vi skal uansett være varsomme med å sammenligne oss med andre land, uten å ta i betraktning forskjeller i systemene. I England skilles det mellom «solicitors» og «barristers», et skille vi ikke har i Norge. De nye eierskapsreglene gjelder kun solicitors. Det er barristers som opptrer i retten, og ingen har en gang foreslått at de skal kunne ha eksterne eiere.

Tilbake til Norge: Her vil regjeringen til våren legge frem forslag til advokatlov. Der vil det antagelig åpnes for at enhver skal ha adgang til å yte juridisk rådgivning — ikke bare advokater, slik hovedregelen er i dag. Det ønsker Advokatforeningen velkommen, vi er ikke bekymret for konkurranse i seg selv. Det vil også være uproblematisk om andre som yter juridisk rådgivning kan organisere virksomheten slik de ønsker, herunder med hensyn til eierskap. Om det vil kunne bidra til innovative, rimelige lavtersketilbud til deler av markedet, vil erfaringen vise.

Når vi imidlertid bringer rettstaten inn i ligningen, er det viktig at det skilles mellom advokatene og andre som har eller vil få adgang til å yte juridisk rådgivning.

Advokatenes rolle som en av rettens aktører, sammen med dommerne og, i straffesaker, påtalemyndigheten, og de ufravikelige krav til blant annet uavhengighet som kreves av rettens aktører, må bevares. Det må fortsatt være slik at man for å opptre som forsvarer i straffesaker og som prosessfullmektig i sivile saker må være advokat, det vil si inneha advokatbevilling.

Den rollen forutsetter som kjent en rekke krav og plikter. Disse reflekteres igjen i den tillit som det forutsettes at advokaten skal gis fra de øvrige aktørenes side — en forutsetning som også er en integrert del av prosesslovgivningen. Alt for at klientens interesser skal ivaretas — på en måte som fremmer rett og hindrer urett. I det siste ligger også at det er grenser for hva en advokat kan gjøre på vegne av en klient, advokaten er også «rettens tjener».

> Det må fortsatt være slik at man for å opptre som forsvarer i straffesaker og som prosessfullmektig i sivile saker må være advokat, det vil si inneha advokatbevilling

I dette rettsstatlige perspektivet må uavhengigheten ikke rokkes ved av hensyn til eventuelle kommersielt interessante forretningsmodeller. Særlig ikke ved å tillate at advokater «eies» av eksterne investorer.

Advokatvirksomhet drives som næring, men advokatvirksomhet er ikke først og fremst forretningsmodeller. Advokaters virksomhet består også og ikke minst i å være rettens aktører.

At det generelt skal være noe akutt behov for ekstern kapital i norske advokatfirmaer, er for øvrig ikke noe som Advokatforeningen har registrert. Det er heller ingenting i dag som hindrer advokater i å samarbeide med andre fagmiljøer for å utvikle nye, innovative digitale løsninger. Det gjøres også.

Jeg tror heller ikke samfunnet bør ønske seg at en advokatvirksomhet med advokater som eventuelt sliter med likviditeten, skal kunne «reddes» ved å få inn eksterne eiere som forventer «avkasting» av sine investeringer. Slikt vil fort gjøre advokatene lydhøre for slike eieres forventinger til hvem advokatene skal bistå på hvilken måte, av andre beveggrunner enn den som skal styre advokaters virke.

I verste fall kan man tenke seg organiserte kriminelle — som er spesialister på pro forma-arrangementer og skjuling av reelt eierskap og reell kontroll — kommer inn på eiersiden hos advokater som sliter økonomisk. Vi kan ikke risikere slikt, for eksempel i strafferettspleien.

Av den grunn bør vi fastholde vår ordning, der loven krever at bare advokater som selv utøver sin virksomhet i advokatfirmaet, kan være eiere — med mindre de er ansatt som advokater hos klienten og kun yter bistand til denne («konsernadvokater»).

Så fremt ny advokatlov åpner for at også andre enn advokater kan yte juridisk rådgivning og at disse kan organisere seg på andre måter, herunder med eksterne eiere, tror jeg at «markedet» vil leve meget godt med at vi samtidig bevarer rammene for advokatenes viktige, uavhengige rolle i rettsstaten.

Jeg benytter ellers anledningen til å ønske alle en riktig god juletid! •

JON WESSEL-AAS
Leder av Advokatforeningen
jwa@lundogco.no

MANGELFULL PROSESSRISIKOVURDERING SOM GRUNNLAG FOR ADVOKATANSVAR

Av CHRISTIAN HAUGE og HANS AUGUN PARMANN, partnere i Wiersholm

Advokater som ikke kan dokumentere at prosessrisiko er vurdert og formidlet til klient, risikerer erstatningsansvar. Vi vil her se på hvilke krav som stilles.

Advokatbladet omtalte den 25.august i år en avgjørelse hvor en advokat hadde blitt irettesatt av disiplinærutvalget i Oslo, blant fordi han hadde unnlatt å gi klienten en ordentlig vurdering av sakens prosessrisiko.

Avgjørelsen føyer seg inn i en rekke av saker der advokaten blir holdt ansvarlig for å ha mangelfulle prosessrisikovurderinger. Fellestrekket ved sakene hvor advokaten har blitt dømt, er at advokaten ikke har klart å dokumentere at det har blitt foretatt en forsvarlig vurdering av prosessrisikoen.

Etter Regler for god advokatskikk punkt 3.1.2 skal advokaten «gi råd til klienten». I tvistesaker innebærer dette en plikt til å rådgi klienten om prosessrisikoen. Utgangspunktet er at advokater er underlagt en streng aktsomhetsnorm. Dette gjelder særlig under rettergang og når det er spørsmål om å gå til søksmål.

Å forutsi sakens utfall ved en eventuell rettsavgjørelse er vanskelig, og prosessrisikoen kan vurderes forskjellig av ulike advokater. Selv om aktsomhetsnormen er streng, har advokater derfor et visst spillerom for adferd som kan kritiseres før det kan bli tale om ansvar, jf. blant annet NOU 2015: 3 Advokaten i samfunnet, punkt 20.6.1.4.

De fleste saker er beheftet med en viss usikkerhet. At utfallet i saken blir et annet enn det advokatens vurdering tilsier, betyr ikke nødvendigvis at advokatens rådgivning er feil eller er ansvarsbetingende. I Rt. 1994. s. 1430 uttalte Høyesterett dette:

«At en prosessfullmektig har rådet en part til å inngå et forlik som avviker fra det man senere har vært pådømt, kan i seg selv ikke gi grunnlag for et erstatningsansvar for advokaten. Jeg kan vanskelig se at det i slike tilfeller kan bli tale om erstatningsansvar med mindre advokatens rådgivning ut fra en generell faglig vurdering — hvor det er tatt hensyn til den usikkerhet og det element av skjønn som jeg har nevnt — klart må anses som uforsvarlig».

Det avgjørende er altså at advokaten må foreta en forsvarlig vurdering av sannsynlig utfall i saken, formidle resultatet av vurderingen til sin klient og gi råd på dette grunnlag ut fra hva advokaten mener klienten er best tjent med.

MÅ REDEGJØRE NÆRMERE

Når det gjelder kravet om at det må foretas en forsvarlig vurdering av prosessrisikoen, er det lagt til grunn i rettspraksis at en ren anbefaling av søksmål ikke er tilstrekkelig, jf. blant annet RG 2011 s. 42.

I denne saken uttalte lagmannsretten at rådgivningsplikten omfatter en «nærmere redegjørelse av de argumenter som tilsa at saken var prosedabel, og en redegjørelse for de argumenter som kunne medføre at klienten ikke vant frem og som eventuelt kunne medføre et økonomisk ansvar for saksomkostningene».

> ”
> Det er i de fleste saker umulig å fastslå med sikkerhet hva dommeren vil konkludere med, men noen saker er selvsagt bedre (eller dårligere) enn andre.

Advokatens vurdering må også dekke risikoen for å bli idømt saksomkostninger til motparten, og hvilke kostnader som da kan påregnes, jf. LB-2015-192367. Det er først når klienten både har fått et realistisk bilde av prosessrisiko og kostnadssiden at det foreligger et tilstrekkelig grunnlag til å vurdere om saken skal iverksettes eller ikke.

Som fremhevet i vår tidligere artikkel «Slik gjør Wiersholm prosessrisikoanalyse», kan det i prosessrisikovurderingen være hensiktsmessig å kvantifisere sannsynligheten for å vinne frem i prosenter. Ikke bare er dette en nødvendighet for å kunne fastsette verdien på et usikkert krav (forventet verdi), men det gir også advokaten et verktøy for å formidle en mer nyansert vurdering.

Det er i de fleste saker umulig å fastslå med sikkerhet hva dommeren vil konkludere med, men noen saker er selvsagt bedre (eller dårligere) enn andre. Dersom advokaten nøyer seg med å konkludere med at klienten har en «god» eller «prosedabel» sak, tapes disse nyansene. I tillegg kan en konklusjon om en «god sak» gi klienten et feilaktig inntrykk av at saken garantert kommer til å vinnes. Dersom advokaten i stedet konkluderer med at det er anslagsvis 75 prosent sannsynlighet for å vinne frem, er det lettere å forklare at selv om saken er god, er det fremdeles 25 prosent sjanse for at saken tapes.

KLIENTEN MÅ FÅ VITE

I vurderingen av om advokaten har foretatt en forsvarlig vurdering, vil rettsområdet og bevisbildets kompleksitet spille inn. Dersom rådgivningen dreier seg om oversiktlige rettsområder og bevisspørsmål, vil advokaten normalt være ansvarlig dersom han gir uriktige råd. Det samme gjelder dersom advokaten overser klare regler som er av betydning for klienten, for eksempel en søksmålsfrist eller foreldelsesfrist, jf. NOU 2015:3 punkt 20.6.1.4.

Hvis rådgivningen derimot dreier seg om vanskelige regler eller uoversiktlige bevisspørsmål, vil advokaten ha en noe større feilmargin. Dersom advokaten har gitt råd som viser seg å være feil eller mangelfulle, blir det avgjørende om advokatens vurderinger og håndtering av saken overfor klienten etter en helhetsvurdering likevel har vært forsvarlig, jf. Rt. 1994 s. 1430.

Etter at advokaten har vurdert prosessrisikoen, må vurderingen meddeles klienten. Fellestrekket ved de sakene hvor advokaten blir dømt, er som nevnt over at advokaten ikke har klart å dokumentere prosessrisikovurderingen skriftlig.

TNERO-2004-127791 er illustrerende i så henseende. Saken gjaldt en advokats erstatningsansvar for uaktsom utførelse av oppdrag for klient. Advokaten forklarte at han hadde orientert klienten om prosessrisikoen, mens klienten forklarte at advokaten hadde gitt uttrykk for at foreldelse ikke var noe problem. Det forelå ingen skriftlig dokumentasjon på hva advokaten hadde fortalt om prosessrisikoen.

Nedre Romerike tingrett mente da at «uklarheten med hensyn til hva som ble sagt fra advokat [As] side om prosessrisikoen må gå ut over advokat [A] som den profesjonelle part i forholdet». Advokaten har altså i slike tilfeller tvilsrisikoen for om rådgivningsplikten er overholdt.

ADVOKATEN ER DEN PROFFE PART

Det samme fremgår også av RG 2005 s. 187. Lagmannsretten fremholdt her at «det må dog likevel bemerkes at det rent bevismessig, men også hensett til risikoen for å komme i ansvar, ville vært en fordel om det fra advokatens side hadde foreligget noe mer av skriftlighet tilknyttet klientkontakten».

Domstolens vurderinger bærer til en viss grad preg av klanderbetraktninger: Advokaten kunne — og burde derfor — gitt prosessrisikovurderingen skriftlig. Det er advokaten som er den profesjonelle part i forholdet, og som etter RGA punkt 3.1.2 har en rådgivningsplikt.

Tilsvarende betraktninger følger også av LG-2019-41853. I saken var det ingenting som tydet på at advokaten hadde diskutert prosessrisiko med klient før det ble tatt ut søksmål. Om den manglende prosessrisikovurderingen, uttalte lagmannsretten:

«Etter dette fremstod søksmålet objektivt som så usikkert at prosessrisikoen burde ha vært langt grundigere vurdert sammen med klient, før en strategi med søksmål om stilling ble valgt. Fraværet av drøftelser av prosessrisiko er et selvstendig moment som taler for at B har handlet ansvarsbetingende uaktsomt under sin rådgivning av A».

Avgjørelsen er klar på at det er advokaten som har bevisbyrden for at det er gitt en vurdering om prosessrisiko.

Gjennomgangen over viser at det avgjørende for ansvar er om advokaten kan dokumentere at det har blitt foretatt en forsvarlig vurdering av prosessrisikoen. Relevante momenter i forsvarlighetsvurderingen er blant annet oppdragets vanskelighetsgrad, karakteren på forsømmelsen og klientens kunnskap og innsikt i sakskomplekset.

Det er advokaten som har tvilsrisikoen for om rådgivningsplikten er overholdt. Selv om det ikke gjelder et skriftlighetskrav ved formidling av prosessrisikoen eller fraråding av søksmål, bør advokaten — på grunn av tvilsrisikoen — alltid gi prosessrisikovurderingen skriftlig til klienten. •

ANNONSE

HOVE & CO Advokater

VI VIL FÅ LEDIG KONTORPLASS TIL ADVOKAT(ER) I VÅRT KONTORFELLESSKAP

Vi er fortiden fire advokater med allsidig praksis innenfor de fleste juridiske områder. I tillegg har kontoret en advokatassistent.

Hove & Co Advokater holder til i store og funkjonelle lokaler i Kongensgate 23 i Ålesund, rett ved Sunnmøre tingrett og Brosundet. I tillegg til rimelige felleskostnader har vi et godt faglig og sosialt miljø.

Kontakt advokat Bjørn-Ivar Borgund på **tlf. 926 59 525** eller advokat Dagfinn Tynes på **tlf. 478 66 130** for en uforpliktende samtale.

Vil du vite mer?

Scan meg!

E-post: post@hoveco.no www.hoveco.no

Finansavisen JUS

For næringslivsfolk og advokater

Glanset fredagsmagasin med fire utgaver

Utgivelser 2021:

19. februar *(9. februar)*

28. mai *(18. mai)*

3. september *(24. august)*

26. november *(16. november)*

(Materiellfrist i parantes)

Kontakt Caroline Reed Smith-Meyer
+47 900 15 283 // caroline.smith.meyer@hegnar.no

Finansavisen

FORSVARERGRUPPEN ADVARER:

278 barn på glattcelle i 2019

18 barn satt over 24 timer på glattcelle i Oslo fjor, men politiet mener at sentralarresten er godt nok tilrettelagt. Forsvarergruppen er bekymret for mulige skadevirkninger – spesielt ved isolasjon.

TEKST: **THEA N. DAHL**

Det høye antallet av barn i sentralarresten i fjor bekymrer Forsvarergruppen. I høst sendte de derfor et omfattende brev til Oslo-politiet.

— Vi har fått flere henvendelser fra medlemmer som reagerer på at det er mange barn, særlig i Oslo, som havner på celle i arresten. Vi ønsker å få svar på hvordan politidistriktet selv forholder seg til antallet, om det er grunnlag for bekymring på det nivået vi opplever og om hvilke tiltak som finnes, sier styremedlem Marit Lomundal Sæther.

SAVNER TILTAK

«Vi er ikke kjent med at det i tilknytning til sentralarresten finnes særskilt tilrettelagte rom som anvendes for pågrepne personer U18. Det er spesielt viktig at det finnes slike «fasiliteter» i sentralarresten, all den tid det er her de fleste arresterte barna i Norge opphold er seg», skriver Forsvarergruppen.

Gruppen ønsker en forklaring på hvorfor det er langt flere mindreårige som plasseres på celle i Oslo sammenliknet med resten av landet. Videre minner den om at mindreårige skal overføres til fengsel «snarest mulig» og senest dagen etter pågripelse.

«Våre medlemmer erfarer imidlertid at overføring til fengsel først vurderes når den absolutte fristen nærmer seg, og ikke *snarest mulig* etter innsettelse (…).»

BEHANDLES LIKT SOM VOKSNE

Forsvarergruppen peker på at arrestinstruksen klart sier at det skal tilrettelegges for mindreårige i arrest på en slik måte som gjør oppholdet minst mulig belastende. Politidirektoratets årsrapport lister blant annet opp åpen celledør med voksen kontinuerlig til stede, hyppigere inspeksjon, mulighet for tett kontakt med foresatte og «mindre belastende» celler som eksempler på slik tilretteleggelse.

Dette er tiltak Forsvarergruppen ikke kjenner igjen, skriver den i brevet.

«Med unntak av at det muligens foretas hyppigere inspeksjon og at det forekommer besøk av barneverntjenesten, ser vi ikke at mindreårige behandles særlig annerledes enn voksne i sentralarresten.»

— Min bekymring er at barn i større grad plasseres på celle i Oslo enn ellers i landet uten at det er tvingende nødvendig i de aller fleste tilfeller. Jeg mener at begrepet «tvingende nødvendig» tolkes for vidt, og jeg forstår ikke alltid hva som legges i det, utdyper Marit Lomundal Sæther.

FRYKTER SKADEVIRKNINGER

Totalt var det 18 mindreårige i Oslo som satt på celle i over 24 timer i 2019. Dette mener Forsvarergruppen er isolasjon.

«Vi har ikke erfaring med at dette overholdes ved U18-opphold i sentralarresten. Tvert imot rapporterer våre mindreårige klienter om at de er alene på cella med unntak av når de tilses av arrestforvarere (…) og ved besøk av advokat eller barnevernvakt (…). Dersom det utføres tilsyn av helsepersonell gjennomføres det kortvarig og rutinemessig», skriver Forsvarergruppen.

— Vi er redde for skadevirkningene en celle kan få på mindreårige, særlig hvis de isoleres. Det er også en bekymring at ungdom skal hardne til, og få et mer anstrengt forhold til politiet. Mange reagerer veldig sterkt på å bli plassert på en celle, sier Sæther.

Både Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM) og Barneombudet stiller seg bak Forsvarergruppens henvendelse til politiet.

MENER ARRESTEN ER TILRETTELAGT FOR BARN

I starten av desember fikk Forsvarergruppen svar fra Oslo politidistrikt.

«Oslo politidistrikt har flere tilrettelagte rom for mindreårige både på politihuset og de andre stasjonene. De fleste barn som anholdes av politiet i Oslo innbringes ikke til arresten. De ivaretas av barnevernsvakten på politihuset som har egnede rom, eller de kjøres direkte hjem til foresatte. Oslo politidistrikt har et annet datasystem for registrering av arresterte enn de øvrige politidistriktene. Det skyldes omfanget av innbrakte i Oslo, og i vårt arrestsystem registreres kun de som er kjørt inn til sentralarresten», skriver politiinspektør Egil Jørgen Brekke.

I Oslo har man tre celler innredet spesielt for mindreårige, det finnes et eget oppholdsrom som kan benyttes og man ser nå på muligheten for å endre deler av arresten slik at arrestanter kan settes på celle med åpen dør, ifølge politiinspektøren.

«Mindreårige i arresten skal tilbys hyppigere lufting og inspiseres oftere, men mange av de mindreårige legger seg ofte til å sove, og politiet vekker ikke de som sover under inspeksjon. Alle mindreårige gis tilbud om samtale med barnevernsvakten, og arresten har mer kommunikasjon med mindreårige over calling-anlegget enn andre innsatte. Det er plassert TV på de spesielt tilpassede cellene. Politiet søker alltid å gjøre oppholdet så kort som mulig, og vi forsøker å starte avhør hvor de får samvær med etterforsker så snart det er mulig», redegjør Brekke som avslutter brevet med:

«Det er ikke innarbeidet god nok rutine i forhold til å sikre at mindreårige blir kjent med sin rett til å tilkalle omsorgspersonell, og det vil bli korrigert etter Deres henvendelse.»

Politidirektoratet har ikke besvart Advokatbladets henvendelse. •

”Vi er redde for skadevirkningene en celle kan få på mindreårige, særlig hvis de isoleres.

Politiets svar betrygger ikke Marit Lomundal Sæther. – Styret i Forsvarergruppen er fortsatt bekymret, sier hun.

Tall fra politiets årsrapport om arrestforhold 2019

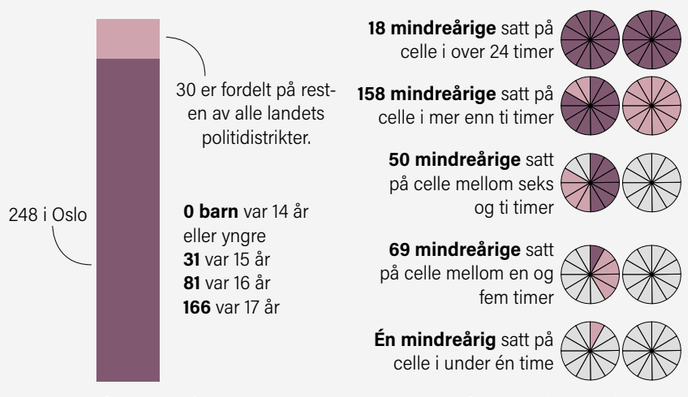

Kilde: Politiets årsrapport 2019

ANNONSE

OnTime
ADVOKATREGNSKAP

- Skybasert regnskapsførsel
- Integrasjon mellom advokatsystemer og regnskapssystemer
- Oppdatert regnskap til enhver tid
- Behandling av klientmidler
- Service og tilgjengelighet

www.ontime.no – pj@ontime.no – telefon 96 80 90 50

— AKTUELT —

DO'S AND DON'TS for advokatfullmektiger

Kan advokater ha med mobiltelefonen inn i fengsel når de kan ha med seg datamaskin? Når må man egentlig bruke kappe, hvordan åpner man døra til advokatrommet i arresten til Oslo tinghus og når bør man oppfordre klienten til å være stille under et fengslingsmøte?

TEKST OG FOTO: **THEA N. DAHL**

Didrik Beck Rodarte og Marthine Høhrbye savnet selv flere praktiske svar da de var ferske advokatfullmektiger.

Dette og en rekke andre praktiske spørsmål vil snart bli besvart i Yngre forsvareres håndbok for ferske advokatfullmektiger. Av Fride Wirak, som er leder i Yngre forsvarere, beskrives håndboken som «et slags førstehjelpsskrin med kvalitetssikrede huskelister, maler og gode råd for ferske advokatfullmektiger i strafferettsfirmaer».

— Den skal bestå av tips og triks som prinsipaler kanskje tar som en så stor selvfølge at de ikke tenker på å fortelle det til en fullmektig, utdyper Marthine Høhrbye, advokatfullmektig i advokatene Berg Ditlev-Simonsen og styremedlem i Yngre forsvarere.

Tanken er å skape et lite hefte med tilgjengelige svar på praktiske spørsmål man har når man er ny.

KASTET UT I DET

Sammen med nestleder og Elden-fullmektig Didrik Beck Rodarte har Høhrbye ansvar for å dra fullmektighåndbok-prosjektet i havn.

— Som fullmektig blir man ofte kastet ut i det, gjerne fra dag en. Det er ikke alltid tid til en opplæringsperiode. En håndbok som dette er i hvert fall noe jeg selv ønsket meg da jeg startet. Et hjelpemiddel man enkelt kan se til når det ikke er noen å spørre i nærheten. Man får ting relativt fort under huden, men vi ser for oss at dette er noe du laster ned med en gang du starter som fullmektig, sier Rodarte.

Heftet skal distribueres på nett og oppdateres fortløpende. Det er flere advokatfullmektiger som har bistått med bidrag, og nå skal alt bare systematiseres og samordnes før publisering.

Håndboken skal følge kronologien til en typisk straffesak, og begynner ved pågripelse. Hva må man huske ved besøk til sentralarresten, hva bør man snakke med klienten om før avhør, hvordan finner man det man trenger blant fem hundre sider politidokumenter på femten minutter, og hvem gjør egentlig hva under en hovedforhandling?

SPØR OM HJELP

— Jeg husker min første tilståelsessak i Oslo tingrett. Jeg skulle møte klienten i arresten i tinghuset for en liten prat først. Vi ble satt inn på et advokatrom som jo ble låst. Etter hvert ble vi ferdige og jeg tenkte jeg skulle gå ut av rommet. Problemet var bare hvordan, minner Rodarte.

— Jeg ville ikke vise klienten at jeg ikke hadde peiling, så jeg kunne ikke hamre på døra. Dessuten er døra av stål, og vinduer finnes det ikke. Til slutt fant jeg ut at jeg måtte bruke telefonen og taste et nummer som stod under den.

Noen uker senere befant Marthine Høhrbye seg i akkurat samme situasjon. Heldigvis hadde Rodarte delt historien sin, og hun visste dermed hvordan hun skulle komme ut av advokatrommet. Dette eksempelet mener de illustrerer hvorfor det er nyttig at fullmektiger deler erfaringer med hverandre.

> **”En håndbok som dette er i hvert fall noe jeg selv ønsket meg da jeg startet. Et hjelpemiddel man enkelt kan se til når det ikke er noen å spørre i nærheten.**

YNGRE FORSVARERE

Yngre forsvarere er et fast utvalg under Forsvarergruppen i Advokatforeningen. Utvalget jobber for å skape en sosial og faglig møteplass for nettopp yngre forsvarere. Utvalget arbeider for å fremme yngre forsvareres interesser, arrangerer sosiale treff og holder kurs om relevante temaer.

Frem til håndboken er på plass, har Rodarte særlig ett godt råd til ferske fullmektiger.

— Spør om hjelp! Finn noen der du jobber som du er fortrolig med å stille de helt dumme spørsmålene til. Det kan være en utfordring når man er ny. Den personen man jobber med, er kanskje den man har lyst til å imponere også.

— Samtidig må man bare hive seg ut i det og prøve å sette seg inn i forsvarerrollen, sier Marthine Høhrbye. •

Mer rettshjelp til danske overgrepsofre

Den danske regjeringen og partiene Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet har blitt enige om å bevilge 20 millioner kroner ekstra årlig til bedre rettshjelp for overgrepsofre, skriver Danske advokater.

Tidligere har overgrepsofre hatt krav på bistandsadvokat i etterkant av en politianmeldelse, men nå skal ordningen utvides til å inkludere advokatstøtte også før anmeldelsen leveres til politiet, samt at rådgivningen i etterkant skal styrkes.

Foto: iStock/Vladimir Cetinski

Protesterer mot rettstats-krav

Både Ungarn og Polen truer med å legge ned veto mot EUs langtidsbudsjett og korona-krisepakke. EU har satt en ny betingelse om at medlemslandene må følge rettsstatens prinsipper for å få ut penger fra budsjettet. Dette er både Ungarn og Polen svært lite fornøyd med.

— Dette handler om hvorvidt Polen skal være en uavhengig del av fellesskapet eller være underlagt politisk og institusjonelt slaveri, sier justisminister Zbigniew Ziobro. Han mener rettsstatsklausulen er et påskudd for å innskrenke Polens suverenitet, ifølge NTB.

Dersom både Polen og Ungarn legger ned veto, vil det bety at tilgangen til gjenreisingsmidler og andre penger, inkludert krisepakker, fra EU blir forsinket. I tillegg må budsjettet, som egentlig skulle gjelde fra årsskiftet, bygges opp på nytt.

Dansk legal tech til Silicon Valley

I 2019 skrev Advokatbladet om hvordan Google og et knippe nordiske investorer gikk inn med flere millioner euro i det danske legal tech-selskapet Contractbook. Nå er selskapet klart for å ta steget videre i Silicon Valley. Med seg på laget har selskapet, som tilbyr en digital plattform for juridiske dokumenter, kapitalfondet Bessemer Venture Partners.

Hans Petter Graver.

MR-BRUDD PÅ ISLAND

I høst har EMD behandlet en sak om uavhengige dommerutnevnelser mot Island i storkammer. Av storkammerets 17 dommere ble Island enstemmig dømt for brudd på EMK artikkel 6.

Bakgrunnen for saken var at landets justisminister utnevnte fire dommere som ikke var innstilt av et uavhengig innstillingsråd. EMD-klagen kommer fra en mann som ble straffedømt i en sak avgjort av en av de ikke-innstilte dommerne. Å bli dømt av en dommer som ikke er uavhengig eller utnevnt på objektive kriter, er et brudd på menneskerettighetene, ifølge EMD.

Ifølge UiO-professor Hans Petter Graver, har dommen en brodd til Polen.

— Det har en potensielt vidtrekkende betydning at EMD slår fast at en avgjørelse som er truffet med deltagelse av en dommer som er irregulært utnevnt, rett og slett ikke er en avgjørelse av en uavhengig domstol i konvensjonens forstand. Dette helt uavhengig av om det er noe å innvende mot den konkrete saksbehandlingen eller mot avgjørelsens innhold, skriver han i Aftenposten.

— Det kan bety at dommere som er utnevnt etter det nye systemet i Polen, rett og slett ikke er dommere i menneskerettighetskonvensjonens forstand, kan man lese videre i avisa.

HVITE TJENER MEST I ENGLAND

En undersøkelse gjort av nettstedet The Law Society Today viser store forskjeller i årslønn mellom såkalte solicitors (rådgivende advokater) med ulik etnisk bakgrunn.

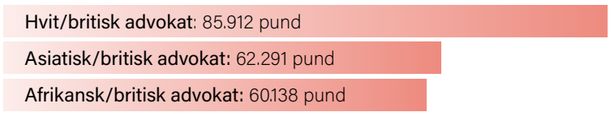

PS: I England skilles det mellom advokater som går i retten (barristers) og rådgivende advokater (solicitors). 1 britisk pund = 11,75 kr pr. 10.12.20

Kilde: The Law Society Today

1425 KRONER

Den offentlige salærsatsen i Sverige heves med 21 kroner til neste år. Det betyr et hopp fra 1404 kroner til 1425 kroner, melder Sveriges Advokatsamfund. Beløpet tilsvarer 1467 norske kroner – altså 382 kroner mer enn hva den offentlige rettshjelpssatsen vil ligge på her hjemme til neste år.

ADVOKATANSVAR

I denne spalten omtaler vi rettssaker rettet mot advokater, og advokaters ansvar. Spalten lages av advokat **Toralf Wågheim** ved Advokatfirmaet Riisa & Co. i Bergen. Wågheim er forfatter av boken Advokaters erstatningsansvar.

Henvendelser til redaksjonen@advokatbladet.no

19-191427TVI-OTIR/03

Advokat frifunnet etter oppgjørssvindel

En advokat bistod som oppgjørsagent i en transaksjon ved salg av en fisketråler. Partene ble utsatt for svindel, og deler av oppgjøret forsvant. Advokaten kunne ikke holdes ansvarlig for tapet.

Dette fremkommer i en avgjørelse fra Oslo tingrett 16. oktober d.å. (sak 19-191427TVI-OTIR/03). Bakgrunnen for saken var at A ønsket å kjøpe en fisketråler av B. Kjøper var bistått av skipsmegler C. Advokatfirmaet D v/ advokat E ble engasjert som oppgjørsagent for transaksjonen.

Det ble utarbeidet en kjøpsavtale mellom partene og en oppgjørsavtale med advokaten. Avtalt kjøpesum var 7.575.000 euro. Kjøper skulle i forbindelse med kontraktsinngåelse innbetale depositum med ti prosent av kjøpesummen.

BLE HACKET

I forbindelse med oppgjøret klarte en ukjent tredjepart å hacke seg inn i korrespondansen mellom partene. Tredjeparten utga seg for å være de ulike partene eller aktørene i forhandlingene ved å benytte marginalt endrede e-postadresser. De reelle aktørene ble på denne måten forledet til å tro at de forhandlet med motparten, mens de i virkeligheten delvis kommuniserte på e-post med svindlere.

Enkelte av dokumentene ble endret av svindlerne før de nådde mottaker, herunder ble kontonummeret på oppgjørskontoen endret i avtalen som ble sendt til kjøper. Depositumbeløpet ble deretter overført til svindlerne. Pengene ble deretter i det vesentlige overført til kontoer i utlandet. Svindelen ble deretter oppdaget, men pengene var da delvis tapt.

Kjøper tok deretter ut stevning mot advokaten og dennes forsikringsselskap og anførte at advokaten hadde opptrådt uaktsomt som ledd i oppgjørsoppdraget. Det ble fremsatt krav om erstatning med inntil 4.666.197 kroner. Advokaten avviste ansvar.

ANSVARSGRUNNLAG

Retten tok utgangspunkt i at partene var utsatt for svindel. Spørsmålet i saken ble om advokaten gjennom sin rolle som oppgjørsagent hadde overtrådt noen av sine forpliktelser og om advokaten i så fall kunne bebreides for at tapet oppstod.

> **Retten kunne derfor ikke se at advokaten kunne klandres for at han ikke oppdaget at han kommuniserte med svindlere.**

Retten la til grunn at det ikke forelå noen bestemte forpliktelser i oppdraget som oppgjørsagent som tilsa at det måtte foretas noen ekstra grundig sjekk av e-poster og e-postadresser, utover den ordinære aktsomhet enhver person som mottar e-poster må forholde seg til.

Etter rettens syn var det heller ikke noe ved innholdet i e-postene fra svindlerne som advokaten mottok som fremstod som mistenkelige. Svindlerne synes tvert imot å ha vært godt orientert om transaksjonen, og hadde i så måte deltatt både i avtaleforhandlinger og diskusjoner om det praktiske, uten at noen av partene reagerte på dette. Retten kunne derfor ikke se at advokaten kunne klandres for at han ikke oppdaget at han kommuniserte med svindlere.

E-POST-KOMMUNIKASJON ER NOK

Kjøperen viste videre til at en telefon til kjøper vedrørende kontonummer hadde avverget tapet. Retten pekte på at oppgjørsagenter har en plikt til å forsikre seg om at klienter får korrekte innbetalingsopplysninger, men kunne ikke se at det forelå et krav om at partene måtte kommunisere per telefon i tillegg til e-post.

Retten mente for øvrig at advokaten kunne klandres for at det ikke ble gjennomført identifikasjonskontroll av partene før innbetalingen til oppgjørskontoen. Retten mente imidlertid at denne unnlatelsen likevel ikke hadde ført til noe tap. Dersom advokaten hadde foretatt kontroll, ville ikke dette ha avdekket annet enn at klienten var reell. Kontrollen ville uansett etter rettens oppfatning ikke avdekket svindelen.

Advokaten og forsikringsselskapet ble deretter frifunnet og tilkjent sakskostnader med 843.219 kroner. Dommen er påanket.

TILLATELSE TIL Å VÆRE ADVOKAT VED HØYESTERETT

Cathrine Hambro Wahl-Larsen Advokatfirma AS OSLO

Lornts Natrud Nagelhus Landsorganisasjonen i Norge OSLO

Øyvind Carelius Svendsen Nordia Law Advokatfirma AS OSLO

NYINNMELDTE

Advokatfullmektiger

Berntsen Karoline Oppen Advokatfirma DLA Piper Norway DA OSLO
Bhatti Haroon Arntzen de Besche Advokatfirma AS OSLO
Bjørnsen Pia Andrea Advokatfirmaet Ræder AS OSLO
Brodersen Hanna Opseth Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS BERGEN
Christiansen Erik Advokatfirmaet Grette AS OSLO
Degvold Stig Sveen Haugen Advokatfirmaet Tollefsen AS SOGNDAL
Dyb Vilde Advokatfirma DLA Piper Norway DA OSLO
Eilertsen Bjørn Schultz Advokatfirmaet Arne Johansen & Co AS SANDNESSJØEN
Enga Elias Advokatfirmaet Sylte KRISTIANSAND S
Fiskum Kristina Vågen Advokatfirmaet Lund & Co DA OSLO
Førrisdal Ella Marie Stokkan Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS OSLO
Gjerstadberget Eirik Nikolas Husebye Advokatfirmaet Lippestad AS OSLO
Haug Frode Elton Advokatfirma Grandal Haug AS OSLO
Heier Katrine Advokatfirmaet IUNO OSLO
Housken Maria Cassandra Ernst & Young Advokatfirma AS STAVANGER
Jørstad Dina Advokatfirma DLA Piper Norway DA OSLO
Karakrah Safa Advokatfirmaet Sylte KRISTIANSAND S
Larsen Tonje Lilaas Advokatfirmaet Mette Y. Larsen & Co OSLO
Lenngren Caroline Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS OSLO
Lofthus Anne Kluge Advokatfirma AS STAVANGER
Lund Tiril Apold Advisio Advokat AS OSLO
Mathlin Hilde Advokatfirmaet Nicolaisen & Co ANS SKJETTEN
Mørch Inger Lise Sparboe Advokatfirma DLA Piper Norway DA OSLO
Osmo Iselin Landa Advokatfirmaet Eurojuris Haugesund AS HAUGESUND
Otterstad Marius Advokat IMNA Harald Otterstad AS SARPSBORG
Raanes Hanna Lundeberg Arntzen de Besche Advokatfirma AS OSLO
Rebbestad Sunniva Nicole Bing Hodneland Advokatselskap DA OSLO
Skorpen Astrid Eikenes BDO Advokater AS OSLO
Solberg Mari Skaldehaug Advokatfirmaet Riisa & Co ANS BERGEN
Strømmevold Jarand Otto Advokatfirmaet Dahle AS FAGERNES
Sævereide Karianne Kroken Stavangeradvokatene STAVANGER
Sørlie Veronica Deloitte Advokatfirma AS BERGEN
Søyseth Helene Brænde Matrix Advokater AS OSLO
Takla Marianne Projure Advokatfirma AS STAVANGER
Telle Andrea Johanne Advokatfirmaet Haavind AS OSLO

Fullmektig hos internadvokat

Botilsrud Helga Kristin Utleiemegleren Forvaltning AS OSLO
Brorson Alexander Grinvoll Bane NOR SF HAMAR
Lunde Karen Finans2 AS OSLO
Simonsen Tine Deloitte AS OSLO

Fullmektig hos organisasjonsadvokat

Minde Liv Silje Hovedorganisasjonen Virke OSLO
Skauge Anette Norges Automobilforbund NAF OSLO

Internadvokat

Backer Fredrik Rambøll Norge AS OSLO

Offentlig ansatt advokat

Momeni Yvonne Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten BERGEN

Utenlandsk advokat i Norge

Georg Christian Matthias Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO

GJENINNMELDTE

Advokatfullmektiger

Berg Dina Rojahn Advokatfirmaet Økland & Co DA LILLESTRØM
Stensland Hanne Advokatfirmaet Thommessen AS STAVANGER
Strøm Mari Vikhals Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS BERGEN
Voldsund Elisabeth Bauta Advokatfirma AS ÅLESUND

Fullmektig hos internadvokat

Bulie Camilla Skaug Fremtind Forsikring AS OSLO

Internadvokat

Løge Gro DNV GL AS HØVIK
Nytrøen Siri Mortensen If Skadeforsikring NUF LYSAKER
Sakariassen Lene Stiftelsen Norsk Rikstoto OSLO
Sikkeland Lars Ole Equinor ASA STAVANGER
Wold Liv Marit Modhi Finance AS OSLO

Offentlig ansatt advokat

Brannsten Erik Bane NOR SF OSLO

Organisasjonsadvokat

Kvello Bjørn Fiskarlagets Servicekontor as TRONDHEIM
Odberg Nina LO juridisk Bergen BERGEN

Privatpraktiserende advokater

Christiansen Bjørn Erling Advokatfirmaet Rogstad AS OSLO
Haider Mehvish Advokatfirma Suleiman & Co OSLO
Haug Christian Arntzen de Besche Advokatfirma AS OSLO
Haxhimehmedi Vlora Advokatfirmaet Magnus Legal AS OSLO
Kvåle Kristian HLT Advokatfirma AS BERGEN
Leikvang Hedda Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO
Lind Morten Advokatfirmaet CLP DA OSLO
Ljones Marianne Lutterloh Arntzen de Besche Advokatfirma AS TRONDHEIM
Moen Thor Christian Aurokap Advokat AS OSLO
Solum Ingrid Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO

MEDLEMMER SOM HAR ENDRET STATUS

Fra aktiv til pensjonist

Dahl Ståle SKJÆRHALDEN
Digre Per STORSLETT
Sand Morten OSLO

! Informasjon om jobb-bytter hentes fra Advokatforeningens medlemsregister. Du kan også sende informasjon direkte til redaksjonen@advokatbladet.no

Frist for innsendelse til neste utgave er 8. januar. Spalten er kun for medlemmer av Advokatforeningen.

ADVOKAT BJØRN OVE BLOMHOLM ENGELSTAD har sluttet i Advokatfirmaet Salomon-Johansen AS i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Helland Ingebrigtsen DA i Ski.

ADVOKAT SILJA DAGENBORG har sluttet i Advokatfirma Lunde Robertsen AS i Moss og begynt i Advokatfirmaet Hulaas AS i Oslo.

ADVOKAT LINE HERDAL har sluttet i Betonmast AS i Oslo og begynt i Advokatfirmaet PicewaterhouseCoopers AS i Oslo.

ADVOKAT STIAN SJØQUIST har sluttet i Immer Advokat AS i Trondheim og startet opp Advokatfirmaet Sjøquist i Steinkjer.

ADVOKAT BJØRN INGE WAAGE har sluttet i Advokatfirma Endresen Brygfjeld Torall AS i Stavanger og begynt i LOs juridiske avdeling i Oslo.

ADVOKAT FRODE STRØMØ har sluttet i Aker Solutions AS i Lysaker og begynt i Aker Horizons AS i Lysaker.

ADVOKAT ANDREAS LANGELAND har sluttet i Indem Advokatfirma AS i Oslo og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet SGB Storløkken AS i Oslo.

ADVOKAT EMMA ISAKSEN har sluttet i Advokatfirma Wigemyr & Co DA i Kristiansand og begynt i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig Kristiansand DA i Kristiansand.

ADVOKAT CHRISTIAN BOHNE har sluttet i Kvale Advokatfirma DA i Oslo og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Kjær DA i Kristiansand.

ADVOKAT TUVA AAS-BAKKE har sluttet i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS i Oslo og tiltrådt som partner i Lin Advokater AS i Oslo.

ADVOKAT SANDRA DULLUM har sluttet i Advokatfirmaet Dullum i Støren og startet opp NLR Landbruksadvokatene Trøndelag AS i Leinstrand.

ADVOKAT ANNE KROKEN har sluttet i Advokatfirmaet Torstrup AS i Stavanger og startet opp Advokatfirma Anne Kroken i Stavanger.

ADVOKAT MARIANNE LUNDEGAARD BJØRNSEN har sluttet i Kluge Advokatfirma AS i Oslo og begynt i Forsvarsbygg i Oslo.

ADVOKAT ANNIKA WEDDE har sluttet i Insr Insurance Group ASA i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Rogstad AS i Oslo.

ADVOKAT STIAN FAGERVOLD er tilbake som partner i Arntzen de Besche. Han har vært i permisjon de siste 14 månedene som dommer i Agder lagmannsrett.

Omstridt del av e-lov utsettes

En ny etterretningstjenestelov trer som planlagt i kraft 1. januar 2021, men det skjer uten to omstridte kapitler som omhandler tilrettelagt innhenting.

- Advokatforeningen uttalte både i årstalen i 2017 og i vår høringsuttalelse at lovforslaget bryter Grunnloven og krenker Norges menneskerettslige forpliktelser. Jeg er veldig glad for at regjeringen nå vil revurdere om loven på dette punktet er utformet i tråd med Norges folkerettslige forpliktelser, sier leder Jon Wessel-Aas.

ANNONSE

Kindem & Co
Advokatkollegiet

Kindem & Co er et av Oslos største kontorfellesskap med 19 advokater. Våre advokater betjener de fleste rettsområder.

Vi har ledig kontorplass til

ADVOKATER

Vi kan også legge til rette for flere som ønsker å tre inn sammen.

Kindem & Co holder til i fine lokaler bak Stortinget i nyrenoverte Prinsens gate. Store fellesarealer, med blant annet terrasse, bibliotek og lunsjrom – godt faglig og sosialt miljø.

Ta kontakt med Elisabeth Sejersted Brodtkorb (tlf 40 41 32 12) eller Asle Hesla (tlf 99 46 91 38) hvis du ønsker en uforpliktende samtale eller har spørsmål.

Søknad med CV kan sendes til eb@kindemco.no og ah@kindemco.no

Medlemmer av Den Norske Advokatforening
Prinsensgate 22, pb. 373 sentrum, 0102 Oslo. Tlf. 22 24 61 00 – faks 22 34 61 01
www.kindemco.no

Nytt samarbeid mellom Økokrim og forvaltere

Advokat Audun Lillestølen oppnevnes ofte som forvalter av Tilsynsrådet, også for den straffedømte tidligere advokaten Amir Mirmotahari. Et nytt samarbeid med Økokrim har nå tatt form på Østlandet i saker der advokater kommer under etterforskning, forteller han.

TEKST: **NINA SCHMIDT**

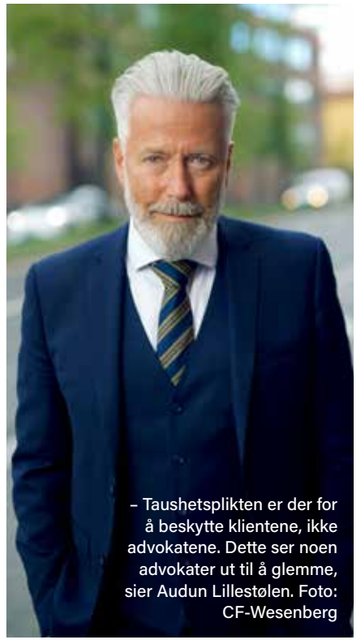

– Taushetsplikten er der for å beskytte klientene, ikke advokatene. Dette ser noen advokater ut til å glemme, sier Audun Lillestølen. Foto: CF-Wesenberg

Reglene om advokaters taushetsplikt legger bånd på informasjonsflyten dersom en advokat går konkurs eller etterforskes for straffbare forhold, og er generelt kompliserte å forholde seg til, forteller Audun Lillestølen.

Han er partner i Langseth advokatfirma i Oslo og har lang erfaring som forvalter for advokatvirksomheter.

— Advokatens taushetsplikt er opphevet overfor forvalter, men overfor alle andre er den veldig streng. For eksempel står det ingen ting i konkursloven som opphever en advokats taushetsplikt overfor bostyrer, sier han.

At bostyrer ikke har mulighet til å se regnskapene kan skape litt absurde situasjoner, men praksisen er slått fast i en høyesterettskjennelse fra 2012 (Rt 2012, s 608), opplyser han.

— Det er veldig viktig at bostyrere i et bo til en advokatpraksis er klar over at de ikke kan kikke advokatens regnskaper i kortene. Jeg har noen ganger opplevd at bostyrere ikke har vært klar over dette. Den samme utfordringen gjør seg gjeldende overfor politi- og påtalemyndighet, sier Lillestølen.

KAN BE OM SAMTYKKE

For å gjøre prosessen smidigere, har Økokrim innledet et tettere samarbeid med forvaltere i enkelte straffesaker, forteller han.

— Saker der politiet har mistanke om at en advokat har begått straffbare forhold er ekstra kompliserte å etterforske, nettopp fordi advokaten er underlagt streng taushetsplikt. En klient kan være fornærmet i en straffesak uten selv å vite det, og uten at politiet får vite om det, fordi de ikke gis mulighet til å innhente samtykke til fritak fra taushetsplikten.

Nettopp i slike saker er det en fordel om forvalter samarbeider med politiet i en tidlig fase, mener han.

— Det er for alle parter praktisk at forvalteren er involvert tidligere i etterforskningsfasen, og sørger for at politiet ikke tar beslag i klientsensitivt og taushetsbelagt materiale. Forvalter kan ta kontakt med klientene for å undersøke om de ønsker å gi politiet innsyn eller ikke. Jeg har vært med på det noen ganger, og sett i praksis at klientenes interesser da blir ivaretatt på en mye mer betryggende måte. Man sparer både ressurser og tid ved å unngå langvarige rettslige prosesser om innsyn, sier Lillestølen.

SYNES DET ER EN LETTELSE

Han har i det siste samarbeidet med Økokrim om flere saker.

— Tilsynsrådet gir uttrykk for at de ønsker et best mulig samarbeid mellom påtalemyndigheten og forvaltere i denne type saker. Det er bra at løsningen blir gjort kjent, så andre politidistrikter blir klar over muligheten, sier Lillestølen.

Han har i årenes løp hatt mange forvalteroppdrag.

— Det kan være som følge av brå sykdom, konkurs, eller at man er uskikket og har fått bevillingen suspendert. I forvalter-saker er det viktig å etablere en god dialog med advokaten det gjelder. Som forvalter er man ikke advokatens motstander, og mange opplever det som en lettelse at noen kommer inn og tar ansvar. Hovedfokuset er å ivareta klientenes interesser.

— Jeg har nesten aldri opplevd at det ikke har vært mulig å få til et konstruktivt samarbeid med advokaten, sier Lillestølen. •

ANNONSE

LEDIG ADVOKATKONTOR

- I kontorfellesskap sentralt i Oslo, noen minutter fra Oslo tinghus, er det ledig kontorplass til to advokater med egen portefølje.
- Våre klienter er bedrifter innen ulike bransjer, mye mot bilbransje og noe private klienter.
- Våre viktigste fagområder er arbeidsrett, kjøpsrett, kontraktsrett, selskapsrett, erstatning, konkurranserett, arv, skifte.
- Samarbeid med annet kontorfellesskap eller advokatfirma kan også være av interesse.

Henvendelse til Johan Haga.

Advokatene Haga Flaatrud Dahl
Pilestredet 15 B
Pb 6644 St. Olavs plass, 0129 Oslo
T: 905 42 449
www.lov1.no e-post:haga@lov1.no

– NOEN SIER DE VIL SNAKKE MED MAMMAEN MIN

Advokatene Arnhild og Solveig Skretting merker at samfunnet ikke er så likestilt som vi tror.

TEKST OG FOTO: GEORG MATHISEN

Det er vanlig i advokatverdenen at far og sønn jobber sammen. Ingen stiller spørsmål ved det, konstaterer Arnhild Skretting. Hun leder Advokatfirma Skretting. Der begynte datteren Solveig som advokatfullmektig i 2018. I november fikk hun bevilling og ble en av Rogalands yngste kvinnelige advokater noensinne.

— Nå i dagens samfunn tenker vi at vi er blitt ganske likestilt. Likevel fikk vi forespørslene om «hvordan skal det gå?» og om ikke følelsene ville komme i veien, sier hun.

Som et ledd i opplæringen til prosedyreadvokat i firmaet er de nyansatte først med for å se og lære. Så gjennomfører de saker hvor Arnhild Skretting er med som bisitter, før de tar sakene alene. Da Solveig Skretting hadde med seg sjefen sin på sak, kommenterte motparten at hun satt og «fikk notater av mammaen sin».

— Jeg har merket det når noen ringer, også, sier Solveig Skretting.

— Noen sier at «da skal jeg snakke med mamma'n din». Da spør jeg gjerne: «Skal du snakke med min kollega Arnhild Skretting?»

— Det kan hende at vi burde vært forberedt, innrømmer de to. — Men vi hadde ikke forventet dette i dag.

– Hva er den største utfordringen ved å jobbe som advokat i Stavanger?

— Det klarer vi ikke å finne noe godt svar på.

– Og det morsomste?

ARNHILD: — Sakførerforeningen har sitt julebord en gang i året. Der møtes advokater, dommere, politiadvokater og nemndsledere. Derfra har det utviklet seg et godt miljø. Det som kjennetegner Rogaland, er at vi snakker fint om hverandre, bygger hverandre opp og stiller opp for hverandre. Vi vil hverandre vel.

SOLVEIG: — Enig. Jeg synes også vi har et godt miljø blant de unge advokatene.

– Kan dere trekke frem en utviklingstrend som preger kontoret deres nå?

ARNHILD: — At vi ansetter flere og flere unge kvinner. Vi er jo et lite kontor, og foreløpig er vi bare kvinner. Vi har også hatt kvinner innom som har vært i andre firmaer, men som har kommet hit fordi de trenger prosedyreerfaring. Det er blitt en greie for meg å løfte frem kvinnelige advokater. Desto mer jeg leser i Advokatbladet om menn og partnere, desto mer bestemt er jeg på å løfte frem flinke kvinner. At de er så underrepresentert i de store firmaene, er en skam for vår stand.

> **Desto mer jeg leser i Advokatbladet om menn og partnere, desto mer bestemt er jeg på å løfte frem flinke kvinner.**
>
> ARNHILD SKRETTING

– Den største saken dere har jobbet med det siste året, hva handlet den om?

SOLVEIG: — Barnefordeling. Jeg jobber spesielt med likestilling mellom fedre og mødre i barnefordelingssaker. Spesielt for små barn ligger det en føring nå om at mødre er hovedomsorgsgivere nesten uansett, og det er en utvikling som er urovekkende å se.

– Hvilken lov bør endres fortest mulig, og hvorfor?

SOLVEIG: — Barneloven. Foreldre må likestilles slik at delt fast bosted blir lovens hovedregel, etter mal fra delt foreldreansvar. Så bør heller domstolene avgjøre dersom det skal være unntak i disse hovedreglene.

ARNHILD: — Få barnevernloven i tråd med menneskerettighetene, og spesielt paragrafene 4-16 og 4-19 om omsorgsovertagelse. Loven ser grei ut, men forarbeidene sier at vi skal fortsette som før. Det ser ut som regjeringsadvokaten tenker at dersom vi bare sitter rolig i båten, så vil trykket fra Strasbourg gå over. Her er det den lovgivende forsamlingen som må rydde opp. Stortinget må på banen.

— Det neste er at vi må få inn i straffeloven at sex uten samtykke er voldtekt. Vi må komme på lik linje med nabolandene våre. Og så fri rettshjelp: Det er blitt et stort samfunnsproblem at man lager et system med mer og mer utenforskap, og at stadig flere faller utenfor fri rettshjelp-ordningen. Advokatene må være de som sier fra med tydelig stemme.

– Bruker dere noen digitale verktøy som gjør jobben deres enklere, og som andre advokater kan ha nytte av å kjenne til?

SOLVEIG: — Vi fokuserer mye på markedsføring på Facebook med en egen gruppe der. Ofte får vi veldig god respons, spesielt på de innleggene som vår sjef skriver. Vi har fått klienter fra rundt i landet på bakgrunn av den markedsføringen.

– Hva har koronasituasjonen betydd for kontoret deres?

ARNHILD: — Vi har hatt mange telefonmøter og blitt spesialister på Teams. Til å begynne med sendte jeg de unge advokatene på hjemmekontor mens jeg satt her.

– Hva er mer komplisert med å være advokat i dag sammenlignet med da du begynte i yrket?

Arnhild: — Teknologien. Hadde jeg ikke hatt de unge, hadde jeg falt av lasset.

SOLVEIG: — Jeg har opplevd noen som tenker at «du har ikke den erfaringen, du som er så ung». Nå som det står «advokat» i stedet for «advokatfullmektig», merker jeg ikke like mye til det.

– Er det utviklingstrekk i advokatyrket som dere er kritisk til?

ARNHILD: — Det jeg ikke liker, er disse store gigantkontorene. Store, sentraliserte advokatkontorer som overtar hele det juridiske markedet, i stedet for små kontorer nært der folk bor.

SOLVEIG: — I forlengelsen av det: Digitaliseringen som gjør at vi mister mye av nærheten og bistanden direkte fra advokat. Det blir kvantitet over kvalitet.

– Og trekk dere synes er positive?

SOLVEIG: — Menneskerettigheter og de klare signalene som kommer fra Strasbourg, der vi merker at dommerne legger mer vekt på menneskerettigheter i både barneverns- og barnefordelingssaker.

ARNHILD: — Og dessuten Jens Johan Hjort og Hans Petter Graver som sto som bautaer og protesterte da regjeringen ønsket å innføre koronaloven. Vernet av rettsstaten er viktig i krisetider, og her sto advokatene våre som lysende forbilder.

– En bok som har vært formende?

SOLVEIG: — Kafkas «Prosessen». Den hadde jeg oppgave om på videregående, husker jeg. Jeg jobber mye med forsvar i straffesaker. Det å møte et system uten bistand og det å føle seg alene i det store systemet, er noe boken tar opp. Det å bli siktet uten å vite hva som er grunnlaget. Vi ser i yrket vårt at klienter med en annen etnisitet hentes inn av politiet uten å vite hvorfor, og at barn blir avhørt på språk de ikke kan.

ARNHILD: — Det nytter ikke med annet når du er vokst opp på Jæren: Jeg hadde lest min bibel fra perm til perm før jeg var ti år. Det var to ting vi leste i vårt hjem: Bibelen og partiprogrammet til Senterpartiet. Det har formet meg på alt om menneskeverd og hvordan du møter mennesker. Da jeg ble eldre, leste jeg «Idioten» av Dostojevskij. Det er litt av det samme: Menneskeverd, nestekjærlighet og alltid å se det beste i folk, uansett hvordan de er. •

Arnhild og Solveig Skretting har kontor midt i idyllen i Gamle Stavanger.

NAVN: Arnhild Skretting og Solveig Skretting.
ALDER: 51 og 25 år.
STILLING: Daglig leder og advokat i Advokatfirma Skretting.
SPESIALITET: Arnhild: Barne- og familierett.
Solveig: Barnefordeling og straff.
SKREV MASTEROPPGAVE OM: Arnhild: Tok kriminologi parallelt med jussen.
Solveig: Forsvarers taushetsplikt og etiske problemstillinger som advokat.
FAMILIE: Arnhild: Gift og til sammen sju barn («mine», «dine» og «vårt»).
Solveig: Samboer.
BOSTED: Arnhild: Hinna i Stavanger.
Solveig: Sunde i Stavanger.
OPPRINNELIG FRA: Arnhild: Varhaug.
Solveig: Stavanger.

– Det aller beste er når man på en måte bytter verden

For Per Sverre Raknes handler kultur først og fremst om å bli oppslukt på en slik måte at telefon, gjøremål og eposter blir glemt.

TEKST: **THEA N. DAHL**

– Først og fremst er kultur for meg et avbrekk og en luke inn i et annet univers. Jeg har en hektisk hverdag, og jeg får ikke tid til dette avbrekket ofte nok. Desto viktigere blir de gangene man blir fullstendig oppslukt. Det er for meg gull verdt, sier Per Sverre Raknes.

Molde-advokaten liker best teater, film, serier og stadig oftere lydbok for å koble ut.

– Det aller, aller beste er når man bytter verden. Favorittsjangeren de siste årene har vært historier i krysningen mellom fiksjon og sanne historier. Det er veldig underholdende, samtidig som man kan lære noe, mener han.

– Kan du anbefale en aktuell kulturopplevelse som våre lesere bør få med seg?

– Jeg har hele huset fylt med bøker om ekkolodd. Jeg skjønner at ikke alle er like interessert i havet som meg, men jeg skal likevel holde meg til det maritime. Jeg anbefaler å lese «Havboka, eller kunsten å fange en kjempehai fra en gummibåt på et stort hav gjennom fire årstider». Den handler tilsynelatende om fisking, men er så mye mer og skaper refleksjoner rundt hav, natur og om vi mennesker tar vare på den slik vi burde.

– I romjulen vil jeg også oppfordre til å se historien som covid-vennlig teater, for teaterstykket er nå filmatisert og kan strømmes i din egen stue fra Riksteaterets nettsider. Boka bør leses, men oppfordringen min blir å legge mobilen i en skuff i et annet rom, sette på nok lyd og sjekke ut om teater funker hjemme som film.

– Hva gjør sterkest inntrykk på deg – bildekunst, musikk, litteratur, film eller teater?

– Når man ser på teater er det lettere å koble helt av og legge vekk både gjøremålslister, eposter, telefoner og det meste. Når teater kobles med et tema eller en artist man liker, blir det optimalt. For noen år siden kjørte Riksteateret «Kan nokon gripe inn» om musikken til Stein Torleif Bjella. Det var helt magisk. Barna mine liker norsk musikk fordi de skjønner hva som blir sagt. Det slår meg at faren deres kanskje ikke er helt ulik, for de nære tema fenger litt ekstra.

Anbefaling!

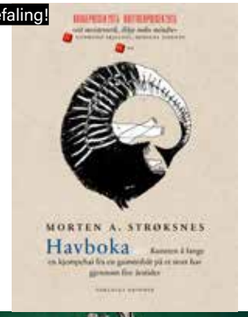

– De siste ukene har det gått mye i «The Crown».

HVEM: Per Sverre Raknes
TITTEL: Partner/advokat
ARBEIDSSTED: Øverbø Gjørtz, Molde
ALDER: 37
SIVIL STATUS: Gift, to barn
SPESIALISERING: Eiendomsadvokat

Podkasttips

– Hører du på podkast, og kan du i så fall anbefale en?

– Hvis jeg skal anbefale én, vil jeg trekke frem «Utestemmer» av Turistforeningen. Her får man både interessante historier og en vanvittig dyktig programleder som stiller gode spørsmål. Man får samtidig reflektert rundt egen tidsbruk.

– Hva er din favoritt-serie(r) på TV / streaming for tiden?

– De siste ukene har det gått mye i «The Crown», men som favoritt må jeg si «Unorthodox». Den ble en av de sjeldne lukene hvor alt legges til side.

– Hva slags forhold har du til true crime?

– Som barn og ungdom likte jeg alltid ekstra godt sanne historier eller historier basert på en sann historie. Ren true crime har det imidlertid blitt mindre og mindre av de siste årene, uten at det er noe aktivt valg fra min side. Sjangeren er for så vidt interessant, men døgnet har på en måte nok juss i seg.

– Hvem vil du utfordre til neste advokat ut?

– Vi holder oss i Molde-regionen litt til, og jeg utfordrer advokat Roger Sporsheim. Vi ble kjent gjennom Studentersamfunnet i Bergen under studietiden. Han har mange spennende refleksjoner. Kanskje handler noen av dem om kultur også.

Annonseinformasjon

27000 lesere
(TNS Gallup 2019)

Annonsestørrelser	Priser
1/1 side 216x286	20.800 kr
1/2 side 176x123	15.550 kr
1/4 side 176x58/116x83	10.250 kr
1/6 side 56x23/116x58	6.025 kr

Se vår MEDIEFOLDER på advokatbladet.no/annonser

Kontakt vår annonseselger
Salgsfabrikken AS
Jernbanevegen 13, 2260 Kirkenær

Pia Himberg
Mobil 919 03 697
pia@salgsfabrikken.no

advokatjobb.no
en tjeneste fra Advokatforeningen

ANNONSE

ALLEGRO språktjenester
Juridisk oversetterekspertise
Våre erfarne statsautoriserte translatører gir deg rask og profesjonell service.
Kontakt oss gjerne på tlf. 55 30 17 30, post@allegro-as.no eller www.allegro-as.no.

Translatørservice as
Oversettelse for næringslivet og offentlig sektor siden 1979
Bred erfaring og kompetanse
Kontakt oss på tlf. 810 33 333
eller post@translator.no

50 år siden

ERFARINGER FRA UDLANDET OM ADVOKATVIRKSOMHET

«Det er naturligvis helt klart, at vi aldrig her i landet vil få de store advokatfirmaer, som findes i London, New York, Washington, Chicago og Los Angeles, for blot at nævne de byer, hvor de største findes. Jeg føler meg også overbevist om at vi skal være glade for, at landets størrelse helt naturlig forhindrer dannelsen af sådanne gigantfirmaer.

Verdens største firma er vistnok stadig et New York-firma. Det beskæftiger i dag 180-190 advokater, hvoraf ca. 60 er partnere. De to største solicitor-kontorer i London har begge en samlet stab incl. jurister, sekretærer, m.v. på over 350 mennesker, hvoraf ca. 80 – 100 enten er jurister eller gør juridisk arbejde som specialuddannet kontorpersonale. (...)

Man har ikke sjældent diskuteret, i hvilken udstrækning computere vil blive af betydning for fremtidens advokatvirksomheder. Det er her mit indtryk fra USA, at computere endnu ikke spiller nogen stor rolle i advokatvirksomhederne, måske fordi man endu ikke har funnet ud af, hvorledes man skal anvende dem på den rigtige måde.

Jeg kan derimot fortælle, at man ikke sjældent på de større kontorer andvendet det primitive punch card system til forskellige formål.»

Af Thomas Federspiel, hentet fra det danske Advokatbladet

Norsk Advokatblad, nr. 9/10, 1970

Advokatbladets forside fra utgave 9/10 1970.

60 TINGRETTER BLIR 23

Regjeringen og Frp er enige om et kompromiss for domstolreform. Antall tingretter reduseres fra 60 til 23, men alle 69 rettsteder blir opprettholdt, og jordskifterettene kuttes fra 34 til 19.

– Dette er en god dag for domstols-Norge, sier Per-Willy Amundsen, Frps justispolitiske talsmann, etter at budsjettenighet sikret gjennomslag for regjeringen.

– Det gjøres endringer i domstolloven som betyr at det ikke kan gjøres endringer i rettskretsene uten at Stortinget er involvert.

Advokater i Vesterålen er ikke glade for enigheten.

– Vi håper på et regjeringsskifte og en reversering. De har sagt at vi skal ha et rettssted her, men lokalene vi har her i Vesterålen er ikke en domstol verdig, sier Trude Marie Wold, advokat på Sortland og nestleder i Advokatforeningen.

Les hele saken på Advokatbladet.no.

— JULEKRYSSORD —

Løsningsordet finner du ved å sette sammen bokstavene i de gule rutene til et ord eller et navn.
Send løsningen til **redaksjonen@advokatbladet.no**
innen **8. januar.**

Vinneren av kryssordet i nr. 8 / 2020 var
Jan Rømmen, Leikanger.

VI GRATULERER!
Løsningsordet var **OPSJON**

Sosiale medier

Fotograf Ronny Østnes inviterte til fotoutstilling av advokater fra Romerike, deriblant Gunhild Lærum fra firmaet Lærum, Lier, Stende & Berven i Lillestrøm.

Bull & Co. var stolte over å kunne presentere Anne-Sofie Rolfsjord som ny partner i firmaet.

Lagmann Mette Jenssen fra Borgarting lagmannsrett og spesialrådgiver Anine Kierulf ved Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM), skapte julestemning på innspillingen av podcasten Takk & Lov som lages i samarbeid med Universitetsforlaget og Juristenes Utdanningssenter.

Advokatfirmaet Kluge så frem til å ha to dyktige studenter og prosedyrekonkurransevinnere på trainee-opphold.

Trude Marie Wold, Advokatforeningens nestleder, gledet seg ikke over budsjettforliket som hadde domstolstruktur i potten.

KLIMANØYTRAL DISTRIBUSJON
Levert av Posten

NORGE P. P.
posten

Avsender:
Den norske Advokatforening
Kr. Augustsgt. 9
0164 OSLO

SELMER
OSLO — STAVANGER

Etter 15 år i Stavanger vet vi at for å kunne operere i denne regionen må du ha en lidenskap for landsdelen, forstå lokale utfordringer og ha en jordnær holdning til faget. I Stavanger kan du nemlig ikke være redd for litt vind i håret eller møkk på skoene. Det vet vi av erfaring.
Les mer på selmer.no.